

FRENK LARAMI

DOCK HOLIDAY

BROJ 313 • CENA 25,20 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 3,00 DM
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 19,00 ATS
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 1,00 DEM
Slovenija 250 SIT
5 jul 2000.

DIVLJI JAHAI

★ DOK HOLIDEJ ★

313

Frenk Larami

DIVLJI JAHAI

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej
Broj 313

Glavni i odgovorni urednik
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik
Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala
Frank Laramy
VALLEY OF THE LAWLESS

Recenzija i adaptacija
Zorka ĆIRIĆ

Lektor
Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik
Franjo VARGA

Korektor
Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 26. VI 2000.
Tržište: 5. VII 2000.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: DOO „DNEVNIK-ŠTAMPARIJA“, Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – VALLEY OF THE LAWLESS

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Zorka ĆIRIĆ

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Blistavosjajna, dobro naoštrena sekira blesnula je na kasnom popodnevnom suncu i glatko presekla drvenu oblicu. Slim Harding se sagnuo, pokupio presečene komade i bacio ih na gomilu nasečenih drva. Odmerio je pogledom deblo oborenog kedra koje je ležalo na zemlji, i umorno digao tešku sekiru prema nebu. Disao je teško, umoran od napornog rada na malom ranču koji je snagom svojih žuljevitih ruku i čvornovatih nabreklih mišica otimao od divljine u ovom delu doline. Sekira se još jednom spustila i zarila u drvo, ali, ovaj put Harding je nije digao za ponovni udarac. Nešto ga je zaustavilo.

– Digni šape, uvis, Harding! – Naseljenik se zagledao u izdužene senke na zemlji, a onda se lagano okrenuo. Na njega su bile uperena tri revolvera, a konjanici su sedeli na osedlanim konjima samo nekoliko metara daleko od njega. – Ruke uvis! – ponovo je zarežao Met Klaus. Hardingove ruke sa raširenim prstima lagano su se digle iznad glave, i dok je pogledom prelazio preko trojice konjanika sa ranča „Cirkl B“, u njegovim očima je izdajnički kresnula iskra straha. – Šta ovo treba da znači, Klause? – zapitao je Slim glasnom hrapavim od uzrujanosti. Poznavao ih je, naravno. To se videlo po načinu oslovljavanja i po njegovom držanju iz koga je izbijala strepnja. Svaki naseljenik u dolini Volf Veli poznavao je ovu trojicu, jer su ih sve u toku meseca posetili jahači sa ranča „Cirkl B“. Klaus je bio nadzornik na tom ranču i svojim drža-

njem trudio se da ga onaj ko ga je jednom video više ne zaboravi. Bio je visok, snažan čovek, crnokos i bradat, opuštenih čvrstih ramena i nezgrapnog, kabastog tela. Do njega, zavaljen nazad, u sedlu je sedeo Ridž Martin, čovečuljak pacovskog, ušiljenog lica, koji je pola života proveo u zatvoru, a sada je radio za ranč „Cirkl B“. Trojku je dopunjavao poslednji, nedavno regrutovan najamnik Reb Fokland, mršav kao motka i izduženog vrata, koji je bio prinuđen da pobegne iz Arizone. Ovo je bila njihova druga poseta Hardingu u toku ove nedelje. – Pa, Harding – progovorio je Martin unjkavim glasom – da odmah raščistimo jedno. Ovo nije baš prijateljska poseta, bar po mom mišljenju. – Nisam ni mislio da jeste – rekao je Slim i primetio da se na to nadzornikovo lice razvuklo u širok osmeh. – Čoveče – rekao je Klaus – pretpostavljam da vraški dobro znaš zašto sam ovde. Možda bi ipak trebalo da ti osvežim sećanje o našoj poslednjoj poseti. Tada smo došli da ti prenesemo poruku mister Burmana, kojom ti je dao rok od tri dana da se spakuješ i odeš odavde. Tri dana, sećaš li se toga, Harding? A, od tada je prošla skoro čitava sedmica.

Harding je duboko uzdahnio. – Ja sam vam tada rekao, Klause – izgovorio je žustro – ja sam ograničio i zauzeo ovu zemlju i tu ću i ostati. Sada postoji nov zakon o naseljavanju koji meni kao i hiljadama drugih naseljenika daje pravo da zauzmemo slobodnu zemlju... to se sada radi širom cele pokrajine.

Foklandove sitne oči suzile su se iza poluzatvorenih očnih kapaka, ističući njegov veliki kukasti nos. – I širom cele pokrajine stočari kao što je mister Burman, pale naseljenike uljeze kao što si ti! – Mislim da samo gubimo vreme u razgovoru s ovim nerazumnim nitkovom – prasnuo je Martin, skidajući konopac sa jabuke sedla. – Čekaj malo! – zadržao je Klaus. – Ako treba nekoga da ubijem, onda želim da taj zna zašto mu se to događa. – On to zna – zagalamio je pacoliki Martin. – Rečeno mu je da se gubi, a on nije otišao. Šta tu dalje ima da se priča. Ono što će mu se desiti, biće primer ostalima, glupavim naseljenicima da se ne prave herojima. – Slime! – začuo se iz kuće poziv njegove žene. – Slime, imamo li tu neku posetu? – Met Klaus se okrenuo Foklandu. – Pripazi na nju, Rebe. Postaraj se da ne smeta. – Kljunonosni, jeguljasti konjanik je bezdušno i kao zmijsa kliznuo iz sedla. – Marša! – Kriknuo je Harding kada se revolveraš iz Arizone uputio prema verandi kuće. – Marša! Beži na zadnja vrata! Beži kao da te đavoli gone! – Klaus je mamnuo konja i naterao ga na izbezumljenog naseljenika. Konj je prsima udario u Slima i ovaj je od udara odleteo na gomilu iscepanih drva. U očaju, pokušao je da dogradi sekiru koju je maločas ispustio, ali ga je nadzornik preduhitrio udarcem kundakom puške u potiljak. Naseljenik je muklo jauknuo i skljkao se na tlo. Ošamućen, ali ne i sasvim uspavanih čula, Harding je jedva bio svestan grubih dodira ruku koje su ga za tren oka svezale. Čuo je Maršino vrištanje što je značilo da ga nije poslušala ili da ju je Fokland stigao i uhvatio, jer se očajničko vrištanje mešalo sa njegovim raskalašnim smehom.

Slim je bespomoćno posrtao dok su ga konjanici vukli i digli na leđa Foklandovog konja. Jadnik se ljuljao u sedlu jedva razaznavajući kao kroz maglu siluete dve

osobe koje su se rvale na verandi. Od tog prizora, svest mu se odjednom razbistri-la i kada je video kako su Foklandove ruke pocepale bluzu na prsima njegove žene, on je opsovao glasno. Videvši da se njegove čvornovate, prljave šake željno spuštaju na Maršine nežne, kao slonovača bele dojke, Harding je očajnički počeo da trza kožni remen kojim su mu ruke bile vezane. Marša se međutim nije predavala, otimala se svom snagom i u jednom trenutku slobodnom rukom je udarila nasilnika po pužudnom, izobličenom licu. Tada je Klaus povukao vođice konja na kome je Harding sedeo i poveo ga je visokom kedru. Slim se zanjihao u sedlu. Sve je bilo spremno za njega. Martinov laso visio je vezan za jednu visoku granu, i omča se jezivo njihala prema sivocrvenkastom nebu. Ne obazirući se na Slimove proteste izgovorene prilično isprekidanim glasom, Klaus je doveo konja tačno ispod visokog drveta. Omča mu je namaknuta preko glave i Harding je osetio dodir kožnog remena koji mu je bio zategnut oko vrata. Marša je još jednom kriknula, više zacvilela kao ranjena životinja i Slim je pokušao da okrene glavu. Martin mu je išao na ruku, jer je privukao Maršu sasvim blizu kedra. Nesrećna žena je plakala i preklinjala ih iz sveg glasa, ležeći mlitavo oklembesena na Martinovim prsima. – Harding – rekao je Klaus držeći uzde nemirnog konja na kome je sedeo Slim – igraćeš na konopcu zato što si bio nerazumna budala! Mislim da je došao čas da se pomoliš bogu!

Harding je kolutao očima. Konj je pod njim nemirno poigravao i bilo je dovoljno da Klaus samo pusti vođice pa da uznemirena životinja nagne u trk. Time bi sve bilo završeno. – Molim vas... – prošaptao je osuđenik s mukom – molim vas, nemojte mojoj ženi učiniti nešto nažao... preklinjem vas... Oh, bože... – Mogao je samo da vidi nemilosrdan osmeh na Fok-

landovim usnama, i njegove gadne ruke koje su kao kandže ptice grabljivice grabile Maršino nežno telo. Pogledao je nadzornika u lice, ali, u njegovim očima nije video nikakvo sažaljenje i samilost. U izopačenoj svesti kauboja stočara, Slim je bio obična zverčica koju je trebalo istrebiti za dobro cele doline. – Zbogom seljačino! – rekao je Klaus prezrivo. – Klaus je pustio vođice i bezobzirno šljapnuo šakom konja po sapima, a Marša je okrenula glavu i očajnički, histerično vrisnula. Konj je poskočio napred i odjednom se Slim Harding zakoprcao, viseći na kraju kožnog lasa koji je zategnut od njegove težine podrhtavao kao struna. Njegov vrat je pomodreo i kada se njen muž nekoliko puta grčevito trgao i najzad umirio, iz Maršinih grudi se otelo i prigušilo u grlu potmulo stenjanje. Kožni kaiš je počeo da se odvrće i obešeno telo je napravilo nekoliko malih krugova. Prvi sumrak je počeo da se spušta. Marša je stajala ošamućena od straha i bola. Imala je osećaj da se tog trenutka srušio čitav njen svet zajedno s njom. Staklastim očima zurila je u beživotno telo koje se njihalo pred njom. U takvom stanju duhovne obamrlosti, skoro da i nije osetila kako nestrppljive ruke Reba Foklanda kidaju sa nje poslednje ostatke odeće, pripremajući je za poslednji sraman čin koji je ovaj razbojnik imao na umu. Otupelih čula, ona je samo stenjala i jecala, i nije ni čula oštru nadzornikovu komandu koja ju je spasla. – Rebe, ostavi je na miru! – Šta, do đavola, zašto? – Rebov glas sekao je kao brijač. – Rekao sam da je ostaviš – ponovio je Klaus tvrdim tonom. Pre nego što padne noć treba da posetimo još nekoliko naseljenika. – Do đavola s tim! – prasnuo je Fokland i odbacio Maršu kao iznošenu košulju. – Sem toga – rekao je Ridž Martin, a dok je posmatrao obešeno telo, na njegovom licu se ukazao neki čudan izraz – mislim da

treba da uslišimo njegovu poslednju želju... da ne učinimo ništa njegovoj ženi.

Klaus je prišao svome konju i dograbivši vođice vinuo se u sedlo. – Ne, Ridže – ispravio je nadzornik svog pratioca revolveraša – ništa mi ne dugujemo tom prokletom paoru. Onako je kao što sam rekao. Nemamo vremena za gubljenje, jer imamo još posla. – Marša Harding, sledeća od duševnog potresa, ležala je nepomično na travi, a njeno nago telo kupalo se u sivkastom rumenilu svetlosti zalazećeg sunca. Ležala je dosta dugo sve dok joj hladnoća sutona nije vratila svest. S naporom je ustala i zagledala se u Slimovo lice. Crte lica bile su ukočene, a koža tamna, skoro crna, ali su mu oči bile otvorene i čudno smirene, kao uspavana snom smrti. – Oh, bože! – prošaptala je i suze su joj potekle potokom. Prišla je i grčevito se priljubila uz ukrućeno telo. – Bože, ostala sam sasvim sama!

*

Iz tek prispele diližanse lagano je izašao mlad čovek gospodstvenih pokreta i dostojanstvenog držanja i lakim korakom skočio sa stepenica na drveni trotoar pred salunom. Prikladno krojeno elegantno odelo isticalo je njegova snažna ramena i skladno vajano telo i gustu talasastu crnu kosu koja mu je skrivala deo vrata i ušiju. Stupivši nogom na trotoar, pričekao je trenutak da mu dežmekasti vozar doda putnu torbu iz prtljažnika, a onda se osvrnuo oko sebe, tražeći pogledom hotel gde bi mogao da se smesti. Očigledno, nije imao razloga da ide daleko, jer ono što je tražio nalazilo se u istoj zgradi gde i salun. Natpis hotela sa zvučnim imenom „Grand“ visio je na prvom spratu tog zdanja, odmah ispod nekoliko prozora koji su gostima koji bi se tu smestili, otvarali pogled na glavnu

ulicu. Klimnuvši zadovoljno glavom, mladi čovek se mašio rukom za džep prsnika i izvadio srebrnjak od pet dolara i dobacio ga vozaru. – Pobrinite se da moj konj bude smešten u gradsku štalu. – Odmah, ser – klimnuo je vozar zadovoljno i pošao da odveže snažnog pastuva koji je bio vezan za zadnji deo kola. – Štalar Džesi ima najbolje seno u pokrajini.

Čovek je klimnuo glavom i uputio se ulazu u salun, noseći u ruci svoj skromni prtljag. Tek što je učinio nekoliko koraka, vrata saluna, koja su istovremeno bila i ulaz u hotel, naglo su se otvorila i na njih je žurnim koracima izašla mlada žena dugačke crne kose i odevena u haljinu živahne boje. Uprkos očiglednoj žurbi, žena je gledala ispred sebe i nije na vreme primetila pridošlicu, tako da je svom snagom naletela na njega. Sudar je bio jak, ali, zahvaljujući svojoj stabilnosti, putnik nije posrnuo, već je čak prihvatio u naručje devojkicu koja bi inače, od siline udara verovatno pala. – Oh! – izustila je devojkica i pogledala došljaka bademastim očima raširenim od iznenađenja. Njena zbunjenost bila je tolika da je u prvim trenucima ostala bez pokreta u njegovim rukama, i tek pošto je taj bliski dodir postao i suviše dugotrajan, ona je pokušala da se izmigolji, na šta ju je došljak pustio i učtivo pozdravio dodirrom prstiju po obodu šešira. – Oh! – ponovila je devojkica, jer očigledno ništa drugo nije znala da kaže, ali, u toj jednoj reči nije više bilo prizvuka strepnje i negodovanja, već neke ustreptalosti potaknute koliko neobičnošću takvog događaja, toliko i prijatnošću. U bademastim očima zaplamsalo je prikriveno lukavo interesovanje. – Oprostite što sam vam se našao na putu – rekao je mladi čovek dubokim glasom – ali, nisam očekivao tako temperamentan susret. – Izraz lica mu je ostao nepromenjen, ali mu je u očima zaiskrio

smešak. – I, toliko prijatan, moram da dodam.

Devojkica je zaustila nešto da kaže, i na licu joj se ukazao slab osmeh kao odgovor na njegove laskave reči, ali je odmah zatim osmeha nestalo, jer su se u salunu začuli koraci i leptirasta vrata su se ras-krilila. Na ulazu u salun pojavio se koštunjav Meksikanac star tridesetak godina, tankih obrijanih brkova i zalizane kose. Na glavi je imao zabačen „sombbrero“, a preko košulje od žute svile imao je somotski prsnik boje trule višnje, vezen zlatnim nitima i ukrašen pozlaćenim dugmadima. Na nogama je imao uzane pantalone iste boje, i kratke lakovane čizme. Hladan strančev pogled preleteo je po mršavoj figuri koja se pojavila na vratima, i na kraju zadržao na uglačanoj sedfastoj dršci revolvera koji je Meksikancu visio u nisko pripasanoj futroli. Onda se njegov pogled susreo sa Meksikančevim. U tom pogledu bilo je svega samo ne ljubaznosti. – Gle, gle! – osmehnuo se Meksikanac usiljeno i otkrio zube požutele od nikotina. – Ako me oči ne varaju, to se neki senjor gringo nepristojno ponaša prema jednoj meksikanskoj devojkici... – zavrteo je pritom glavom i nekoliko puta zacoktao jezikom. – Ne – umešala se devojkica usplahireno – senjor me nije grlio niti bilo šta drugo, već sam ja... – ... I to u prisustvu jednog njenog zemljaka, uz to kavaljera do guše. To ne bi smelo da se desi, senjor gringo – dodao je i prostrelio došljaka očima ptice grabljivice. – Ali, senjor Rodrigeze... – zaustila je devojkica, ali je nadmeni Meksikanac presekao pokretom ruke. – Dosta, Kašita. Amario Rodrigez ima oči da vidi šta se dešava. Reci hvala bogu što još ima pravih muškaraca koji su u stanju da zaštite devojkice od drskosti nekih gringouljeza... i što sam ja jedan od tih.

Našavši da je vreme da se i on umeša, otmeni putnik je progovorio. – Ne znam

ko ste vi, mister Rodrigeze, ali, ja zaista nisam nameravao da budem drzak. Samo sam je prihvatio da ne padne, i to je sve. – Rodrigezovo lice ptice grabljivice zgrčilo se u ljutitu grimasu. Očigledno, nije voleo da mu se protivureči. No, u tom momentu pogled mu se zadržao na diližansi, i njegovo lice se razvedrilo. – Tako dakle, sada mi je jasno – rekao je naslonivši se na dovratak. – Vi ste taj koga očekujem. – Poklonio se podsmešljivo i načinivši lažan galantan pokret rukom, pokazao je putniku ulaz u salun. – Uđite i budite moj gost na jednom piću, pre nego što obavimo posao.

Putnik ga je pogledao zainteresovano. – Ne razumem vas, senjor. Koliko znam, niko me ne očekuje, ali, pošto sam žedan, nemam ništa protiv jednog pića... ali, na svoj račun – dodao je ulazeći. Gomila pred salunom stojala je nemo. Devojka koju je Rodrigez nazvao imenom Kašita, mahinalno je pošla da se udalji. Tišinu je remetio samo odjek njenih žurnih koraka. Putnik je ušao u salun i obuhvativši pogledom prostoriju, spustio je svoju torbu pored šanka. Pucnuvši prstima, pozvao je kelnera. – Brendi – rekao je kratko. – Tekilu – čuo se kao eho Rodrigezov glas. Koštunjavi Meksikanac je prišao šanku i naslonio se laktom na sjajnu uglačanu površinu. – Da vas malo pogledam, senjor – nastavio je, obraćajući se putniku. – Vi ste dakle taj koga je ovaj bedni grad najmio da ubije Amario Rodrigeza... to jest mene. – Došljak je podigao obrve kao da je iznenađen onim što čuje i prineo je čašu usnama. Pošto je otpio nekoliko gutljaja, rekao je ne gledajući sagovornika. – Opet zabuna, senjor. Niko me nije najmio ni za šta, a najmanje da ubijem vas. – Rodrigezovo lice se ponovo smračilo i obraze su mu osuli rumeni pečati, jedva primetni ispod tamne kože. – Kako? Obavešten sam da ste iz San Diega pošli diližansom. Diližansa je

tu, i vi ste tu. Dakle? – Tačno je da sam tu, ali, ne zbog toga o čemu govorite. Putujem iz čistog zadovoljstva. – Senjor – Rodrigez glas postao je siktav od prigušene srdžbe – ne terajte šegu s Amariom. To nikako ne volim. – Došljak je obrišao usne vrhom kažiprsta. – Ne teram šegu, govorim suštu istinu. Nikada u životu nisam čuo za vas. – Amario je nagnuo glavu na stranu i ispod oka lupeški pogledao putnika. – Šalite se, senjor. Hoćete da zavarate jadnog Amaria, da ga navedete da se uspava, a onda da iznenada potegnete. Zar to hoćete?

Došljak je ćutke lagano odmahnuo glavom, ali, u njegovom držanju se mogla naslutiti neka unutrašnja napetost. Nije mu se dopadao razvoj događaja. Amario je pogledao svog sagovornika, i za trenutak mu je na licu zaigrala senka nedoumice. Onda se lukavo osmehnuo i poverljivim tonom nastavio. – Verovatno su vam rekli ti seljački lupeži da pucam s leđa, i da sam tako uklonio pola tuceta ovih svinja. To vas je uplašilo, je li tako? – Rodrigez je odmahnuo rukom. – Ne verujte sve što čujete, senjor. Ne treba dakle da se bojite. – Došljak je ćutao i pravio se nevešt na Rodrigezove aluzije i činjenicu da gosti saluna jedan za drugim diskretno napuštaju prostoriju, što je inače čoveku od iskustva mogao da bude signal opasnosti. On se izgleda trudio da svom sagovorniku ne pruži ni najmanji znak svojih strepnji. Kada je i poslednji gost šmugnuo kroz leptirasta vrata na suncem ispečenu ulicu, Rodrigez Amario se zacerekao glasno. Revolveraš je zabacio palcem crni „sombbrero“ sa širokim obodom i obuhvativši pogledom prazan salun prezrivo je slegnuo ramenima. – Kao što vi Amerikanci kažete... sve same bedne kukavice! Kao uostalom i vi... gringo! – dodao je prezrivo pljunuvši prema došljaku. Došljak je žmirnuo i lagano digao pogled sa polu-

prazne čaše. Nešto u ledenom izrazu njegovih sivoplavih očiju lecnulo je Meksikanca, ali, taj trenutni osećaj nelagodnosti samo je još više podjario njegov gnev. – Baš tako, svi gringosi su bedne kukavne hulje! Jeste li čuli, gringo? – Amario – rekao je došljak mirnim glasom – već sam vam rekao zbog čega sam došao. – Hajde, hajde, pre nego što vas ubijem, hteo bih da znam koliko su vam platili za moju glavu? – Ništa! Niko mi nije platio ništa – ponovio je došljak mršteći se kao da ga je Amariovo navaljivanje dovelo do granice strpljenja. – Zar toliko teško shvatate?

Rodríguez Amario je sumnjičavo nakrivio glavu. – Možda sam se ipak prevario. Možda zaista niste čovek koga su ove seljačine najmile da me ubije. – Zacoktao je jezikom i dodao. – Šteta za vas. Odavno želim da pošaljem na onaj svet u pakao nekog Amerikano nitkova i uljeza... A ako je taj uljez još uz to nalickani, uglađeni kicoš i fini, kako vi Amerikanci kažete, džentlmen, onda ta želja postaje neodoljiva. – To je već nešto drugo, senjor Rodríguez – rekao je došljak pribrano i oči mu je zasenčio oblak sete koji je odmah odagnao blesak odlučnosti. – Ne želim da bude nikakve zabune. Ja zaista nisam došao ovamo da vas ubijem, ali, ako želite obračun sa mnom... Nepoznati došljak je za trenutak začutao, i sumorni osmeh mu je izvio kraj usne, jer je shvatio da mu nikakva pomirljivost i uzmicanje neće pomoći da izbegne obračun. Rodríguezove oči su blesnule. – Najzad pravi odgovor, gringo. To mi se dopada! – Došljak je slegnuo ramenima. – Vaša stvar, senjor – rekao je mirno, čak ravnodušno, ali se ispod te ravnodušnosti krila spremnost na sve. Pribrano je otkopčao prikladno krojeni sako i otkrio pojas sa futrolama dva revolvera sa drškama od slonove kosti. – Kao što sam rekao, kadgod želite. – Si, gringo – revol-

verašev osmeh postao je sladunjav i gladak. – Potegni! – dodao je, prelazeći na „ti“. – Nepoznati došljak je netremice gledao Meksikanca u oči koje su gorele kao žeravice. Da li iz iskustva ili po instinktu, znao je da u obračunu treba jastrebovskim okom paziti na izraz protivnikovih očiju, u kojima se otkrivala namera, pa čak i trenutak kada će potegnuti. Znao je takođe da protivnika treba naljutiti, navesti ga da momenat odluke što jasnije otkrije, i zato je odmahivao glavom. – Ne, ti potegni, Amario. Vidiš, mislim da takvom kućinom sinu kao što si ti, sasvim mirno mogu dati prednost. Za takve lupeže uvek ću biti dovoljno brz. Meksikanac je buknuo crvenilom na tu najtežu uvredu i njegova desna ruka je pošla naniže. Više se nije osmehivao, i nepoznati došljak je sada bio suočen sa bezizraznim kamenim licem na kome su se isticali samo nos povijen kao kljun ptice grabljivice i besno užagrole oči.

Odjednom su Meksikančeve oči sevnule. Bio je to onaj trenutak odluke, trenutak koji je prethodio dolasku smrti, i delić sekunde kasnije, Amariova ruka se ustremila ka sedefastoj dršci revolvera. Došljakov pokret ruke bio je samo jedna kratak trzaj dole i gore, munjevit potez kome je usledio gromki pucanj šestometka. Došljakov metak zario se Amariu u prsa i probio mu srce. Padajući licem na pod saluna posut prljavom strugotinom, revolveraš Amario nije pustio ni glasa. Istog trenutka, popodnevna tišina koja je dotle vladala u gradu, naglo je prekinuta. Vrata na kućama su počela da se otvaraju, a prozori su bili načičkani glavama radoznalaca. Ljudi i žene su pohrlili prema salunu na kome su se još uvek ljuljala leptirasta vrata posle došljakovog izlaska na ulicu. Tek tu, ispred saluna, došljak je vratio svoj teški revolver u futrolu i njegovo držanje je ponovo dobilo miroljubivi izgled. Građani su

se sjatili oko njega čestitajući mu, tapšući ga rukama po leđima, zahvaljujući mu do poniznosti, što je El Pazo oslobodio čoveka koji je više od četiri godine teroriso građanstvo. Čak se odnekud pojavila i devojka Kašita i nepoznati se osmehnuo kada ga je ta mlada lepotica zagrlila i svoje sočne usne priljubila uz njegove u dug i strastan poljubac. Da li je taj poljubac bio zaista iskren, nepoznati nije mogao da zna, ali je u njemu svakako bilo mnogo obećanja, čak više nego što je pomišljao da poželi. Devojka se posle toga udaljila, lepršajući providnim šalom i nastalo je slavlje kao u dane velikih praznika. Flaše viskija kotrljale su se trotoarom, a senjorite u dugim haljinama koje su se vukle po zemlji, zaigrale su proslavljajući toliko priželjkivano oslobođenje. Nepoznatom došljaku trebalo je više od pola sata da se oslobodi zagrljaja oduševljene gomile, i da se probije do saluna gde je uzeo svoju ostavljenu putnu torbu. Čak i tu ga je ponovo pristigla crnooka i crnokosa Kašita i uzevši ga pod ruku, prošaputala je zavodljiv poziv za koji bi većina ljudi spremno ponudila celu mesečnu mukotrpno stečenu zaradu. Lepi neznanač nije rekao ni da ni ne, već se samo prijazno osmehnuo i uzevši od konobara ključ, pošao uz stepenice koje su vodile na sprat. – Nećeš mi pobeći, lepi gringo! – začuo je za sobom kikitav Kašitin glas. – Kada mi se neko svidi, ja nađem načina da mu se dopadnem. – Neznanač nije odgovorio ništa, ali, po izrazu njegovog lica videlo se da mu Kašitina pretnja nije neugodna. Otvorio je vrata svoje sobe i uronio u tišinu polutame zatvorenih prozorskih kapaka. Zaključao je vrata za sobom i pošto je skinuo sako i opasač sa revolverima, ispružio se na dugačak mesingani krevet. Najzad, pomislio je i utonuo u sanjiva razmišljanja. Spolja se čula graja pomešana sa zvucima muzike i zveketom raz-

bijenih čaša. Njega je opet pratila zvezda nesreće, kleta sudbina koja ga je svuda i na svakom koraku lišavala radosti na koju je svako ljudsko biće imalo pravo. Zar je dolazak u grad morao da mu zagorča Rodrigez sa svojim agresivnim izazovom koji ga je na kraju koštao života. Utonuo u misli, u prvom trenutku nije čuo tiho kucanje na vratima i prenuo se tek kada se ponovilo. Ko bi to mogao biti? Pružio je ruku i uzeo revolver iz futrole a onda zapitao. – Ko je? – Niko nije odgovorio, ali se kucanje ponovilo. Nečujno je okrenuo ključ i držeći uperen revolver naglo je otvorio vrata. Pred njim je stajala Kašita, zbunjena njegovom iznenadnom pojavom. Ali, ta zbunjenost je trajala samo nekoliko sekundi, a onda se lepotica bademastih očiju osmehnula i pružajući ruke da ga zagrli prošaputala. – Zar nisam rekla da mi nećeš pobeći? Kao što vidiš, ja držim reč. Došljak se nije usprotivio ni kada ga je poljubila, usput skidajući haljinu i ostala sasvim naga, a ni kada ga je povelala ka postelji. Posle svega što mu se dogodilo prihvatio ju je oberučke.

Žagor na ulici i sunčevi zraci koji su se promaljali kroz prozorske kapke nago-vestili su da je jutro već odavno poodmaklo. Da ne bi probudio lepoticu posle burno provedene noći, ustao je, obukao se i pripasavši opasač sa revolverom, polako je izašao. O Kašiti više nije razmišljao. Kada se probudi, ona će se već snaći sama.

Salun je bio prazan osim nekoliko pijanaca koji su čekali da neko naiđe i časti ih, i jednog čoveka u prašnjavom kaubojском odelu koji je stojao pored šanka. Kada se neznanač pojavio u salunu, barman je nešto rekao kauboju i ovaj se okrenuo. Njegovo lice uokvireno bujnim bakenbardima, razvuklo se u osmeh, i on je zagalamio. – Pa naravno, kao što sam i naslućivao. Ko drugi nego moj prijatelj Dok Holidej! – Dok, jer nepoznati sa di-

ližanse nije bio niko drugi nego on, zas-
tao je na ulazu i nemoćno raširio ruke.
– Gle, gle, Džonah Džons, stara skitni-
ca i muvaroš. Otkuda ti ovde? – Čekao
sam tebe da siđeš. A zbog čega sam u
El Pazu, to ćeš tek čuti. U svakom sluča-
ju, dužan si da mi platiš bocu viskija...
Ali, prvo da sednemo. – Džonah je uzeo
Doka pod ruku i odveo ga do jednog stola
u uglu. Barmen je odmah odneo bocu vis-
kija i čašu brendija koju je Dok poručio.
Dok je poručio i doručak i barmen se
udaljio. Tek kada su uzeli po gutljaj pića,
Džonah je upitao. – Ne pitaš me šta mi
duguješ? – Ne, jer ćeš mi ti to sam reći
– osmehnuo se Dok. – Tačno, duguješ mi
dve stotine i pedeset dolara. – Dok je
upitno podigao obrve. – To je polovina
svote koju sam ugovorio za uklanjanje
Amaria Rodrigeza. – Dok je zabacio
glavu i uzviknuo. – Ah, ti si dakle taj. –
Da! Pet stotina dolara. Imao bih sada te
pare u džepu da ti nisi došao i pokvario
mi posao. Ti ćeš do kraja života ostati
nepopravljivi amater. – Dok je slegnuo
ramenima. – Ovo sa Rodrigezom ispalo
je sasvim slučajno. On me je zamenio s
tobom, pa sam morao da se branim. Ali,
reče li ti dve stotine pedeset? Kako to?
– Polovinu svote sam ipak naplatio na
ime putnih troškova i gubitka vremena.
Lova bez rizika, to je nešto! Slušaj, ne-
mam ništa protiv da me ubuduće ovako
zamenjuješ! – Dok se osmehnuo. – Ne
bih baš voleo.

Posle doručka dvojica prijatelja su
pošli po svoje konje, ali, na putu ih je
presreo zadihani mali Meksikanac koji
je trčao mašući jednim kovertom. Obratio
se Doku rekavši mu da je pismo za njega.
Dok je uzeo pismo ispisano finim žen-
skim rukopisom i pogledom preleteo
preko redova. Kada je razumeo sadržaj,
osetio je kako mu niz kičmu mile žmar-
ci neprijatne hladne jeze. Džonah je pri-
metio promenu na Dokovom licu izaz-

vanu saznanjem primljene poruke i od-
jednom je i sam postao vrlo ozbiljan. –
Od koga je? – Od jedne žene – rekao je
Dok tiho, čitajući drugu stranu pisma.
– Koje? – Marše Harding. Ne poznaješ je.
– Misliš na ženu Slima Hardinga? Ako je
pismo od nje, nju poznajem. Znaš da sam
prokrstario pola Divljeg zapada. – Poz-
naješ je? Nažalost, zadesila ju je velika
nesreća. – Kakva? – Dok je ozbiljno po-
gledao svog prijatelja. – Slim je mrtav. –
Vraga! To je zaista zlo. – Ubijen je. To
je još veće zlo. – Ubijen? – Da, ubijen je
od strane trojice zlikovaca, plaćenika
koji pokušavaju da silom isteraju nase-
ljenike iz doline Volf Veli. – Dok je začu-
tao, a onda dodao kratko. – Obesili su ga
pred njenim očima. Kakvi zločinci! –
Džonah je odvalio groznu kletvu, a mali
Meksikanac je uplašeno ustuknuo. Dok
nije čuo ništa, ni graju, ni muziku oko
sebe, razmišljao je o visokom, mršavom,
koščatom naseljeniku, zaljubljeniku u
zemlju i poljoprivredu, koji je sa svojom
divnom ženom krenuo na Zapad da tamo,
u novim prostranstvima, izgradi novi ži-
vot za njih dvoje. Prisećao se čoveka ko-
ga je ubrajao u svoje prijatelje, čoveka
koji mu je pre nekoliko godina spasao ži-
vot u jednom kafanskom obračunu. –
Džonah – rekao je kratko – Marši je po-
trebna moja pomoć. Slim je ubijen, a ona
je ostala sama i bespomoćna. – Preti li
joj neka opasnost? – Nasilnici koji su joj
ubili muža, vratiće se da ubiju i nju ako
ne napusti imanje. – Put do Volf Velija
je dugačak – podsetio ga je Džonah –
sem toga diližansa ne saobraća tim prav-
cem, moraćeš mnogo da zaobilaziš.

– Ne, jahaću. To će mi uzeti tri dana ja-
hanja sa kratkim odmorima u podne i
preko noći – promrmľjao je Dok. – Istina,
više volim putovanje kolima, ali... – Džo-
nah ga je pitao šta još piše Marša, a Dok
mu je rekao da je pisala da je istog dana
kada i Slim, obešeno još tri naseljenika,

da su mnogi napustili svoja imanja, a ostali se pripremaju to da učine. Kada im je kazala da će stupiti u vezu s njim i zamoliti ga da joj pomogne, naseljenici su se složili da bi im trebalo nekoliko revolveraša koji bi se borili sa banditima. Ali, problem je u tome što naseljenici nemaju novca, sve su to siroti zemljoradnici. Tako su stigli i do štale, kada je Dok zastao da se pozdravi sa Džonahom. – Zar baš moramo? – upitao je Džonah. Dok je začuđeno podigao obrve. – A šta bismo drugo. – Ako nemaš ništa protiv, pošao bih s tobom. – Dok ga je pogledao. – Zašto? – Rekao sam ti da naseljenici nemaju novca da najme revolveraša. – Pa? – zapitao je Džonah napućivši usne. – Morao bi da se izložiš opasnosti bez ikakve naknade – rekao je Dok. – Znao sam da ćeš to reći! – odovorio je Džonah nabusito. – A zašto misliš da to ne bi bilo moguće? Ako ti možeš nešto da radiš iz čistog mira i čovekoljublja, zašto ne bi mogao i ja? – Odmah da ti kažem da kod mene nije u pitanju samo čovekoljublje – rekao je Dok naslanjajući se na sedlo. – Na neki način, ja sam Slimov dužnik, i samo vraćam dug. S tobom je drugo. – Pa neka! Ti vraćaš dug, a ja idem s tobom kao amater, kao što si ti juče bio u El Pazu. – Ali, posle tih reči, Džonah kao da se trgao pred značenjem svoje odluke. – Ali... upasti u svađu ili možda čak rat između rančera i naseljenika nije baš mudro. Misliš li da će biti gužve? – Vrlo verovatno. Onog trenutka kada počnemo da pomažemo Marši, bićemo umešani u njihovu svađu, sviđalo nam se to ili ne – zaključio je Dok.

Džonah je nekoliko trenutaka zamišljeno gledao u daljinu, a onda je odmahnuo rukom. – Neka bude šta bude. Šta bi bilo da me je juče pogodio Rodrigezov metak? Idem s tobom, pa, kud puklo da puklo. Možda će se ipak isplatiti – dodao je uzdama pljesnuo svoga konja. Poterali

su konje u brz kas i ubrzo je El Pazo ostao za njima kao mala tamna mrlja. Konačno, kada su stigli do vrha lanca brežuljaka i zaronili u travom obraslu valovitu visoravan, El Pazo je u njihovom sećanju ostao samo kao uspomena. Džonah je sve vreme jahao ćuteći. Nije se usuđivao da ponovo pomene svoje sumnje, jer je dovoljno poznavao Doka da bi znao da kada on nešto odluči, to je onda značilo kraj rasprave i ubeđivanja. Sat pre zalaska sunca zastali su da se odmore u jednoj borovima obrasloj dolini na ivici uspona koji je odatle prerastao u planinu i za to vreme Džonah je zapalio vatru na kojoj su skuvali osvežavajuću kafu. Dok su srkutali topli napitak, Džonah je procenjivao koliko će težak biti prelazak preko oštih planinskih vrhova. Predeo je bio divalj, neispitan i opasan. Džonah je raspaljivao tankom grančicom vatru i upitao Doka: – Ne sećam se da si mi nekada pričao o Slimu Hardingu. – Tada je Dok počeo svoju priču o jednoj kafanskoj tuči. Dva tipa su maltretirala jednog Indijanca, smatrajući da je nedostojan da bude uslužen pićem u salunu. – Ja sam se umešao. Video sam da Indijanac nosi uniformu konjice i da na prsima ima nekoliko odlikovanja, što je po mom mišljenju dokazivalo da je mnogo bolji i veći čovek od te dvojice tipova. Došlo je do svađe i obračuna. U stvari, desilo se da sam zagrizao veći zalogaj nego što sam mogao da progutam. Uspeo sam da pogodim jednog protivnika, ali je drugi pogodio mene u ruku iz koje mi je ispao revolver. Sledećeg trenutka nitkov je stojao ispred mene s upe- renim revolverom, spreman da me pošalje na onaj svet. Svi u salunu su stajali kao drvene lutke i posmatrali. Srećom, jedan mršavko se u tom momentu umešao i slistio nitkova. – Slim Harding? – Da, on. Posle toga smo postali dobri prijatelji. Neko vreme smo jahali zajedno i

tako smo upoznali dve žene. S jednom se oženio. Sećam se da su bile vrlo lepe i dobre prijateljice što je čudno za lepe žene koje obično zavide jedna drugoj.

Džonah je stavio lonče na užareno ugljevlje i zagledao se u plamene jezike. – To mora da je bilo davno – primetio je, podstičući vatru. – Da. – Visoki pustolov je otresao pepeo sa svoje cigare i zurio u nedokučivi sumrak koji se sve više spuštao, stvarajući tako neograničeni prostor poplavi uspomena. – Vrlo davno.

*

Svako ko bi došao u grad lako je mogao da zaključi da je Lodeston pravi grad stočara. Prva zgrada na koju bi se naišlo pri ulasku u grad bila je stočarska banka, a odmah pored nje bila je jedna stara zgrada od kamena i cigle u koju je bio smešten glavni štab stočara, ili kako se zvanično nazivao, „Udruženje stočara“. Odmah preko puta te zgrade na trgovini mešovitom robom bila je na fasadi pored ulaznih vrata prikucana tabla sa krupno ispisanim upozorenjem: „PSIMA I NASELJENICIMA ULAZ ZABRANJEN“. Svemu ovome treba dodati miris goveda koji se širio na pola milje daleko od stočnih obora koji su opasivali grad. Tako je utisak svakog putnika namernika morao biti potpuno nedvosmislen. Dok i Džonah su zategli vođice pred jednom aščinicom na kojoj je bio ispisan pompezan naziv restorana. Sjahali su i ušli odabравši svoja mesta za stolom pored prozora. Vlasnik ih je ispitivački odmerio očigledno nezadovoljan što po njihovom izgledu nije mogao da stvori o njima određen utisak. Džonah se svojim izgledom nije mnogo razlikovao od ostalih posetilaca, ali ga je upadljivo uredan, skoro elegantan Holidejev izgled dovodio u nedoumicu, jer nije znao u koju vrstu ljudi da ga svrsta. Ne mičući se sa svoga

mesta iza šanka, uputio im je prilično arogantnim tonom pitanje. – Jeste li vi stočari? – izraz njegovog lica se nije promenio, samo je oznojene dlanove obrisao o prljavu kecelju koju je nosio preko plavih konjičkih pantalona.

– Nismo – rekao je Dok. Vlasnik je žmirnuo i jedva primetno pocrveneo u licu. – Naseljenici? – Ne – rekao je Dok samouverenim tonom. – A sada, ako ste završili sa pitanjima, ja bih poručio ono što želimo. To su dve velike šolje kafe i dve porcije toplih biskvita. – Vlasnikovo lice se razvedrilo, očigledno, bio je zadovoljan porudžbinom. Džonah je zavijao svoju cigaretu i rekao. – I do sada ovako nešto nisam doživeo. Ovaj grad nadmašuje sve što sam video do sada. – Dok je skinuo svoj šešir i rekao. – Ako baš hoćeš, u ovim krajevima ima sada dosta gradova kao što je Lodeston. – Zar? – Pa, nema mnogo mesta gde naseljenike očekuje topla dobrodošlica. Ali, to nije ništa iznenađujuće. Stočari su dugo vremena bili jedini gospodari svih ovih teritorija. Zahvaljujući tome, postali su bogati, što više, čak apsolutni kraljevi na svom zemljištu. Razumljivo je da se toga čovek ne može lako odreći. – Tako je bilo pre nego što je donet novi zakon – primetio je Džonah, paleći cigaretu. Dok je klimnuo glavom. – Tačno, tako je bilo pre, ali, sada stvari stoje drugačije. Pretpostavljam da će zakon o naseljavanju slobodnih teritorija u ovom kraju ipak dovesti do velikih promena, Džonah. Rančeri sa prevelikim krdimama ranije su došli ovamo da potraže prostor za razvoj, i smatrali su da ta državna, slobodna zemlja pripada njima. Zahvaljujući tome, mogli su da uzgajaju više stoke nego što je njihov sopstveni posed mogao da podnese. Ali, sada je tome došao kraj i to će morati da se izmeni. Kad, tad. Naseljenici kreću na Zapad kao nezadrživa poplava, i zauzeće i obradiće onoliko slobodnog pros-

tora koliko im zakon dozvoljava. Zemljište koje zauzmu, sigurno će ograditi bodljikavom žicom. Izgradiće svoje domove i sve drugo.

– To je sve po zakonu – klimnuo je glavom Džonah. – Nesumnjivo da jeste – složio se Dok. Ali, izgleda da svi stočari ne poštuju zakon kao na primer ova hulja koja je naredila ubistvo Slima Hardinga i ostalih naseljenika. – Tada se pojavio vlasnik ašćinice sa poslužavnikom koji je spustio na sto. Dok mu se obratio. – Mister, kada smo došli u vaš lokal odmah ste nam postavili nekoliko pitanja. Imate li nešto protiv da mi sada vama postavimo isto nekoliko pitanja? – Na licu vlasnika ašćinice ukazao se izraz straha. – Kako... šta? – Prvo, nas dvojica idemo za Volf Veli. Gde se to nalazi! – Kada izađete iz grada, treba da pođete putem koji vodi na zapad. Jeste li se uputili prema ranču „Cirk B“? – Zašto nas to pitate? – zainteresovao se Dok prinoseći ustima kafu. – Pa, ovaj... sve vreme gledam te vaše... ovaj... revolvere, mister – počeo je da muca vlasnik, neprestano prelećući pogledom preko drški Dokovih i Džonahovih revolvera. – Pretpostavljam da vas je angažovao mister Burman da radite za njega. – Dok se tog momenta prisetio da je u Maršinom pismu bilo reči o nekom mister Burmanu, vlasniku ranča „Cirk B“. – Zar taj Burman traži ljude? – Traži, ali ne obične radnike već ljude koji znaju kako se rukuje revolverima – rekao je vlasnik ašćinice. Zatim je objasnio da ovo nije grad koji naseljavaju pobožni ljudi i da nema tog zakona koji će omogućiti tim uljezima da se nastane na stočarskoj zemlji. To su slepci koji nema pas za šta da ujede i koje im nisu potrebni. Oni nikada kada dođu u grad ne potroše ni dolar i ako se tako nastavi on će morati da zatvori radnju. Srećom, ima ljudi koji znaju kakva su napast naseljenici, pa će ih sprečiti u tome.

Dok i Džonah su ga pogledali ledenim pogledom dok je čovek izlagao svoj stav o ljudima, i ne progovorivši više ni reč, Dok je spustio šolju sa kafom na sto i platio porudžbinu, posle čega se vlasnik vratio na svoje mesto iza šanka. Posle ovog što su čuli nije im bio potreban nikakav dokaz o težini i ozbiljnosti situacije u gradu i celoj dolini. Ono što je Marša pisala na svaki način nije bilo preterivanje. Naseljenici su ovde bili omraženi i otrov netrpeljivosti bio je već zahvatio većinu društva. Razmišljajući svaki za sebe, lagano su izašli iz ašćinice na ulicu. Dok je pojahao konja, visok, vitak, upečatljivo ponosnog držanja. Tome su donekle doprinosili njegovo držanje, uredno i elegantno odelo, a najviše njegov stav i izraz njegovog lica. Po spoljnom izgledu, moglo se proceniti da ima negde oko trideset godina, pre manje nego više, mada se po smirenom, skoro nezainteresovanom pogledu njegovih očiju moglo zaključiti da ima više. U očima mu se ogledalo veliko životno iskustvo, danak koji je platio, i još uvek plaća burnom životu pustolova lutalice. Izraz njegovih očiju tvrd, skoro sivkasto leden, otkrivao je čoveka koji je često drugovao sa smrtnom opasnošću čoveka koji je neprekidno hodao po tankom užetu iznad ponora pakla.

Nasuprot njemu, Džonah je bio temeljan, skoro debeljuškast. Njegovo zaobljeno lice, malo izborano i staračko, bilo je u stvari praktično pokriveno dugačkim belim bakenbardima, a njegovu glavu krasila je čitava šuma dugačke kose koja mu je padala preko čela, skoro do kosmatih prosedih obrva. Ljudi su često govorili da Dok i Džonah nimalo ne odgovaraju jedan drugome, i da su vrlo različiti i uz to neobičan par. Pa ipak, među njima je verovatno bilo više duhovne veze nego što se to na prvi pogled moglo pomisliti. Tako su njih dvojica pošli zapad-

nim putem Lodestona. Posle pola milje, put je počeo lagano da se penje uz jednu dosta dugačku i uzanu kosu, gde je topao vetar, vruć kao iz peći, duvao pravo u lice. Onda je taj put počeo da se spušta kroz jedan dosta širok lanac litica, gde su visoki borovi skoro stizali do iznad vrhova prema nebu. Dok i Džonah prošli su kroz taj prolaz i već se pred njima pružala dolina Volf Veli. Na prvi pogled učinilo im se da je dolina mala, ali bila je ona dosta dugačka, obrasla uglavnom drvećem, prošarana poljanama obraslim zelenom i svežom travom. Zapazili su da dolinu preseca jedan potok koji je u vidu vrela izbijao iz jedne stene, a zatim i nekoliko izlomljenih prevoja koji su delili dno doline u nekoliko odvojenih parcela. Tu i tamo, iznad vrhova borovih i bukovih stabala dizali su se ka nebu tanki pramenovi dima.

Prolazili su dolinom i videli su male rančeve naseljenika, na brzinu podignute ograde koje su zahvatale male površine zemlje i kolibe od drveta između uzanih njiva kukuruza i malih baštica sa povrćem. U jednom momentu ugledali su jednog suncem opaljenog naseljenika koji je nameštao stub za ogradu, i kada su mu se u prolazu približili, njegova ruka se oprezno pružila prema pušci koja je stajala naslonjena u blizini. Jahali su sve dublje u dolinu, zaneti svaki svojim mislima. Džonah je prvi primetio jednu spaljenu kolibu i oni su se uputili prema njoj. To je nekada bio nečiji dom. Prizor je bio stravičan. U blizini su videli kedrovo drvo i dva konopca. Dok je izvadio Maršino pismo iz džepa. Na drugoj strani nalazila se gruba lokacija njene farme i kuće i Dok je razvio papir. Na brzinu je pogledao skicu, savio pismo i okrenuo se Džonahu. – Ne, to nije ovo mesto. Hajdemo dalje. – Oboli su konje i udaljili se od izgorele kuće. U momentu kada su izbili na jedno malo uzvišenje, do njih je

dopro odjek udaljene pušćane paljbe. Dok je zaustavio svoga Miga i sačekao da ga Džonah sustigne. Posle prve salve pucnjeva, nastala je dosta duga tišina, a onda je brza paljba ponovo odjeknula dolinom. Posle nekoliko uzastopnih pucnjeva, do njih je doprlo nešto što je ličilo na prodoran ženski vrisak. – Čini mi se da ćemo morati da vidimo šta je to, Džonah – rekao je Dok. Džonah je klimnuo glavom i oni su poterali svoje konje niz dugačku blagu zaravan u pravcu odakle je dopirala paljba koja je bivala sve jasnija što su se više približavali. Pretpostavljajući da se tamo gde se puca događa gde nešto neprijatno, poterali su konje u brzi kas, i izbivši iza jednog šumarka projurili su sasvim blizu pored jednog naseljenika koji je požurivao svoju porodicu da se žurno dočepa bezbednosti male drvene kolibe. Očigledno da je čovek bio nečim uplašen. Prišavši bliže mestu paljbe, Dok i Džonah su u jednom momentu čuli zvižduk kuršuma i tupe udare tanadi u debele grane i stabla oko njih. Odnekud ispred, odzvanjala je nečija gruba komanda izvikivane grubim i promuklim glasom, praćena paljbom iz tri puške, koliko su Dok i Džonah mogli da procene. U punom trku uleteli su u jednu mladu šumu. Bila je to prava vratolomija jahati kroz taj šumarak, jer su svakog momenta morali da menjaju pravac, saginju glavu da bi izbegli sudar. U jednom trenutku, šuma mladog drveća se proredila i oni su naišli na uzanu stazicu između drveća. Onda je Dok odjednom naglo zategao vođice. Pred njima se nalazila jedna čistina, a teren se blago stepenasto spuštao na drugu stranu. Paljba je dolazila sa tog proplanka. Obojica su brzo kliznula iz sedla i, šunjajući se, nastavili pešice ka čistini. Kroz gusto rastinje mogli su da vide oblačiće dima od pušćane paljbe. Dok je dao rukom znak svome pratiocu da se čuva. Džonah

i sam stari ratnički vuk, znao je šta to znači, i nastavio je da se šunja glave uvučene u ramena. Došavši do ivice proplanaka, Dok je rukom razmakao granje i provirio. Tačno ispred njega, nalazila se jedna koliba izgrađena od borovih balvana, sva izrešetana tanadima. Glavna ulazna vrata bila su izvaljena iz šarki, a neposredno iza dovratka stojao je mali crvenokosi čovečuljak sa puškom u ruci, iz čije cevi je neprekidno bljuvala vatra. Iza njega žurno puneći drugu „vinčesterku“ stojala je jedna žena bleđa u licu. Ispred nogu čovečuljka ležao je mrtav pas oko koga se širila sveža lokva krvi. Dok je preleteo pogledom sa kolibe do mesta gde su se nalazila četvorica jahača koji su opkoljavali naseljenika i njegovu ženu. Jedan od njih je držao u ruci buktinju i baš kada je Dok pogledao prema njima, taj četvrti konjanik je poterao svoga konja ka kolibi, urlajući kao Indijanac. Dok je potegao revolver iz futrole. Nanišanio je i pritisnuo obarač i u momentu kada je konjanik sa buktinjom protutnjao pored njega, odjeknuo je pucanj. Nevaljalic je kriknuo kada se Dokovo tane zarilo u njegovo rame, a njegovi saučesnici su se okrenuli da bi se našli oči u oči sa Dokom i njegovim revolverom iz koga se još uvek dizao dim.

Istog trenutka, pucnjava je prestala. Ranjeni konjanik je ležao mlitavo oklembesjen na svom sedlu, a njegova buktinja tinjala je rasparčana na zelenoj travi. Revolveraši su se brzo pribrali i uperili revolvare prema Doku. – Ko ste vi, dođavola? – razdrao se jedan grdosija crne kose, dok je njegov šarac nemirno poigravao pod njim. – Naša imena nisu važna – odgovorio je Dok hladno. Činjenica je, mister, da mi ne volimo kada snage nisu izjednačene. U ovom slučaju vas četvorica ste protiv jednog naseljenika i njegove žene, a taj odnos nije ravnopravan kao što bi trebalo da bude, pa smo zbog toga

odlučili da stanje malo izmenimo i popravimo u njihovu korist. – Za to vreme, ranjeni konjanik je bolno stenjao i još uvek držeći se za jabuku sedla uvijao se od bolova, dok mu se košulja vlažila svežom rumenom krvlju. Mada je drugom rukom pritisnuo ranu na ramenu, nije mogao da zaustavi odliv. Jedan od njegovih saučesnika priterao je svoga konja da ga pridrži i da mu pomogne. – Tako se desilo, isto, zahvaljujući toj vašoj želji da popravite odnos snaga – zarežao je crnokosi grdosija – da ste se nepozvani umešali u poslove ranča „Cirkl B“. Ja sam Met Klaus, predradnik na tom ranču i ja bih vam sada dao jedan dobar savet. Gubite se bestraga što pre i ostavite nas da radimo svoj posao! – A kakav je to vaš posao? – zapitao je Dok ledeno. – Ja ću vam reći šta je njihov posao, mister – progovorio je sada naseljenik sa razvaljenih vrata. Čovečuljak je čvrsto držao uperenu pušku, a na njegovom licu ogledala se neutoljiva mržnja. – Njihov posao je da nam zapale kuću i da nas pobiju zato što nismo hteli da napustimo naše imanje!

– Ne mešajte se u ovo, stranče! – opomenuo je Klaus Doka. – Može biti da nas u ovom trenutku imate na nišanu, ali, mi ćemo vas isto tako lako oterati, kao što ćemo raščistiti račune s ovim glupim naseljenikom. Prema tome, kupite se i jašite odavde! – Dok je ćutao, ali je zategao obarač na svom šestometku. Metalni klik glasno je odjeknuo u grobnoj tišini. Konjanici su još uvek držali puške u rukama, ali, mada su bili udaljeni, jasno su čuli zvuk zapinjanja revolvera. Dok i Džonah imali su prednost. Dve cevi zapetih revolvera bile su uperene na Klausovu bandu, spremne da bljunu smrtonosni otrov, i ako je suditi po prvom hicu koji je nepoznati došljak uputio na njihovog druga, dvojica konjanika sa ranča „Cirkl B“ biće pogodeni pre nego što okom trepnu, ako bi se slučajno desilo da dođe do

pucnjave. Jahači sa ranča bili su toga svesni, i njihov bedan položaj je samo još više podjarivao njihov revolt. – Ja imam jedan bolji predlog – izjavio je Dok. – Vi i vaši momci biste lepo da odete odavde i da ove ljude ostavite na miru. – Da ih ostavimo na miru? – ponovio je mršavi konjanik pored Klausa, sa nevericom. – Mister... zar vi nemate oči u glavi? Ovo je zemlja stočara! Ovi prokleti naseljenici uvalili su se i zauzeli našu zemlju! – I zbog toga vi smatrate da su oni štetočine? – upitao je Dok mrko. – Uljezi i štetočine – presekao ga je Klaus. – Ma ko i ma šta da su, to ne čini ništa za mene – rekao je na to Dok. – Za mene je važna činjenica da su u okviru zakona. – Klaus se nagnuo u sedlu kao da želi da svojim stavom ostavi dublji utisak na Doka. – Mister, ja iskreno verujem da ste vi i taj vaš stari saputnik ovde samo u prolazu. – Oho? – rekao je Džonah i upitno podigao obrve. – A zašto to? – Zato što ako nameravate da duže ostanete, moraćete da promenite način mišljenja ako želite da ostanete u životu – rekao je nadzornik i lukavo se osmehnuo. – Vidite, naseljenike i one koji vole naseljenike mi u ovim krajevima stavljamo u isti koš. I zato kažem, zašto vas dvojica lepo ne biste odložili vaše oružje u futrole i gospodski odjahali, a nas ostavili da završimo ono zbog čega smo došli?

– Molim vas, mister – počela je očajnički da preklinje naseljenikova žena – molim vas nemojte otići! Zna li šta nameravaju da učine sa nama? Nameravaju da nam spale dom i... pogledajte to drvo iza vas! – Dok je šapnuo Džonahu. – Pogledaj ti, a ja ću motriti na ove zverke. – Džonah se okrenuo i pogled mu se zadržao na dve omče koje su se njihale na lakom povetarcu, na dva konopca koji su visili vezani za jednu debelu granu, spremni da ponesu dupli teret obešenih. – Ne brinite ništa, madam – rekao je Dok

umirujućim glasom. – Kada se mi u nešto umešamo, mi se onda ni po koju cenu više ne povlačimo iz gužve. – Na licu nadzornika ranča pojavio se izraz neskrivenog besa. Njegova velika ruka, slična medveđoj šapi, zaigrala je na kundaku puške, i on je kradimice pogledao svoje ljude. Zaustio je da izrekne komandu, ali, kada je kod svojih ljudi primetio uzdržanost i ustezanje, reč mu je zamrla u grlu. Niko nije želeo da bude taj koji će isprobati brzinu prsta na obaraču revolvera dvojice nepozvanih došljaka. – Slušajte – rekao je Klaus Doku i Džonahu – mi ćemo otići nesvršenog posla, ali, pre nego što odemo, hteo bih da vas obojicu prijateljski upozorim na nešto. – Hajde, slušamo – rekao je Dok i usna mu se cinično izvila. – Jašite što pre i što dalje od ove doline. – Met Klaus je još uvek drhtao od ljutine. – Jašite što pre, ili će vas neko odneti... u dva sanduka od čamovih dasaka. Je li vam jasno?

– Odlazite! – presekao je Dok. – Odlazite ili ću početi da pucam! – Nadzornik ranča „Cirkl B“ okrenuo je svog konja. – Isto što sam rekao njima, važi i za tebe, O'Rejli – doviknuo je naseljeniku. – Čuo si šta ti je čovek rekao – odvratio je na to naseljenik, uperivši pušku na nadzornika. – Gubi se! – Svakako, svakako – nastavio je Klaus cedeći kroz zube. – Mi ćemo otići, O'Rejli. Ali, znaj da ćemo se vratiti, i ako još uvek budeš tu, ono što sam rekao ovoj dvojici došljaka važi isto i za tebe i tvoju ženu. Bićete odneti u mrtvačkim kovčezima! – Konjanici sa ranča su mamuznuli svoje konje i odjahali, vodeći za sobom svog ranjenog druga, i Dok je gledao za njima sve dok nisu zaronili u gustu borovu šumu dole na putu. Tek onda je vratio svoj „linkoln“ u futrolu.

– Moje ime je Iven O'Rejli – predstavio se tada naseljenik. – Mislim da vam je i Andrea dugujemo život. – Dok se okrenuo da bolje zagleda dve osobe koje su

se pojavile na vratima male brvnare. Iven je bio koščat čovek, omalen rastom, sa čitavom šumom rdavo negovane crvene kose koja mu se u bičevima spuštala pored ušiju i pegavog lica. Njegova žena je skoro neverovatno ličila na njega. I ona je takođe bila sićušna i mala rastom, izgledom je ličila na prosečne domaćice kakve se mogu videti širom celog sveta, ali, nasuprot većini žena na zapadnim granicama, njeno lice bilo je opaljeno suncem. Nastojeći da kontroliše glas koji je još uvek podrhtavao od uzbuđenja, žena je prišla svome mužu i naslonila se na njegovo rame. – Reči ne znače mnogo, ali ipak sam zadovoljna što mogu da vam kažem da smo vam zahvalni. – Pogledala je prema kedru gde se Džonah već verao da bi presekao konopce za vešanje. – To je njihov stil, mister – objasnio je O'Rejli. – Nas naseljenike oni vešaju kao da smo kriminalci. Obično dođu i najpre nas upozore da se selimo, a onda posle nekoliko dana dođu da proveru da li smo ih poslušali. Ako je čovek koga su upozorili još uvek kod svoje kuće na svom ranču, oni onda preduzmu surove mere. Dolazi do paljevine kuće i vešanja. Do sada je bilo već nekoliko vešanja i to se sve odigralo prethodne nedelje. – Ova dolina je nekada nazvana Volf Veli, što znači dolina vuka – rekla je Andrea O'Rejli. – Ali, mi naseljenici dali smo joj drugo ime. Sada se ona zove dolina drveća za vešanje. – Konopci namenjeni izvršenju linča, pali su na zemlju i Džonah se odmah posle toga spustio niz drvo. – Najmanje što možemo da učinimo za ovu gospodu je da im ponudimo gostoprimstvo, Andrea – rekao je Iven obraćajući se svojoj ženi.

Andrea je oblila rumen. – Oh, oprostite, molim vas pridružite nam se za obed! Neće... neće mi mnogo trebati da nešto pripremim. To... to neće biti ništa bogato, ali... ali samo ono što vam može-

mo ponuditi. – Ne, hvala madam – rekao je Dok. – Mi smo samo u prolazu i odmah idemo dalje. – Pretpostavljam da ste u ovu dolinu naišli sasvim slučajno? – zapitao je O'Rejli i iskosa pogledao Doka. Kapljice znoja su još uvek rosile njegovo lice. – Pa, ne baš sasvim. Verovatno da ćemo izvesno vreme i ostati ovde – rekao je Dok, ali, te reči kao da su bile više namenjene njemu nego onome ko je pitao. – U stvari, pošli smo do jednog ranča u ovoj dolini. Tačnije rečeno, tražimo kuću Marše Harding.

Nastalo je dugo ćutanje za koje vreme su se naseljenik i njegova žena nekoliko puta unezvereno pogledali. Onda je Andrea prišla korak bliže i obema rukama obgrlila Dokovu ruku. – Hvala gospodu bogu! – prošaputala je grozničavim glasom. – To bi onda moglo da znači da ste vi Dok Holidej, onaj džentlmen o kome nam je pričala Marša. – Da, ja sam Dok Holidej – rekao je Dok i dodirnuo prstom obod šešira. – Ovo je mister Džonah Džons, moj prijatelj i saradnik. – Mister Džonah! – rekla je žena uzbuđenim glasom i požurila pored Doka da bi starog revolveraša dograbila za ruku i čvrsto ga prodrmusalala. Na taj izliv zahvalnosti Džonah je samo zablenuto zinuo i slegnuo ramenima. Odmah za njom i njen muž joj se pridružio i drmusanju ruke. – Marša nam je mnogo pričala o vama, mister Holidej – rekao je naseljenik toplo, osmotrivši ih obojicu široko otvorenih očiju punih interesovanja. – A o mister Džonahu imao sam prilike da čujem. Obojica ste nam dosta dobro poznati. I sada, kada se setim tog razgovora sa Maršom, čini mi se da vaš izgled sasvim odgovara njenom opisu.

– Mister Holideje – rekla je Andrea – cela dolina nestrpljivo očekuje da se vi pojavite. – Kako to? – pitao je Džonah začuđeno. – Pa, nekoliko dana mi naseljenici držali smo jedan sastanak – objas-

nio je O'Rejli – jedan polutajni sastanak. Kada nam je Marša rekla da namerava da vam piše, zapravo da vam je već pisala, ona nam je... ovaj rekla, zapravo omaklo joj se u toku razgovora, da vi niste baš neuki kada dođe do gužve i obračuna revolverima, pa smo se zato ponadali da ćete, ako već dolazite da pomognete Marši, možda pokazati razumevanje i za naše nevolje i da ćete nam pomoći. – Doku nije promaklo da se na njihovim licima izražavala pritajena želja i smela nada, nada rođena u očajanju, ali istovremeno i neverica da ih tako neočekivano sreća može zadesiti. Kao i stotine drugih naseljenika, razbacanih širom teritorije te pokrajine, i ovaj bračni par došao je u ovaj zabiti kutak Dalekog zapada da bi počeo nov život, da od divljine svojim prstima i rukama, svojim znojem otme za sebe komad zemlje, ali, umesto toga i nade u bolji, srećniji život, oni su se suočili sa predrasudom, mržnjom i pretećim njihovim omče za vešanja. Sudbina koja ih je zadesila nije bila nimalo ružičasta. – Nevolja je u tome što mi nismo u mogućnosti da platimo vaše usluge – priznala je mucajući Andrea. – Hoću da kažem iz onoga što sam od Marše čula, znam da vi obično ne iznajmljujete svoje usluge, ali da se u nekoliko slučajeva desilo da ste radili za „Vels Fargo“ kompaniju i druge velike kompanije. – Da, to je tačno – rekao je Dok. – U nekoliko slučajeva interesi tih firmi poklopili su se sa mojim. – To je nesreća za nas. Mi ne možemo da damo ni približno toliko koliko su vas te kompanije nagradile, ali, možda... – O čemu vi to govorite sada? – pitao je Dok. – Pa, valjda me razumete, o novcu – počela je Andrea uplašena Dokovim mrgodnim izrazom. – Da raščistimo jedno, madam – rekao je Dok. – Slim Harding je bio moj stari prijatelj. Zbog toga nisam zainteresovan ni za kakvu nagradu. Ali, kada dođe trenutak,

biće mi potrebno nešto drugo – rekao je Dok. – Samo recite, mister Holideje – rekao je O'Rejli promuklim glasom.

– Biće mi potrebna potpora – rekao je Dok kratko. – Biće mi, meni i mom prijatelju, potrebna sva pomoć koju možemo da dobijemo. To znači da vi i vaši prijatelji naseljenici koji budu imali dovoljno hrabrosti da uzmu oružje u ruke i da se bore. – Rekavši to, visoki pustolov se okrenuo i uputio nazad ka svome konju. Džonah je otišao za njim, ali, Dok nije mogao da vidi njegov nezadovoljan izraz lica. Tek kad su pojahali konje i odmakli se od O'Rejlijeve kuće, Džonah je progovorio. – Nije baš trebalo da kažeš kako te nagrada ne interesuje. Uostalom, mogao si napomenuti da ja ne bih imao ništa protiv nje. – Dok se osmehnuo ne skidajući pogled sa horizonta. – Ma ne, stari, siguran sam da nagrada ne interesuje ni tebe. Uostalom, za ovako dobru avanturu mislim da čak vredi i platiti.

*

– Proklete budale! – Skoro mrgodno lice Linkolna Burmana bilo je tamno, skoro modrocruveno od ljutine. Stojeći iza svog pisaćeg stola, on je kolutajući očima odmeravao četvoricu koji su stajali pored njega. – Do vraga, Burmane – rekao je Klaus šireći nemoćno ruke – nismo imali drugog izbora. Kažem ti da su nas držali na nišanu i da su skinuli jadnog Deisa kao od šale. Mogli su nas sve pobiti dok okom trepneš. – Burman se nije čak ni potrudio da pogleda ranjenog konjanika koji je, uvijajući se od bola i nevoljno grčeci lice jedva stojao na nogama. Umesto toga, on je otvorio drvenu kutiju od mahagonija u kojoj su stajale cigare i debelim nezgrapnim prstima odabrao jednu dugačku umotanu u celofanski papir koji je skinuo i posle toga cigaru stavio u svoje napućene debele usne.

– Nema ovde šta da se govori. Činjenice su jasne – nastavio je vlasnik ranča „Cirkl B“ pažljivo birajući reči. – Ja sam vas poslao da odete u dolinu i da tamo završite jedan prost zadatak. Taj zadatak bio je da obesite O'Rejlja i njegovu ženu. Četiri čoveka znači, trebalo je da organizuju i izvedu vešanje. I, šta se desilo? Ništa! Pokazalo se da četvorica nisu ni kakvi ljudi već četiri velike nule! – Mister Burmane – zastenjaio je Ridž Martin – oni su se nadali da ćemo doći i spremno su nas čekali. Onaj šašavi Irac je pripucao istog trenutka kada smo se pojavili ispred njegove kuće. – Pa šta ako su pripucali? – rekao je Burman pripaljujući cigaru. – Pa eto, možda i ne bi bilo strašno, jer bismo na kraju izašli na kraj s njima. Ne bi nam bilo prvi put da omirišemo barut, ali, onda su se umešala ona dvojica – nastavio je Ridž Martin. – Ja opet pitam šta s tim? Dvojica stranaca, dvojica beznačajnih stranaca najverovatnije šugavih skitnica. Bilo je dovoljno da se dve takve ništarije pojave i umešaju, pa da vi ustuknete i napustite posao koji je tek trebalo da obavite. – Klaus je koraknuo korak napred. – Gazda, to nisu bile obične skitnice. – Kako to misliš? – Pa eto kako, oni jednostavno niti su govorili niti su se ponašali kao skitnice i ništarije – rekao je nadzornik ranča. – Onaj visoki crnomanjasti čova u finom odelu mnogo dobro je znao da upotrebi svoj revolver. – Prilazeći laganim koracima prozoru, Link Burman je preturao po glavi obaveštenje sažeto u tih nekoliko reči njegovog nadzornika. Došavši do prozora stao je raširenih nogu čvrsto ukopanih u finu prostirku. – Bilo bi najbolje da sada odvedete Deisa lekaru da mu pregleda ranu – progundao je nezadovoljno. – Mete, ostani ovde sa mnom. – Nadzornik ranča „Cirkl B“ bacio je pogled na otvorenu kutiju sa cigarama. Dok su ostali izlazili noseći ili bolje reći vukući svog druga,

on je došao na ideju da se posluži, ali je sračunao da trenutak nije baš najpovoljniji za iskazivanje bilo kakve familijarnosti sa svojim poslodavcem, a naročito za uzimanje cigara na koje je Burman inače bio veoma osetljiv. Umesto toga, izvadio je iz džepa svoju duvankesu i zavio tanku cigaretu. Spoljna vrata ranča kuće su se zatvorila za trojicom njegovih konjanika i u odaji je nastala potpuna tišina.

– Reci mi nešto više o toj dvojici stranaca – rekao je Burman posle nekoliko sekundi. – Jedan je bio visok, crnomanjast, naočit, pogleda ledenog kao glečerska jezera – počeo je da se priseća Klaus. – A odelo, kako je bio odeven? – zapitao je Burman. – Odeven? Imao je na sebi dosta fino odelo, skoro kicoški lepo. Šešir sa širokim obodom i prsnik od šarene svile. Malo je ličio na nekog gospodičića advokata ili tako nešto, samo mnogo opasnijeg kova. Imao je nezgodan pogled. – Nisi ga viđao u ovim krajevima? – Ne, nikada ga nisam sreo, i mislim da u ove krajeve nije zalazio. – A njegov prijatelj? – Taj je stariji, mnogo stariji. Ima sedu kosu i kovrdžavu bradu, veću nego što je moja. – I nisi čuo njihova imena? – Ne. Nisu bili toliko vaspitani da se predstave! – dodao je nadzornik pomalo ironično. Link Burman je izvadio cigaru iz usta. – Ne izvodi koješta. Ako misliš da ćeš tim stavom da popraviš neuspeh, onda se varaš. – Ne pada mi na pamet da se pravdam. Uostalom, voleo bih da se i sam upoznaš bliže s njim. Onda bi svakako video da taj nije nikakav bezazleni tip. – Znaš šta, Mete – rekao je Burman posle kraćeg ćutanja. Poslednji put kada sam išao u Hejgman Kirk čuo sam da su ljudi pričali o jednom takvom čoveku koji se oblačio i držao dosta gospodski, a koji je, kažu, bio prava guja kada dođe do potezanja revolvera. Ne znam šta su za njega sve pričali, pominjali su neko

ime koje nisam zapamtio. A što se tiče onog drugog čoveka, mislim da znam ko je to. Pre nekoliko godina sam bio u Santa Reli i tamo sam sreo jednog takvog tipa. Taj je bio sitan revolveraš i čovek koga se nije trebalo pribojavati. Ne verujem da je od tada nešto mnogo napredovao. – Zašto mi to govoriš? – upitao je Klaus. – Razmišljam o toj dvojici o kojima mi govoriš. – Nemoguće je da su oni ti koje smo mi sreli – rekao je Klaus osmehujući se s nevericom. – Po tvom pričanju to su neki revolveraši, a u ovoj dolini sem tebe niko nema gotovog novca da iznajmi revolveraše.

Očigledno zadovoljan razmišljanjem svog nadzornika ranča, Burman je slegnuo ramenima i klimnuvši glavom odobravajući, vratio se od prozora do svog mesta za pisaćim stolom. – Kada je reč o najmljenim revolverašima, gazda – prisećio se Klaus – kada bi trebalo da se pojave Klani i njegova družina? – Za nekoliko dana – rekao je vlasnik ranča „Cirkl B“. – I onog trenutka kada oni budu ovde, napravićemo pravu čistku u dolini. Kao metlom! Klanijevi ljudi udruženi sa našim snagama biće više nego dovoljno da zbrisemo sve do poslednjeg naseljenika u dolini, mislim na one koji se dotle ne počiste sami. No, u međuvremenu, nećemo sedeti skrštenih ruku i nećemo dramati. Nastavićemo naš posao kao i do sada. Zapamti jednu stvar, ako te vašljive naseljenike pustimo na miru makar i jedan dan, još više će ih doći u dolinu. Nagrnuli su na Zapad kao poplava! – Gazda – podsetio je Klaus Burmana – šta misliš da uradimo sa Hardingovom udovicom? – Burman je zamišljeno digao obrve. – Šta je bilo s njom? – Ona je još uvek tu – rekao je Klaus. – Prošli smo pored njene kuće kada smo se vraćali od O'Rejljevih. – Još uvek je tu! Do vraga, pa zar niste obesili njenog supruga? – Jesmo, ja sam lično bio tamo kada smo to

učinili – uveravao ga je Klaus. – Ali, može biti da to na nju nije ostavilo dovoljno jak utisak. Može biti da je tvrđa nego što smo mislili. – Zabeleži i nju i O'Rejljeve budale, Mete – rekao je Burman ledeno. – Zabeleži ih za još jednu posetu. – Pre nego što stignu Klani i njegovi momci? – Burman je ugasio opušak cigare u pepeljari. – O tome ćemo kasnije razgovarati. – U tom momentu vrata odaje su se naglo otvorila. Jedan mršavi mladić se pojavio na ulazu, držeći ruke oslonjene na bedra. Burmanov sin jedinac bio je sićušnog lica, okruglastih, naniže opuštenih ramena i tankih nerazvijenih udova, dostojan rezultat nečasne veze između Linka Burmana i neke nekadašnje salunske zabavljačice koju je pre kratkog vremena vlasnik ranča „Cirkl B“ otpustio i oterao iz doline neznano kuda. Naslednik velikog Burmanovog poseda stojao je dosta čvrsto na nogama, ali, očigledno bio je pripit. – Tata – rekao je Bert Burman – jesi li video ovo? – Prišavši korak bliže, bacio je nametljivim nadmenim pokretom savijen komad papira na pisaći sto njegovog oca. Bio je to poslednji primerak lista „Truba“. – Upravo sam sada došao iz grada – objasnio je Bert žmirkajući od nekog unutrašnjeg zadovoljstva. – Tamo sam kupio jedan primerak. – Upravo je došao iz grada i upravo iz saluna, pomislio je Klaus u sebi. Još od vremena kada je napunio osamnaest godina, Bert je dobar deo slobodnog vremena, a sve njegovo vreme bilo je slobodno, provodio u salunu „Poslednja kocka“ ispijajući viski i tekilu. Bilo je mnogo govorkanja da Bertov otac, čovek odlučan, tvrd i gvozdene volje, nekrunisani kralj doline, nikada nije pokušavao niti se trudio da ukroti i kontroliše svog neželjenog sina i naslednika. Burman je zgrabio novine sa stola. Izdanje „Lodenstonske trube“ bilo je novo i boja na njemu još uvek sveža i zamrljana dodirima prstiju. Uvod-

ni članak sa krupnim naslovom širio se hrabro na prvoj strani. Naslov članka štampan najkrupnijim mogućim slovima kojim je raspolagala skromna „Trubina“ štamparija, glasio je.

„VREME JE DA SE OKONČA NASILJE U DOLINI!“

Vlasnik ranča „Cirkl B“ preleteo je pogledom preko uvodnika za koje vreme je njegov sin stojao oslonjen na pisaći sto. – Izgleda da Verijer nije shvatio lekciju koju smo mu dali – primetio je Bert. – Možda je tom suludom izdavaču potrebno da ga malo bolje isprašimo – rekao je Klaus sumorno se osmehujući. Burman je ćutke sklopio novine i dublje se zavalio na stolicu za stolom. – Šta kaže taj Verijer? – zapitao je Klaus. – Pominje li u tom članku nas? – Burman je samo odmahnuo glavom. – Ne, ne pominje. Taj lisac je i suviše inteligentan za to. Sve se vrti oko toga, bajagi živi i daj drugome da živi. Nevaljalac, opet nešto počinje da muti. Ako se ne uzme u pamet i ne počne da piše kao što treba, može se desiti da Verijer sam sebi skрати život.

Na to je Klaus debelim jezikom liznuo usne. – Samo recite, gazda i on je otpjevao svoje. – Stočarski kralj je tresnuo rukom i zatvorio fioku na pisaćem stolu. – Ima dosta poslova koje bi valjalo završiti – rekao je i rukom mu pokazao da može da ode. – Kasnije ćemo to, Mete, ima vremena za njega. Kada budeš završio sa dnevnim poslovima na ranču, vrati se ovamo pa ćemo razraditi neke planove koje imam na umu. – Nadzornik i Bert Burman su se udaljili i Link Burman ih je ispratio pogledom dok su prolazili kroz dugački hodnik koji je iz njegove radne sobe vodio do spoljnih ulaznih vrata. Stojao je tako zamišljen nekoliko minuta, a onda je i on izašao iz sobe. Iz hodnika je mogao da čuje Emili koja se kretala po dnevnoj sobi i pomislivši na nju, rančer je čestitao sebi zbog svoje da-

lekovidljosti i mudrosti. Emili je bila udovica Rejba Renkina i sada je ona popunjavala prazninu koja je ostala posle bivše salunske igračice i zabavljačice Luize koju je pre nekog vremena oterao rančer. Opšte uzev, Emili nije bila neka lepotica, i kada ju je čovek grlio i ljubio, bilo je to kao kad neko ljubi svog ravnodušnog dalekog rođaka, ali, ona je bila naslednik velikog Renkinovog ranča, poznatog po žigu „Duplo R“ koji se nalazio na drugoj strani doline Volf Veli. Kao Emilin novi muž, Burman je nameravao da kontroliše i ranč „Duplo R“ i jednoga dana, kada Renkinov testament odnosno njegove poslednje želje više ne budu aktuelne u njenoj svesti, on će praktično posedovati najveće carstvo trave i stoke na tom području, i za ljubav toga, može se pomiriti s Emilinim trapavim izgledom i njenom nesposobnošću da ga zanese ili bar donekle zainteresuje.

Odšetao je laganim koracima do ulaznih vrata i tek tada njegovo lice zamračio je taman i brižan oblak. Pogledom je obuhvatio dolinu koja se pred njim pružala, i gledajući prostrane proplanke i lepe zelene šumarke, pred očima mu je iskrsla slika svih onih malih farmica i sićušnih kolibica sa baštama i ogradama, svinjcima i kokošarnicama, stajama pravljenim od sklepanih greda i dasaka i žive cigle. Grudi su mu se napele od dubokog uzdaha. U sebi se zaklinjao da su samo ljudi kao što je on, pioniri ogromne hrabrosti, ukrotili ovu zemlju, oteli je od divljine i od Indijanaca i na neki način priključili civilizaciju. On je došao u dolinu, borio se i morao da bude surov i da ubija da bi preuzeo posede doseljenika. I, sve bi bilo lepo da se nekim slučajem nije desilo da je pre nekoliko meseci donet taj prokleti zakon o naseljavanju. Država je tim zakonom htela da Daleki zapad otvori za naseljavanje novih građana i da dozvoli zauzimanje slobodnih terena u

preriji. To je dovelo do naseljavanja velikog broja doseljenika koji je krenuo kao nezadrživi talas. Ali, to neće trajati dugo, razmišljao je Burman u sebi. Bret Klani bio je na putu da dolinu očisti sa bandom njegovih revolveraša ozloglašanih po tome što se nisu libili nikakvog nasilja, pa je Burman bio spreman da imda potpuno odrešene ruke.

*

Kafa je bila baš takva kakvu je žena kao što je Marša Harding mogla da pripremi. Bila je dobra, jaka i mirišljava i izvršno je prijala ustima i grlu dva prijatelja koji su dugo putovali i na tom putu se izlagali vrelinim sunčevim zracima, kiši, vetru i nagutali se čitavih oblaka prašine. Uz kafu je na stolu bio pun tanjir izvršnih kolača od kiselog testa. – Lepo je od vas što ste došli, Dok – rekla je Marša. Istina, pretpostavljala sam da ćete se odazvati pozivu, ali, čovek nikada nije siguran. Prošlo je dosta vremena kada smo se videli poslednji put, a ljudi se menjaju. – Dok je prineo šolju sa kafom usnama i srknuo mirisavu tečnost. Marša je do tada završila svoje kratko izlaganje situacije u dolini Volf Veli i sada je Dok bar imao grubu sliku o tome šta se događa u dolini. Marša je sedela za stolom pored njih, a kada je završila prišla je malom štednjaku za drva i zrak sunca koji je prodirao kroz prozor, obasjao joj je raskušnu kosu. – Nije trebalo ni trenutka da sumnjate da ću doći, Marša. Ja dosta dugujem Slimu, a nisam čovek koji se menja i zaboravlja svoje obaveze – rekao je Dok. – Ono što je Slim učinio za mene nekada, obavezuje me do kraja života, i srećan sam što je došao čas kada mogu da mu uzvratim, jedino mi je žao što je on mrtav, i što neće imati mogućnosti da oseti moju zahvalnost. – Marša je pogledala kroz prozor prema svežoj humci. –

Znate šta – promucala je tiho – skoro ne mogu da verujem da on više nije živ, a ipak, iako je od njegove smrti prošlo samo nekoliko dana, čini mi se da me od onog događaja dele čitave godine. – To mogu da shvatim. Takvi trenuci ukiđaju čovekov osećaj za vreme, Marša. Kako ste živeli posle Slimove smrti? Jesu li ti nitkovi ponovo dolazili da vam prete? Mislim na ljude sa ranča „Cirk B“? – Bilo je dosta teško – rekla je i uzdahnula kao da se priseća nečeg što je želela da odagna daleko od sebe. – Videla sam ih posle toga dva puta, jednom je to bio samo jedan konjanik na drugoj strani potoka. Sedeo je na konju i gledao ovamo, ali nije došao. Bio je to Hoklend, onaj koji je... koji je... – Glas joj je zamro u grlu i ona se okrenula prozoru. – A drugi put? – upitao je Dok ne dajući joj vremena da razmišlja o tom prvom susretu, jer je shvatio da je on za Maršu morao da znači nešto grozno i neprijatno.

– To je bilo danas pre vašeg dolaska. Četvorica konjanika zastali su i posmatrali ovamo u pravcu kuće. Ne mogu da znam šta su imali na umu, jer nisu preduzeli ništa. Ja sam bila tu spremna sa puškom u ruci, Dok. – Jeste li ikada razmišljali o tome da se vratite na Istok vašoj porodici? Hoću da kažem da ovde na Zapadu u ovoj divljini teško da ima mesta za ženu koja je sama i koja mora sama o sebi da brine.

– Ovo je moj dom, Dok. – U Maršinom odgovoru mogao se nazreti kratak i slabšan izliv ljutine, i Dok se prisetio da Slimova žena nikada nije bila od onih osoba koje se mogu pohvaliti smirenom naravi, i da je to bila osobina zbog koje ju je Slim toliko voleo a Dok lično uvažavao. – Kada smo došli ovamo, Slim i ja smo presekli sve veze sa bivšim životom i zato nemam nameru da odem bilo gde. Ostaću ovde, ma šta se desilo. – Dok je ustao sa svog mesta i prišao do otvore-

nih vrata. – Marša, napisali ste mi pismo i tražili da vam pomognem. Danas, dok smo jahali ovamo, naišli smo na nekoliko naseljenika koje su napali četvorica nevaljalca sa ranča „Cirk B“. Naišli smo slučajno i spasli ih, a onda su nam oni ispričali priču sličnu vašoj. Tada, a i sada, u glavi mi se vrzma jedno pitanje, a to je, zašto vi naseljenici niste otišli šerifu u Lodenston i zatražili pomoć od njega? Vi ste građani ove pokrajine, imate sva prava, zakon je na vašoj strani, i sve je jasno. Šerif bi bio dužan da vas zaštiti. – Šerif Kraford? – U Maršinom glasu osetio se prizvuk nezadovoljstva i prezira. Od njega nećemo nikada dobiti nikakvu pomoć! – Je li on Burmanov čovek? Da li ga Burman plaća? – Kraford je kukavica i Burman je uspeo da ga preplaši. U stvari, Dok, ceo grad je preplašen. Burman je uspeo svim građanima da utera strah u kosti. To prosuđujem po nekoliko činjenica sa kojima se srećem svakog dana. Na primer, ako neki naseljenik ode u grad, niko mu neće reći ni dobar dan, a da ne govorimo da taj jadnik neće biti uslužen u trgovini, i neće kupiti ono zbog čega je došao. Još manje se neki naseljenik usuđuje da uđe u salun. Čini mi se da u Lodenstonu postoji samo jedan čovek koji nije priklonio glavu pred Burmanovom strahovladom.

– Mislite na onog izdavača novina o kome ste govorili? – Da, na Antona Verijera – potvrdila je Marša. – Od kako je došao u grad, a to je već nepuna godina dana, on neprestano vojuje za bolji i lepši život, nastoji da razvije plemenitija osećanja i da od ove godine stvori dolinu mira, u kojoj bi se moglo živeti kao u raju. To je bio njegov cilj od kako je preuzeo izdavanje novina. Nesreća je međutim u tome što su ga jednom posetili Burmanovi zlikovci. – Jesu li ga premlatili? – Ne, nisu to, mada mislim da bi on lično sto puta više voleo da se tako desilo. Te

noći on nije bio kod kuće, tako da su se napadači iskalili na njegovoj ženi. Silovali su Džuli naočigled njene dece. Najezim se kada pomislim na to. – Sto mu gromova! Pa to je užas! – uzviknuo je Džonah. – I uprkos tome, šerif je bio i suviše velika kukavica da preduzme bilo kakvu akciju? – pretpostavio je Dok. – Tačno tako. Verijer od njega nije dobio nikakvu pomoć. Kada pomislim na to, čini mi se da se Verijer mora osećati strašno usamljen i pored toga što pored njega žive mnogi njegovi sugrađani – rekla je Marša. – Još nisam videla da je izašlo nedeljno izdanje njegovih novina, ali, bojim se da će posle toga što je doživeo, biti nešto blaži nego obično. – Pa, mi smo sada tu i kako stvari stoje, ostaćemo tu. Nema dakle druge nego da vam pomognemo – rekao je Dok. – Hvala vam, bezgranično vam hvala – prošaptala je Marša. Pružila je ruku i obuhvativši ga oko potiljka, privukla je njegovu glavu sebi, a onda mu je na obraz spustila brz ali topao poljubac. Dok je na svojim prsima osetio dodir njenih čvrstih zaobljenih grudi.

– Mislim da bi mi malo prijalo da izađem i prošetam – rekao je Dok i izašao napolje. Marša je ćuteći ostala da stoji na mestu kod vrata. Dok se udaljavao preko proplanka obraslog kratkom nedavno pokošenom travom, udovica je pogledom pratila Holideja i iz tog pogleda izbijali su seta i poverenje pomešano sa nadom i još nečim što se u prvom momentu nije moglo objasniti. Uprkos preživljenoj tragediji ili možda baš zbog toga, u Marši je instinktivno nabujala želja za samoodržanjem. Sve to je podsticalo potrebu da ne bude sama, da u svemu oko sebe nađe oslonac i potporu. I gde bi ga bolje mogla naći nego u Doku, tom prefinjenom, a ipak snažnom muškarcu tvrdog pogleda i snažnih mišića. Maršine oči su poigravale upijajući sliku duge

talasaste kose i njegovog lica opaljenog od vetra.

– Kako mi se čini, vi ga dobro poznajete, je li tako? – obratio joj se Džonah, valjajući lenjo reči preko jezika. – Pa da, i moj muž je bio njegov blizak prijatelj, a i više od toga. Ja sam bila bliska prijateljica sa ženom koju je Dok voleo. – Zaista? To je interesantno, ali, to je bilo dosta davno, zar ne? – Marša je setno pogledala preko proplanka. – Da, dosta davno. Pre nego što je Greni izgubila život. Vidite Džonah, bila sam dobra prijateljica s tom ženom i mogu da zamislim šta se desilo u njegovoj duši kada se vratio kući i našao Greni mrtvu. Ona je zaista bila divna i žena zlatnog srca. Posle toga mi je sasvim jasno kako je Dok mogao postati tigar. – Da, to je bila tragedija – rekao je Džonah. – Ne znam šta se posle toga desilo – rekla je Marša. – Našao je jednog od ubica i osvetio mu se – rekao je Džonah. – Ali, time njegova osveta nije završena, i vatra u njegovoj duši nije ugašena. Čini mi se da od tada pa sve do sada očekuje da će sresti i tog drugog. Ali, do sada ga nije sreo. No, ipak mi je jedna stvar dosta čudna. – Na šta mislite? – pitala je Marša. – Čudi me da Dok nije prekinuo sve veze sa vama. Očigledno je bio jako pogođen smrću te devojke i želeo je da ceo taj događaj nekako sahrani u svojim mislima, ipak je održavao vezu sa vama i ako ga je sve to podsećalo na njenu tragediju.

– Pa, ne bi se baš moglo reći da su naše veze bile tako čvrste. Dok je nekoliko puta pisao Slimu za ovih nekoliko godina. Nije to bio nikakav čvrst kontakt. U stvari, sasvim slučajno se desilo da sam njegovu adresu našla u jednom od starih pisama. To mi je dalo mogućnost da mu pišem i da ga pozovem. – Razmišljajući o svemu što ste mi rekli, na pamet mi je palo nešto – rekao je Džonah nesigurno. – Možda se varam, ali, čini mi se

da pored glavnog razloga što se Dok odazvao vašem pozivu postoji još jedan. – Neki drugi razlog? Pa, ne verujem da je u pitanju novac, Dok zna da ja nemam novca, a to važi i za ostale naseljenike. – Ne, nisam mislio na to – Džonah je pogledao prema plavom nebu. – Kada se uputio ovamo, možda je imao na umu da će se ovde sukobiti sa nevaljalcima, kradljivcima, revolverašima, dakle, ljudima van zakona, i možda je računao da će među njima naći čoveka koga traži. Taj čovek koji je pre više godina učinio zločin nad njegovom devojkom, sigurno je i dalje na istom putu, nije postao anđeo već je i dalje ostao zločinac. I tako se moglo desiti da se taj isti čovek nađe u bandi koju je Burman angažovao za nasilje nad naseljenicima. – Pa, to je moguće – rekla je. – Nisam o tome razmišljala. – U tom trenutku, iz šumarka pojavio se Dok i laganim koracima prošao pored plitkog potoka. Dan je bio topao i sunce je peklo. Dok se uputio ka potoku i sagnuvši se do vode pljusnio se nekoliko puta po licu i vratu. Vlažnim rukama zagladio je kosu i zabacio je iznad čela. Zatim je lagano prišao do kuće gde ga je na vratima čekala Marša. – Šta sada nameravate? Treba da vas smestim. – To je lako. Napravićemo šator negde u dvorištu ili pored potoka. Naviknuti smo na takav način života – odgovorio je Dok. – Ne, to ne dolazi u obzir. Imam jednu posebnu sobu, istina malu, ali sasvim dovoljnu da se u njoj smesti jedan ležaj za vas. Džonah bi mogao da se smesti u kuhinji.

– Ne želim da vam smetamo, Marša – izjavio je Dok. – Ni govora o tome, nećete mi smetati – odgovorila je Marša žurno. – Nećete ni najmanje smetati. – U svakom slučaju – rekao je Dok – Ja neću početi na spavanje do kasno u noć. Namera-
vam da odavde odem do grada. – Do grada? Na njenom licu se ukazala senka uzrujanosti. – Hteo bih da posetim šerifa

Kraforda – objasnio joj je visoki pustolov.
– Kraforda! – ponovila je ona mršteći se.
– Da – procedio je Dok kroz zube. – Ali, sto mu gromova! – uzviknuo je Džonah.
– Valjda se ne nosiš mišlju da tog kukavnog šerifa pozoveš u pomoć? – Džonah – obratio mu se Dok žmirnuvši – trebalo je da si me dosada bolje upoznao. Nemam nameru da tog značkaroša molim za pomoć. Otići ću da mu skrenem pažnju da je njegova dužnost da pomogne, i da će snositi posledice ako ne ispuni svoju obavezu. – Neka vam je sa srećom – osmehnula se Marša. – Dok se ja ne vratim iz grada, Džonah će paziti na vas i voditi brigu da se ništa ne desi – rekao je Dok i čvrstim koracima izašao napolje. Tamo je vezan za jedan stub čekao njegov Mig. Videvši ga da prilazi, konj je zadovoljno frknuo.

*

Kasno popodnevno sunce sijalo je bleđunjavom svetlošću bojeći mutnim rumenilom retke oblačiće koji su se skupljali na nebu. Vetar je počeo nešto jače da duva, dižući na glavnoj ulici prašnjavu izmaglicu. U to vreme, nekako na početku glavne ulice, pojavio se na konju čovek odeven u skladno skrojeno odelo i sa širokim šeširom na glavi. Bio je to Dok Holidej koji je sa ranča Marše Harding prispeo u grad. U Lodenstonu je vladao relativan mir, ali su građani na sve strane žurili svojim kućama gde ih je čekala spremna večera, a trgovci su već spuštali šalone na vratima svojih trgovina. Banka je zatvarala vrata, a direktor je tog trenutka stavljao ključ u bravu i pogledao zabrinutim pogledom Doka koji je projahao ulicom. Dok se uputio ulicom duž niz saluna i kockarnica, a pri tome je bacio pogled na salun koji je nad ostalim dominirao svojim ogromnim, grubo ispisanim naslovom „Poslednja kocka“.

Čak je i u točionicama pića bilo prilično tiho i bacivši u prolazu pogled kroz njihove velike, crvenim zavesama zakriljene prozore, Dok je unutra primetio samo šaćicu gostiju, verovatno nepopravljivih lenjivaca i pijanaca.

Malo dalje u ulici naišao je na šerifovu kancelariju. U većini gradova na Zapadu, šerifski uredi bili su smešteni u zatvorskoj zgradi i to uglavnom u glavnoj ulici, ali, u ovom gradu bilo je drugačije, jer se zgrada u kojoj je obitavao čuvar reda i zakona, kao i oni koji su zakon remetili, bila u jednoj od manje važnih ulica u koju se ulazilo iz glavne ulice. Odmah pored šerifovog ureda dizala se mala sudnica izgrađena od pečene cigle. Sjahavši ispred nje, Dok je zapazio da su prozori sudnice prljavi od prašine, i da su šarke na vratima zardale kao da dugo vremena nisu otvarane. Izgled sudnice se nije dopadao Doku, jer je nagoveštavao da u njoj dugo vremena nije bilo nikoga. Popjevši se na trotoar, uputio se ka šerifskoj kancelariji. Vrata su bila odškrinuta i Dok ih je širom otvorio i ušao unutra. Za pisaćim stolom sedeo je jedan star čovek, i kada je Dok zakoračio u odaju, on je iznenađeno digao glavu i pogledao ga. – Šta nije u redu? – pitao je mali čovečuljak progutavši vazduh i pri tome skočio sa stolice s iznenađujućom lakoćom. Dok se osvrnuo oko sebe i osmotrio polupraznu prostoriju. Primetio je da na zidovima nedostaju uobičajene poternice i drugi oglasi, da je orman za oružje potpuno prazan, i da na kraju hodnika zjape dve prazne ćelije. – Vi ste šerif Kraford – rekao je Dok mršteći se, jer na starčevoj košulji nije primetio šerifsku zvezdu. – Vraga šerif, ni govora! – izbacio je spremno starac kao da je očekivao takvo pitanje. – Ja sam Osberd Grindl. – Gde je Kraford? – upitao je Dok. – U mom džepu – slegnuo je ramenima Grindl.

– A šta ste vi? Njegov zamenik verovatno? – Ma, kakav zamenik. Tačno je mister da ja sedim ovde i da vodim računa o ovoj prostoriji kada je šerif odsutan iz grada, kao što je sada slučaj, ali, nema ni govora da sam ja njegov zamenik. On me samo plaća za neke sitne poslove, a to mi je sasvim dovoljno da kupim hranu i piće. Iskreno rečeno, ne žudim ni za čim drugim. – Rekoste da šerif verovatno nije u gradu – počeo je Dok da ispituje starog. – A gde je? – Ko zna. Mogao bi biti bilo gde. – Videvši da od starog ne može dobiti nikakvo objašnjenje, Dok se okrenuo i pošao prema vratima. Nameravao je da prošetata gradom i da ono što ga interesuje sazna na drugom mestu. Ali, tek što je zakoračio starac je povikao za njim. – Hej, stranče! – Grindl je rukom začesljao nekoliko retkih dlaka koje su se još uvek nalazile na njegovoj polugoljoj glavi. – Koji je dan danas? – Dok se okrenuo i prekrstio ruke na prsima. – Petak – Ah! – Grindl je nemoćno digao ruke. – Petak! Sada sam se setio. Petak je dan kada on obično odlazi u posetu Linkolnu Burmanu. – Ah, tako? – Vi ste stranac u ovom gradu – rekao je Grindl klimajući glavom. – I zato ne znate, ali, ja sam ovde da vam kažem. Link Burman je u ovom gradu veoma važna ličnost. – Mora da je tako kada mu šerif odlazi u posetu – rekao je Dok izvijajući prezrivo usne. – U normalnim okolnostima, trebalo bi da bude drugačije. – Grindl je zainteresovano pogledao Doka. – Uzgred rečeno, mister, nisam čuo kako rekoste da se zovete. – Nisam ni rekao – odgovorio je Dok. Na Grindlovom licu pojavio se izraz nespojstva. – A zbog čega... ovaj želite da vidite šerifa? – Imam za njega jedan mali posao koji treba da obavi – rekao je Dok. – Kako? – To što sam rekao. Pričekaću napolju dok se ne vrati iz posete Burmanu. – Neće vam mnogo vredeti da ga ovde čekaš. – Grindl je ponovo seo na stolicu,

i izvukao iz džepa izgriženu nagorelu lulu. – On se verovatno neće ni vraćati u kancelariju. Obično se uputi pravo kući. Vidite, šerifska kancelarija u toku noći nije otvorena. U Lodestonu nema mnogo gužve kada padne mrak i nema nikakve potrebe da kancelarija bude otvorena, naročito kako su se oni vašljivi doseljenici naučili da ne dolaze ovamo.

– Onda ću otići da ga čekam kod kuće – rekao je Dok učtivo. – Njegova kuća je prva iza crkve – dodao je na to starac. Dok je izašao i uzjahavši ponovo svoga konja vratio se natrag u glavnu ulicu. Ponovo je prošao pored saluna „Poslednja kocka“ i skrenuo kod mesta gde se glavna ulica račvala. Baš tamo gde se račva širila u obliku slova V, nalazila se jedna stara drvena zgrada sa velikom belom tablom zakucanom iznad ulaznih vrata na kojoj je krupnim slovima pisalo: „Lodestonska truba, list koji se bori za pravdu i istinu“. Dugačak prozor koji je gledao na ulicu, bio je razbijen, izgleda nekom dobro ciljanom kamenicom, i od rupe u staklu naprsline su se širile do kraja prozorskog otvora. U prolazu je Dok provirio kroz prozor i ugledao tamnu konturu štamparske mašine obasjanu bledom svetlošću stone lampe. Neposredno ispred glavnih vrata, nalazio se drveni sto na kome je ležala gomila novina i pored nje, na zidu prikucan, rukom napisan plakat koji je obaveštavao prolaznike da mogu uzeti primerak novina po ceni od dvadeset centi koje mogu staviti u mali limeni tanjirić. Pustolov je priterao konja do stola, bacio novčić u posudu, sagnuo se i uzeo jedan primerak i sedeći u sedlu, počeo da čita. Pogled mu se odmah zadržao na uvodnom članku i pre nego što je savio novine i stavio ih u torbu na sedlu, Dok je pažljivo pročitao šta u njima piše. Kada je poterao Miga prema crkvi, senke su bile već znatno duže. Tek što je projahao pored jedne

sveže ispisane objave na kojoj je pisalo da se službe vernika održavaju svake subote u deset sati, iz jedne sporedne ulice odjednom su izronila dvojica konjanika i uputila se prema njemu. Dok je žmirnuo, jer je u jednom od konjanika prepoznao jednoga od četvorice jahača koje je on u sebi nazvao „čovjek sa pacovskim licem“. Dok je zaustavio svoga Miga skoro istovremeno kada je pacoliki zaustavio svog, ali, drugi konjanik, mladić mlohavog lica, već je bio prišao. Taj drugi, bio je Bert Burman, sin stočarskog kralja Burmana. Iznenaden što je njegov saputnik zastao, mladi nasilnik se okrenuo i pogledao prema dvojici koji su stajali jedan naspram drugog, baš u trenutku kada je čovek sa pacovskim licem drsko i sa nevericom sekao pogledom Holideja.

– Gle, koga to vidim. Pa, to je naš borac za naseljenička prava! – iscerio se mali nevaljalac. – Zar nisi čuo šta je Klaus rekao? Kazao ti je da se što pre izgubiš odavde. – Ko je to do vraga, Ridže? – upitao je Bert. – Jedan od onih ljubitelja seljaka o kome smo pričali tvome tati – rekao je Ridž Martin, pokazujući glavom na Doka. – To je onaj koji je ranio Deisa. – Bert je s ledenim osmehom odmerio Doka. – Ovo nije baš zdrav grad kada su u pitanju ljubitelji seljaka – rekao je Doku. – Gde ste se vas dvojica uputili? – upitao ih je Dok mirnim glasom. Iznenaden tim neočekivanim pitanjem i mirnoćom Dokovog glasa, Martin se namrštio. – Idemo u „Poslednju kocku“. Zašto? – Predlažem vam da nastavite tamo gde ste pošli – rekao je Dok istim tonom, gledajući prodorno Ridža Martina. – Taj salun, koliko sam video, je gore uz ulicu. – U Dokovom nezainteresovanom i mirnom glasu bilo je nečega ledenog, što je neprijatno taknulo jahača sa ranča „Cirkl B“. Sa Martinovog lica nestalo je onog prezrivog osmeha i njegov hrabar stav

ustupio je mesto nedoličnosti i nesigurnosti. Odmakao je ruku dalje od futrole sa revolverom i njegovi prsti su čvrsto stisnuli uzde. Mladi Bert je zablenuo zurio čas u njega čas u Doka. Martin se okrenuo u sedlu i mamuznuo svog konja. Dok je ostao na svome mestu, posmatrajući ih kako se udaljavaju. Na jednu Dokovu reč, Mig je nastavio put prema jednoj od belo obojenih letava kojom je bilo ograđeno dvorište zgrade odmah neposredno iza crkve. Bila je to kuća šerifa Kraforda.

*

Vrata su se otvorila skoro istog trenutka kada je na njih pokucao i na njima se ukazala vitka žena s osmehom iz koga se moglo nazreti duboko interesovanje. – Tražim šerifa Kraforda, madam – rekao je Dok. – Je li ovo njegova kuća? – Jeste, ja sam njegova žena. Nažalost, moj muž se još nije vratio kući – rekla je obuhvatajući pogledom svojih plavih očiju od glave do pete lepog došljaka. – Šta želite od njega, možda ja mogu nešto da vam pomognem? – Imam za njega jedan posao koji bi trebalo da obavi – objasnio joj je Dok. – Kada očekujete da će se vratiti. – Vrlo brzo – odgovorila je žena. – Onda ću ga pričekati. – Šerifova žena je dozvolila sebi da joj se pogled duže zadrži na prijatnom licu crnokosog pustolova. – Zašto ne biste ušli unutra i popili kafu, tako će vam vreme brže proći dok ga čekate. – Rekavši to uklonila se u stranu da mu napravi prolaz. Dok je ušao unutra slegnuvši ramenima. Ona je pošla napred da mu pokaže put do dnevne sobe gde mu je rukom pokazala na jednu stolicu, Dok ju je odmerio i po njenim oblinama i očigledno negovanom telu, računao je da je otprilike odmakla daleko od trideset godina, ali, moglo se desiti da je bila i nešto mlađa. – Ja sam Sjuzan Kraford –

rekla je. – Dok Holidej – rekao je Dok. – Posmatrala sam vas kroz prozor, mister Holideje. Učinilo mi se da ste se nešto raspravljali sa kaubojima ranča „Cirkl B“. Ne bih rekla da su to neki vaši prijatelji. – Ali su izgleda prijatelji vašega muža – rekao je Dok mirno. Sjuzan za trenutak nije ništa odgovorila. Pružila je ruku u ormanić i njeni dugi vitki prsti uzeli su otuda šoljice od finog porculana. Doku je palo u oči da većina nameštaja i ukrasa u dnevnoj sobi Sjuzan Kraford ukazuje na to da je ona žena koja voli lepe stvari i da je žena od ukusa.

– Pa, mislim da bi se moglo tako nešto reći – odgovorila je na kraju Sjuzan, zabacivši rukom neposlušan pramen plave kose. – Ovde u gradu i okolini, većina ljudi smatra da sa rančom „Cirkl B“ mora da ima prijateljske odnose, a naročito sa Linkom Burmanom. To naravno uključuje i moga muža. – Da li mu je Burman prikopčao šerifsku značku? – upitao je Dok. – Pretpostavljam da jeste – odgovorila je šerifova žena posle duže pauze. – To znači da je Burman njegov gazda – rekao je Dok, a njegove reči završio je slab osmeh osmeh na usnama. Za divno čudo, Sjuzan se očigledno nije uvredila. – Želite li kafu sa šlagom? – Kako vi želite – rekao je Dok i pomerio stolicu bliže stolu. – Voleo bih da razjasnimo nekoliko stvari, madam... – Sjuzan – ispravila ga je ona. – Ovo je vrlo lepa kuća, Sjuzan – primetio je Dok. – Je li Burman i za nju platio? – Znate šta – rekla je Sjuzan kroz poluotvorene usne. – Posle ovog pitanja trebalo bi da vam kažem da odmah idete! – Što onda to i ne učinite? – pitao je Dok. – Moj običaj nije da se suprotstavljam ženama. Ako želite da me izbacite, ja ću sačekati vašeg muža na ulici. – Neću vam reći da odete, Džone Holideje – priznala je odjednom Sjuzan. Digla je ruku do njegovog ramena i pustila je da tamo ostane nekoliko trenutaka. – Znate li kakve hulje i

nitkovi dolaze da me posete i piju moju kafu? Burmanovi ljudi! Oni obično dolaze ovamo sa porukama za Kena, moga muža, i onda ovde sednu i cere se na mene kao da sam ja neka vrsta kafanske žene. Činjenica je da ne bih nikada poželela nijednog od njih ni po koju cenu. Ja volim prave ljude. Časne ljude. I kada se jedan takav nađe ovde, ni na kraj pameti mi nije da od njega zatražim da ode. – Dok se osmehnuo. – Mi smo se tek sreli. Kako možete da znate kakav sam? – Dosta dobro znam da procenim ljude. – Čak i ako su prijateljski naseljenika? – osmehnuo se Dok, citirajući reči konjanika sa ranča „Cirkl B“. – Njena ruka se spustila niz telo. – Naseljenici imaju prava da žive ovde kao i svi drugi. Bilo je to prvi put da je Dok čuo takvu izjavu od nekog ko sam nije naseljenik – zemljoradnik, i on se osmehnuo šerifovoj ženi koja je počela da mu sipa kafu. – Vi ste izuzetna žena, Sjuzan. – Ja sam žena koja se dosađuje – spremno je odgovorila, i oči su joj zasjale. – Žena koja se dosađuje i oseća bedno! – Zaista? – Dokov glas je odavao iznenađenje. – Do sada smo bili iskreni jedno prema drugom, Holideje – rekla je – pa nema razloga da i odsada ne budemo. Zato ću vam reći nešto što izgleda deplasirano. Dosadno mi je što moram da ostanem kod kuće i da budem žena šerifa jednog malog grada koji mora da prima naređenja od gospodara doline. Umorna sam od ljudi koje moram da sretнем kada izađem na ulicu... gospođe iz crkvenog odbora, gradonačelnika i njegovu ženu i svih ostalih. Dosadno mi je pri pomisli na Burmanove pićem natopljene pajtaše koji svi žele da me pipaju svojim prljavim šapama. – Dok je podigao pogled do njenog lica i u njenim očima je zapazio beznade. Ona je odjednom okrenula glavu i pogledala na drugu stranu. – Može biti da je to razlog što mi se dopada čovek koji se ne boji Linka Bur-

mana. Želim zato da se takav čovek kod mene oseća dobrodošao. – Rekavši to, sela je pored Doka sasvim blizu, tako da je on osetio toplinu njenog tela. – Naročito ako je takav čovek kao vi. – Dok je ćutke srknuo kafu. – Vi sami niste našeljenik – nastavila je da ga ispituje. – Jesam li u pravu? – U pravu ste – rekao je Dok. – Lično, ja nisam ni stočar ni zemljoradnik... ja sam potpuno neutralan. – Na ulici se začuo jasan topot konjskih kopita, i Sjuzan se nagnula prema njemu i stavila ruku preko njegove. – To će biti Len – prošaputala je. Vrhovi njenih prstiju zarili su se u njegovu nadlaticu. – Holideje, vaša poseta će biti dobrodošla u bilo koje vreme. – Imaću to na umu – rekao je Dok ozbiljno. Ona se vratila na svoje mesto na drugoj stolici i tako su sačekali da se vrata širom otvore. U vratima se pojavila silueta jedne temeljno građene osobe, ogrnute širokim kišnim mantilom koji je od svežeg večernjeg povetarca lepršao oko njegovih nogu. Plamičak na lampi zatreperio je kao da će se ugasiti. Sitne svinjske oči šerifa Kraforda preletele su pogledom sa njegove žene do čoveka koji je sedeo i pio kafu. Nekoliko trenutaka, šerif je netremice posmatrao Doka. – Uđi, Lene – rekla je Sjuzan ljubazno. – Unutra ulaze vetar i hladnoća.

– Ko ste vi, mister? – Krafordov glas bio je rezak kao oštrica brijanja. Udarcom noge zatvorio je vrata za sobom. – Džon Holidej. – Šerif se zablenuo u njega izbezumljenim pogledom. Ne progovorivši ni reči, zbacio je sa sebe ogrtač i prebacio ga preko stolice. Na tamnoplavoj šerifovoj košulji zasvetlucala je metalna šerifska zvezda. – Tražio sam vas u vašoj kancelariji – objasnio je Dok. – Onaj starac mi je rekao da ću vas naći kod kuće. – Bio sam malo u okolini. – To sam već čuo – rekao je Dok, dodajući još malo šećera u kafu. – Bili ste kod Burmana. –

Šerif se zagledao u njega, žmireći kroz stisnute očne kapke kao kada mačka gleda u mraku. Lice mu je bilo okruglasto, spljošteno i neuredna dugačka kosa padala mu je po čelu i oko velikih klempavih ušiju. – Pošto ste bili kod Burmana – rekao je Dok – verovatno ste čuli o meni. – Šta hoćete time da kažete? – zabrundao je šerif. – Ja sam jedan od one dvojice koji su se umešali i sprečili Burmanove siledžije i ubice da obese O'Rejlja i njegovu ženu – izjavio je slobodno Dok, gledajući šerifa pravo u oči. Za trenutak, Kraford nije rekao ništa. Ćutanje ga je međutim izdalo. Očigledno je znao za Dokov dolazak u dolinu, i znao je šta je pri tome učinio. – I šta sada tražite ovde, Holideje? – Pogledao sam vašu kancelariju, Kraforde – presekao ga je Dok. – Ne sviđa mi se kako izgleda. Trebalo bi nešto učiniti da dobije izgled prave šerifске stanice. – Kao na primer šta? – stavio je ruke na kukove šerif. – Kao prvo, trebalo bi da u onaj orman za oružje stavite nekoliko pušaka ili drugih stvari te vrste, a na ona prazna mesta na tabli da prikucate nekoliko novijih poternica, da bi se videlo šta radite i da uopšte nešto radite – predložio je Dok. – Meni se čini da šerifska kancelarija treba tako da izgleda, a ne da liči na poslednju kafansku rupu, na šta u ovom momentu i liči vaša kancelarija.

– Slušajte vi, Holideje! – Len Kraford se sav tresao od ljutine, ali je zato na licu njegove žene diskretno lebdeo zadovoljan osmeh. Međutim, šerif je ostao na svome mestu i nije preduzeo ništa da Doka učutka, možda i zbog toga što je shvatao da je Dok u pravu. Holidej je nastavio. – Još jedna stvar. One ćelije u hodniku izgledaju kao da mesecima nisu upotrebljavane. Svuda je prašina sa dva prsta, a to bi trebalo očistiti i urediti da liči na nešto. Treba da budu spremne za ono što imam na umu. – Na šerifovom

licu pojavio se izraz zainteresovanosti. – A šta vi to imate na umu? – Dok je bez okolišenja nastavio. – Burmanovi ljudi stalno krše zakon. Sprovode nasilje prema naseljenicima u dolini, a to nikako ne smeju. Zato sam odlučio da ih treba pohapsiti, kao osobe koje narušavaju red i mir. – Šerif je osetio da su mu usne od jednom osušene. Liznuo ih je debelim jezikom i buntovno isprsisio. – Šta vi do vra- ga zamišljate, ko ste vi uopšte? Meni nije potreban zamenik niti pomoćnik, ja znam šta radim i poslove obavljam potpuno sam! – Ko je nešto govorio o zameniku i ostavljanju šerifske zvezde? – osmeh- nuo se Dok. – Ja samo ovde nastupam kao običan normalan građanin koji poš- tuje red i zakon i koji je zatekao Burma- nove ljude u vršenju krivičnog dela na te- ritoriji ovoga grada. I, dosledno tome, še- rife, očekujem da se i vi ponašate kao normalno izabrani čuvari reda i zakona. Jesmo li se razumeli?

– Zvuči dosta razumno ovo što je mis- ter Holidej rekao, zar ne, Lene? – zapita- la je Sjuzan slatkim glasom. – Ti ženo za- veži! – dreknuo je Kraford promuklo. Za- tim se ponovo okrenuo ka Doku. – Vi za- mišljate da ste neki mudrac, je li? Pa le- po, desilo se tako da ja nikada nisam vi- deo ni jednog od Burmanovih ljudi da je u Lodestonu prekršio zakon. – A da ste nekoga videli, šta bi onda bilo? – insisti- rao je Dok gledajući podsmešljivo šerifa. Ovaj je progutao vazduh. – Gubite se odavde! – Ne morate mi ništa reći, ja ću odgovoriti umesto vas – rekao je Dok i ustao. Pogledao je mesnatog šerifa sa visine iako je i sam šerif bio dosta kru- pan i visok. Gledao je sa visine hrabrosti i poštenja, sa visine časnog ljudskog gle- danja na život, s one visine koju šerif nije imao. – Vi ste zakleti da nosite ovu zvez- du i da štitite red i mir. Vi ste ovde da ču- vate zakon. Da ste videli da su nevaljal- ci sa ranča „Cirkl B“ prekršili taj zakon,

ili da sam ih ja video i doveo ovamo, vi biste ih zatvorili i optužili za ono što su učinili i zadržali biste ih u zatvoru do su- đenja. – Vi ste poludeli! – zarežao je še- rif. – Zapamtite ovo što sam rekao – Dok je uzeo svoj šešir. – Očistite one ćelije u zatvoru, jer računam da će vam one us- koro biti potrebne. – Šerif je stojao zabe- zeknut i posmatrao Doka. Ovaj je među- tim odlučnim koracima izašao na vrata. Na vratima se okrenuo i zastao. – Do vi- đenja, šerife! – Naklonio se lako glavom ženi u znak pozdrava i rekao: – Madam. – Zatim je otišao. Len Kraford je besno zamahnuo nogom i svom snagom udario ulazna vrata koja su se sa treskom zatvo- rila, a onda se skljkao u stolicu. Sjuzan mu je dodala šoljicu tople kafe ali, čuvar reda kao da to nije primetio. Sjuzan je sta- vila šoljicu na sto pored njega. Nekoliko minuta Kraford je sedeo izgubljen, a onda je konačno digao optužujući pogled do svoje žene. – Divna mala vesela scena, je li? – iscerio se na nju. – Ne znam o če- mu govoriš – odvratila je na to Sjuzan.

– Znaš ti vraški dobro o čemu govorim – sevnuo je čuvar reda, očigledno veoma ljutit. – Ti i taj Holidej sedeli ste sami jedno pored drugog! – Hteo je da razgo- vara s tobom i pošto je već čekao pozvala sam ga unutra – rekla je Sjuzan glasom slatkim kao med. – To mi je nalagala naj- osnovija pristojnost. – Pristojnost ti je nalagala da ga pozoveš unutra, je li? – procedio je šerif kroz zube. – Baš kao što si i onog kockara iz Vičite pozvala iz naj- čistije pristojnosti. I onog blesavog ka- petana konjice koji je zaustavio odred i prenoćio u Lodestonu? I onog... – A zašto ne pomeniš Majka Makdira? – prekinu- la ga je Sjuzan besno. – Sećaš se i nje- ga... onog stočarskog trgovca? – Kao uboden iglom, Kraford je naglo skočio na noge. Njegova teška i mesna šaka je sev- nula i pljusnula snažan šamar ženi po ob- razu. Sjuzan se zateturala unazad, svom težinom je tresnula o zid i ramenom obo-

rila jednu sliku koja je s treskom pala na pod. Sva crvena u licu od šamara i ljutnje koja je uzavrela u njoj, okrenula se od njega. Teško dišući, šerif je prešao preko odaje do nje. – Prljava, gadna droblo! – dreknuo je i pružio optužujući prst prema njoj. – Lene – glas joj je sada bio blaži, prekidan prigušenim jecajima. – Da za muža imam nekog pravog čoveka, nikada ne bih ni pomislila, a još manje poželeva da pogledam bilo koga drugog. – Šerif je zgrabio ženu za ramena. Njegovi prsti kao kandže su je stegle i zarile joj se u meso. Sjuzan je imala utisak da je za ramena drže čeljusti divlje zveri. Držeći je rukama kao kanžama, šerif ju je svom snagom okrenuo i pritisnuo na sebe. Desnom rukom, čvrsto ju je stisnuo za bradu i okrenuo joj lice nagore. Bespomoćna, samo je sklopila oči kada su se njegove vrele usne spustile na njene i progutao ih. Divlje, surovo, mleo je svojim usnama njene, kao da je u njima tražio vatru koju nije osetio. Ali, vatra u njoj nije gorela, čak nije ni tinjala za njega, i sve što je Sjuzan učinila, bilo je opušteno predavanje. Ležala je u njegovom naručju bez pokreta i bez otpora, predajući se kao stvar čoveku čiju požudu je osećala kao dosadno mučenje.

Nezadovoljan i razočaran, šerif je potmulo zastenjavao i odgurnuo je od sebe. – Priđi mi i uzmi me onda kada opet budeš čovek – izustila je Sjuzan bez daha. – Šerif je samo žučno stisnuo usne i pesnice i odlučnim koracima prešao preko odaje do stolice na kojoj je ležao njegov ogrtač. Prebacio ga je preko ramena, uzeo sa čiviluka „stetston“ sa širokim obodom i čvrstim koracima se uputio prema vratima. Nijednog trenutka nije pogledao svoju ženu. – Kuda ideš? – zapitala je Sjuzan uzimajući sa poda oborenu sliku. – Vrlo dobro znaš gde moram da idem – odgovorio je promuklo, ali ni tada se nije okrenuo da je pogleda. – Sjuzan je okačila sliku na zid – Ah, naravno, moraš da

odeš da podneseš Burmanu izveštaj o Holideju. – Čuj me dobro, Sjuzan! – zarežao je Kraford skoro gušeći se od ljutine. – Da nije bilo Burmana ja najverovatnije ne bih nošio ovu značku, i što je još važnije, ti ne bi imala ovu kuću! Prema tome, nemaš ni najmanje razloga da budeš cinična. – Možda ne bih imala – rekla je ona rezignirano sležući ramenima – ali, verovatno bih u tom slučaju imala nešto drugo, Lene, možda nešto što je mnogo važnije i od tvoje značke i od ove kuće u kojoj živimo. – A šta je to? – Samopoštovanje. Osećaj sopstvene vrednosti, eto šta je to. – Šerif se okrenuo i pogledao ju je. Zatim je opet oborio pogled. – Ti dobro znaš kako je to, Sjuzan – rekao je. Glas mu je zvučao kao razbijena truba posle poraza. – Naravno, naravno – prevalila je Sjuzan lenjo preko usana. – Hajde, igray i dalje ulogu običnog potrčka, Lene! Jer, po mom mišljenju ti i nisi ništa drugo nego to. Požuri, odjaši tamo gde moraš, a ja ću za to vreme pripremiti večeru da bude na stolu kada se vratiš. Tako ćemo oboje biti srećni i zadovoljni. Oboje ćemo obaviti posao za koji smo plaćeni. Ti da budeš bedni sluga jednog nasilnika, a ja kuvarica jedne kukavice.

Šerif je izašao napolje u suton, a Sjuzan je laganim koracima prišla do prozora. Gledala ga je dok se penjao na konja, jednog od konja Linka Burmana i njen pogled je pratio Lena dok je jahao niz ulicu koja je vodila prema putu u dolinu. U njoj je počela da se skuplja ljutina, da se komeša nešto kao uzavreli bes. A onda su njeni prsti pošli do njenih usana, izgrizenih, i pri dodiru prstiju, njen bes se stišao. U tom trenutku se više nije sećala grubih požudnih usana njenog muža, već usana drugog čoveka koga još nije upoznala i čiji dodir nije još osetila. Misllila je na usne jednog pravog čoveka, Džona Holideja.

*

Bila je već noć. Dok je na svom Migu prilazio dugačkom privezištu ispred saluna „Poslednja kocka“ u glavnoj ulici Lodestona je već počinjao novi život lodetonskih noći. Jasno je mogao da čuje topot kopita mnogih konja. Mnoštvo ljudi se skupljalo sa svih strana prema gradu, dolazeći s okolnih rančeva, rudnika, farmi i drugih mesta gde su mnogobrojni nesrećnici celog dana u licu znoja svog zarađivali za hleb. Dolazili su da večer provedu u salunima. Duž čitavog niza kuće za zabavu, lampe su već bile upaljene i treperave žućkaste mutne senke pružale su se duž drvenih trotoara. Odmah iza saluna nalazila se sala za igranje, i otuda je dopirao primamljivi zvuk violina koje je Dok sa zadovoljstvom slušao dok je vođice svoga konja vezivao za prečku privezišta. Na leptirastim vratima saluna „Poslednja kocka“ bila su naslikana dva keca i prešavši preko drvenog trotoara, Dok ih je širom raskrilio. Ušao je unutra i iz zadimljene prostorije nozdrve mu je zapahnuo miris jeftinog viskija i lošeg duvana. Oko pola tuceta svetiljki visilo je sa tavanice na tankim lancima, a oko njihovih vrelih prljavih stakala lebdeo je oblak duvanskog dima. „Poslednja kocka“ brzo se punila gostima. Dvojica neuglednih kaubojica prošli su pored Doka i naslonili se na bar, uzvikujući narudžbine mladom barmenu koji je već kao mahnit radio, upinjući se da zadovolji želje svih žednih gostiju. Za stolovima u sali odvijale su se tri partije pokera na tri razna mesta, a za svakim stolom sedelo je pet do šest ljudi. Igrao se „faro“. Sve u svemu, atmosfera je bila kao i u svakom drugom salunu.

Dok je pogledom obuhvatio prostoriju saluna nastojeći da prođe do njegovih najudaljenijih i najtamnijih kutaka, motreći pažljivo ne bi li među tolikim ljudi-

ma ugledao neko poznato lice. Činilo se da više mahinalno, ne zbog toga što je mislio da će tu naći nekog prijatelja, kojih je imao malo, ili neprijatelja, kojih je imao dosta, već više po nekom instinktu, gonjen nagonom samoodržanja koji je u njemu izazivao potrebu da bude oprezan, i da sa svake strane očekuje opasnost. Ali, nije ugledao ništa što bi ga uplašilo ili uznemirilo kao što nije video ništa što bi ga obradovalo. Sve je bilo isto kao i na drugim mestima. Dok je čvrstim koracima prišao šanku i poručio piće. U međuvremenu je kroz leptirasta vrata u salun nagnula još jedna gomila kaubojica, i dok je on čekao da bude poslužen, galama je narasla do neizdržive buke. No, sve je to bila šala u poređenju sa paklenom drekom koja je nastala kada je jedna devojka iz saluna, očigledno vrlo popularna, laganim, koketnim koracima sišla niz duge, tepihom zastrte stepenice i umešala se u razdraganu gomilu. – Njeno ime je Elsi – rekao je šanker Doku, razvukavši usta od uva do uva. – Gledajte, čoveče, kakve ona noge ima! – Dok nije na to ništa odgovorio niti se izraz na njegovom licu za dlaku promenio. Palcem je hitno novčić na ravnu površinu bara, i šanker je dohvatio srebrenjak slegnuvši ramenima kao da je hteo reći da u svetu ima raznih ljudi i budala koji ne znaju šta je lepo, što se naravno odnosilo samo na njegovog nezainteresovanog gosta. Gradski frizer koji je sada obavljao dužnost klaviriste prišao je klaviru i počeo da svira. Kaubojske ruke su obuhvatile zabavljačice i počela je prava igranka.

– Sto mu gromova! – strahovitu jačinu muzike, urlanja i pevanja razularenih posetilaca, nadjačao je piskavi glas. – Pogledaj ko je tamo! Pa, to je naš prijatelj seljaka! – Istog trenutka, za sva tri stola gde se igrao poker, igra je prestala i zavladao je tajac. Igrači na podijumu

za igranje prestali su sa đuskanjem po uglačanom podijumu. Iza šanka je stojao šanker zabezeknuto otvorenih usta, nastavljajući da prosipa viski preko zuba prepune čaše. U salunu „Poslednja kocka“ zavladała je odjednom grobna tišina.

– Da, to je on! – Sve oči su bile uprte u pravcu gde je Bert Burman, sin rančerskog kralja, pokazivao drhtavim prstom. Sve oči su se okrenula prema Doku Holideju. – To je taj prijatelj naseljenika! Nisam li u pravu, Ridže? – Bert nije bio potpuno pijan, ali je bio prilično pripit. Ridž Martin je stojao pored njega. – Jesi li me čuo Ridže? – zapitao je Bert ljuļljajući se i pri tom se uhvatio za Martinovu mišicu. – Da, Berte, čuo sam – rekao je Martun bezizrazno. – To je onaj prijatelj naseljenika, u pravu si. – Dok je srknuo gutljaj brendija motreći pri tome na Bertovu drhtavu ruku koja se spuštala prema futroli revolvera. Posetioci su izbezumljeno zurili u objekat Burmanovih optužbi, i Dok je osetio da se među prisutnima gomila neraspoloženje prema njemu. – Poričeš li to? – izazovno mu je dobacio Bert. Dok je ispod oka pogledao bezobraznog mladića i prihvatio svoju čašu. Prineo ju je usnama i osmotrio salun preko ivice čaše. Ridž Martin je nešto tiho govorio Bertu, što je Dok procenio kao upozorenje da treba da bude oprezan. Ali, rančerov sin ga je odgurnuo u stranu. Dok je odjednom spustio čašu i svi prisutni su na taj gest stali kao sleđeni.

– Ako taj nadimak „prijatelj naseljenika“ pripisuješ čoveku kome se smučići kada vidi kako dželiti sa ranča „Cirk B“ vešaju nedužne naseljenike, onda se slažem da mi taj nadimak sasvim odgovara – rekao je Dok otvoreno i izazovno pogledao svoga sagovornika. Prisutnima je zastao dah od iznenađenja, ali se mladi Burman nasmejao raskalašno. – Slušaj, skitnice – počeo je teatralnim glasom –

nameravam da ti predočim dve-tri činjenice. – Hej, Berte – rekao je jedan čupavi kauboj i povukao ga za rukav. – Šta je sada, Bleki, šta nije u redu? – Uživajući u tome što je u centru pažnje, Bert je dograbio svoju čašu sa viskijem i lica rascvetanog u osmeh, obratio se momku. – Hajde, čoveče, govori već jednom šta si hteo! – Berte – Bleki je utišao glas i žmirnuo u pravcu Doka – ne verujem da znaš ko je stvarno taj čovek sa kojim se hvataš. – Misliš? Nije mi ni potrebno da znam. Sve što mi treba to je da znam da je prljavi prijatelj naseljenika! – rekao je Bert Burman i zacerekao se. – Ali, on nije obična skitnica – promrmljao je Bleki. – I što je još važnije, on nije običan prijatelj naseljenika! To je Dok Holidej, poznati revolveraš na čitavom Zapadu! – Bert je refleksno ispustio čašu iz ruke i ona se pri padu razbila u sitne komadiće koji su se razleteli po podu. – Na šta to ciljaš? – Video sam ga u akciji, Berte – izjavio je Bleki i posle tih reči njegov glas je postao jasniji, a reči razgovetnije. – Bilo je to u San Dijegu. Tamo je uspeo da likvidira braću Kejd dok si okom trepnuo. Njih dvojica protiv njega jednoga, a on ih je sraonio sa zemljom i prošao bez ijedne ogrebotine! – Gle, do đavola! – uzviknuo je na to jedan drugi posetilac saluna. – Dok Holidej pustolov i revolveraš! Čuo sam za njega! – A ko nije čuo? – Jedan visoki bradati rudar pogledao je Doka i odmerio ga od glave do pete sa poštovanjem, ali, i sa dozom neverice kao da sumnja da je ličnost pred njim baš taj čovek o kome je slušao. – Elegantni revolveraš, džentlmen! To bi mogao zaista biti on! Hej, Burmane, ako je tako, ne bih ti preporučio da se prsiš. Holidej nije od onih ljudi sa kojima bi trebalo da se kačiš! – Naslonjen na šank, Dok je posmatrao kako su se skoro svi gosti saluna uznemirili, i kako je većina njih ustuknula, ostavljajući Berta Burmana i

njegovog pratioca Martina, same u sredini saluna. Rančеров sin je zurio oko sebe, gledajući zabrinuta lica, a onda je piskavim glasom povikao Holideju.

– Ne dajem ni cent za to ko si ti, mister – već je bio uneo u sebe dovoljno viskija da se oseti hrabrim za obračun sa svim i svakim, pa čak i sa celim svetom. – Što se mene tiče, ti su prijatelj naseljenika, a to je isto kao da si i jedan od njih ili možda čak i gore. – Jesi li završio sa brbljanjem? – Dokov glas bio je leden kao smrt i trojica posetilaca iskusnijih u kafanskim obračunima, žurno su napustili salun. Bert se osmehnuo cinično. – Znaš li šta bi moj otac učinio kada bi bio ovde? On bi te isterao iz grada, prijatelju seljaka, to bi on učinio! – Nas dvojica se još do sada nismo upoznali, bar formalno – rekao je Dok oštro. – Ali, koliko pretpostavljam, tvoj otac je Link Burman. Pa lepo, kada je već tako, onda da ti kažem da imam jednu poruku za njega. Pretpostavljam da bi mu je ti mogao odneti. Reci mu da prestane da progoni naseljenike. Ako ne učini tako, onda ćemo okrenuti list. – A kako ćeš to okrenuti list? – iscerio se Bert. – Pokopaću ga. – Posetioci saluna „Poslednja kocka“ su zabezeknuto zinuli i zanemeli. U njihovom gradu niko se nije usuđivao da tako razgovara sa Burmanom. Dok je pogledom sekao visokog pustolova, u Bertovim očima je plamtela ljutina, ali, Holidej na to nije obraćao pažnju. Iz opreznosti, nije skidao pogled sa rančеровог sina, ali, ne uzbuđujući se okrenuo se prema barmenu i zatražio još jedno piće. – Dodajte mi ovamo flašu – rekao je nonšalantno. – Prijatelju seljaka! – povikao je Bert promuklim glasom. – Hoću da smesta izađeš iz ovog saluna i da se smesta čistiš iz ovog grada. Gubi se! – Berte! – prišao mu je Ridž Martin i očajnički ga uhvatio za rukav. – Smiri se! – Umesto odgovora, mladi Burman je

povikao tako da su ga svi mogli čuti. – Ovo je stočarski grad! Grad moga oca! Želim da me svi poduprete i da mi svi pomognete!

U salunu je zavladao tajac. – Čini mi se da si dobio odgovor koji si tražio – primetio je Dok mirno. – Kako ja sada vidim stvari, imaš mogućnosti da biraš. Možeš se počistiti iz ovog saluna i odjahati tvome tatici sa porukom koju sam ti maločas rekao, ili... možeš pokušati da me nateráš da se ja počistim iz saluna i ovog grada... što ti ne bih savetovao. – Crte Bertovog lica su se zgrčile u ružnu grimasu. Izbezumljeno se osvrnuo oko sebe, pokušavajući da na neki način u držanju ljudi otkrije nešto što bi nagoveštavalo njihovu želju da mu pomognu, ali, nije video ništa što bi makar malo ličilo na rešenost kauboja i građana da stanu na njegovu stranu i ogledaju se sa Holidejem. Istini za volju, izgleda da je bilo čak nekih koji su u izvesnoj meri uživali u neugodnom položaju mladog nadmenog rančеровог sina. Bert je spustio ruku bliže bedru, ali ga je Dok sve vreme pratio sokolovim pogledom. – Ako želiš da me isteráš iz ovog saluna, moraćeš to da učiniš silom, znači, moraćeš da potegneš revolver. – Dokov glas bio je miran, ali se u njemu nazirala pretnja. – A, istog trenutka kada potegneš bićeš mrtav, Burmane. – Bert je do kraja udahnuo vazduh u napeta prsa. – Ubij ga, Ridže! – Ali, Ridž Martin je stojao nepokretan kao kamena statua. – Ubij ga, kukavno pseto! – dreknuo je Bert. – Tek što je psovka sletela sa njegovih usana, Bert se mašio revolvera, doviknuvši istovremeno piskavim glasom još jednu pogrdu na račun kauboja koji je stojao nepomično. Dok je sačekao taj delić sekunde dok se prsti Berta Burmana nisu stisnuli oko drške revolvera i dok mladi nasilnik nije potegao revolver naviše. Sačekao je delić sekunde dok je Bert

nastojao da izvučem revolver uperi na Doka, a onda je Dok potegao svoj „lincoln“. Niko nije primetio kada je Dok izvadio svoj revolver, ali su svi čuli gromki prasak njegovog revolvera. Tane se zarilo u Bertova prsa. Bert je pustio da mu hladan šestometak klizne iz raširenih prstiju. Revolver je pao na strugotinom posuti pod, praćen zgrčenim, mlitavim telom koje se skljkalo pored njega.

Dok je uperio revolver na Ridža Martina. Kauboj pacovskog lica bio je bled kao nadgrobni spomenik. – Želiš li da mu se pridružiš? – upitao ga je Dok izazovno. – Vraga! – rekao je Ridž promuklim glasom. Zabezeknuto je zurio u mlitavo telo koje je kao bezoblična masa ležalo na prljavom podu. – Zna li šta ste učinili, Holideje? Ubili ste sina mister Burmana. – Dok je i dalje držao uperen revolver. – Uzmite ga i odnesite na ranč. – Zna li šta to za vas znači, mister Holideje? – zagrakao je Ridž Martin sada već malo manje uplašen. Iz njega je izbijalo neko potajno zadovoljstvo. – To znači da možete računati da ste mrtvi! – Držeći čvrsto u ruci dršku svog revolvera, Dok je drugom rukom uzeo čašu sa pićem. Ljudi su se komešali oko tela koje je ležalo na podu, i najzad su trojica kauboj pomogli Ridžu da iznese telo Burmanovog sina kroz leptirasta vrata. Tek tada je Dok vratio svoj revolver u futrolu. – Hoćete li da vam da jedan mali savet, mister? – izrazio je jedan kauboj koji je stojao naslonjen na šank pored njega. – Uzjašite vašeg konja i bežite odavde kao da vas gone svi đavoli iz pakla! Vi ste veliki revolveraš, to smo videli, ali, ne možete se boriti protiv celog ranča „Cirk B“. – Dok je spustio na šank čašu sa pićem i okrenuo se. Uputio se ka leptirastim vratima i gomila oko njega se razmakla da mu napravi mesto i prolaz. Još jednom je atmosfera u „Poslednjoj kocki“ bila nabijena napetošću iako je vladala

potpuna tišina i Dok je čvrstim koracima izašao na trotoar. Četiri čoveka prebacili su u međuvremenu telo Berta Burmana preko njegovog konja i ne gledajući ih, Dok je prošao pored njih i uputio se mestu gde je njegov Mig stojao vezan. Dok je odmotao vođice omotane oko grede privezišta, i u sumraku koji se sve više spuštao, vinuo se u sedlo. Petama je opomenuo svoga ždrepcu da pređe u trk, i dok se udaljavao, čuo je za sobom da je u salunu odjednom nastala paklena galama. Ne obazirući se na to, uputio se glavnom ulicom do mesta gde se ova račvala. Prolazeći pored ulice koja je vodila paralelno sa trgovinom Almosa Kedija, čuo je kako je neko dovikno glasno. – Dok Holideje!

Instinktivno, Dokova desna ruka se spustila na dršku njegovog revolvera. Osetio je pod prstima glatku toplinu slonovače i osetio se sigurnijim. Nije se bojao eventualnog napada, jer je instinkt opreznosti uvek bio budan u njemu, ali ga je iskustvo učilo da svi ljudi nisu podjednako časni i da znaju da pucaju i kada ne gledaju protivnika u oči. – Holideje! – čovek koji je ponovio njegovo ime nalazio se duboko u senci i Dok nije mogao da ga vidi. – Ovde je prijatelj! – Pokaži se ko si ti – dobacio je Dok resko. Čovek koji je do tada stojao u senci, izašao je na svetlost i sišao sa trotoara. Bio je to visok čovek sa proređenom prosedom kosom i koščatim uglastim licem. Uputio se pravo prema Doku i Dok je u sumraku ugledao njegove blistave oči i odlučno isturenu bradu. – Moje ime je Anton Verijer, Dok Holideje – predstavio se nepoznati. – Ja sam vlasnik i urednik za izdavač „Lodentonske trube“. Video sam šta se maločas desilo kod „Poslednje kocke“. – Želite li da me intervjuišete za vaše novine? – zapitao je Dok ironično. – Ne baš to – rekao je izdavač. – Razume se da ću u listu napisati članak u kome ću

izneti činjenicu o incidentu koji se dogodio. Članak će biti štampan u sledećem izdanju „Trube“, ali, nezavisno od toga, želeo bih malo da porazgovaram sa vama. – Dok se zamislio. Nije imao mnogo visoko mišljenje o građanima ovoga grada, a nije ni želeo mnogo da razgovara s njima. Ali, ovaj čovek bio je izuzetak. Po Maršinim rečima, on se do sada jedini suprotstavljao Burmanu i zasluživao je da njegova hrabrost bude nagrađena drukčijim stavom prema njemu nego prema ostalima. Dok je razmišljao o tome, dole niže niz ulicu začuo se topot kopita konja u hodu. To je Martin jahao svoga konja, vodeći za sobom drugog konja preko koga je visilo prebačeno telo Burmanovog sina.

– Recite šta imate – pozvao je Dok Verijera. – Više bih voleo da razgovaramo u mojoj redakciji. – Okej! – složio se Dok. Verijer se dugačkim koracima uputio napred ka mestu gde se ulica račvala. Došao je do ulaza u redakciju i štampariju „Lodenstonske trube“ i otključavši vrata, ušao je unutra, dok je Holidej ostao napolju da sjaše i priveže svog konja. Trenutak kasnije ušao je u prostoriju redakcije obavijenu tamom i Anton Verijer je prišao i upalio jednu lampu koja je visila iznad njegovog pisaoćeg stola. – Žučkasta svetlost obasjala je nered koji je vladao u prostoriji. Tanjirići sa slovima stajali su na stolu, lončići sa štamparskom bojom bili su razbacani po podu, a na pisaoćem stolu nalazili su se razni članci i napisi isečeni iz novina i nekoliko listova ispisanih olovkom. Dok se osvrnuo oko sebe i pogledao mašine za štampanje koje su ispunjavale najveći deo prostorije. Svuda okolo bile su razbacane stare novine i novi neprodati primerci „Trube“. – Evo, vidite, mister Holideje – Verijer je pokazao rukom na gomilu metala, slova i papira i boje. – To je bio moj san. – Dok je zatvorio vrata za

sobom. – Došao sam ovamo pre dosta meseci – počeo je Verijer. – Kupio sam ovaj list od čoveka koji se zvao Seli. Kupujući ga, imao sam u vidu viziju budućnosti, mister Holideje. – Dok ga je odmerio pogledom, a onda je iz džepa izvadio svoju skupocenu tabakeru sa cigarama. – Kakvu vrstu vizije? – Verovao sam, pa i danas verujem, da novine ne treba samo jednostavno da obaveštavaju o događajima – rekao je Verijer. – Po mom mišljenju, jedan list treba da bude nešto više, treba da bude savest jednog grada, naravno, mora biti objektivan, ali, ja smatram da jedan izdavač treba da digne glas kada se desi nešto što on smatra da nije pošteno.

– Pa – složio se Dok – ja nisam baš neki čovek od pera, ali se uglavnom slažem sa vama. – To je bio, kako rekoh, moj san – rekao je Verijer mirno, dodirujući vrhovima prstiju jednu posudu s olovnim slovima. – Pogledajte na primer nekoliko primeraka ovih starih izdanja, mister Holideje, i uverićete se da sam taj svoj san nastojao da ostvarim. U tim člancima deo je ovoga što sam vam sada govorio. – Dok je uzeo nekoliko starih primeraka „Trube“ i letimice pogledao sadržaj. Vrlo brzo je shvatio da Verijer ima poseban dar da izrazi ono što misli, sažeto i kristalno jasno, i na neke od značajnih uvodnih članaka, Dok je digao obrve izražavajući time svoje čuđenje ali i zadovoljstvo. Jedan od uvodnih članaka naročito je privukao njegovu pažnju i on je novine prineo bliže svetlu. „Naseljenici se kreću u okviru zakona“ citirao je Dok naslov u uvodniku. – Prilično oštro mišljenje za jednog izdavača novina u gradu stočara. – I naročito nezgodno za jednog posebnog čitaoca – prisetio se Verijer. – Taj članak nikako nije uspeo da naseljenicima prikaže da su u pravu, i da iznesem sugestiju da ih treba ostaviti na miru. A šerif Kraford sa svoje strane nije

baš voleo da mu se ukazuje na njegove obaveze i dužnosti da postupa kao pravi šerif koji štiti red i poredak. – Dok je nastavio da čita uvodnik, klimajući s vremena na vreme glavom, i kada je pogledom preleteo preko jednog stupca, digao je glavu i pogledao prozor koji je delimično bio razbijen kamenicama. – Sviđa mi se ovo što ste napisali – rekao je Dok. – Trebalo bi svi da shvatimo da u ovoj zemlji i u ovoj pokrajini ima mesta i za stočare i za naseljenike. Oni mogu da žive zajedno jedni pored drugih, ali, pre nego što do toga dođe, treba prebroditi gramzivost i predrasude. – Vi ste to shvatili – promrmeljao je Verijer zadovoljno. – Ali, ostali nisu. – Stav izložen u ovom uvodniku vrlo je energičan – pohvalio ga je Dok. – Ali... ovaj... čini mi se uvodni članak u izdanju ove nedelje nije tako odlučan.

Verijer je pocrveneo. – Nemate potrebe da mi to kažete. I sam znam. – Dok je odgrizao vrh cigare i kresnuo je šibicu. Verijer je nastavio. – Vidite mister Holideje, moj san ili vizija, na neki način su razbijeni. Ne mislim time da kažem da su razbijeni ovim kamenjem koje je bačeno kroz prozor. Nešto drugo je u pitanju. Oni su posetili moju ženu. – Čuo sam za to – rekao je Dok i povukao jedan gust dim. Verijer se zagledao u njega. – Onda možete da pretpostavite kako se osećam! Oni... silovali su moju ženu pred očima naše dece, mister Holideje. Oni su zveri, životinje! Noćas ste ubili jednog od njih, ali, ja strahujem za vas zbog toga što ste učinili. – Drago mi je da ste na mojoj strani – rekao je Dok... – Ali, recite mi zašto ste želeli da razgovarate sa mnom? – Ja... nisam sasvim siguran da znam zašto – priznao je Verijer pomalo zbunjen. – Možda zbog toga što sam video šta se noćas desilo kod „Poslednje kocke“. Učinilo mi se da postoji zračak nade da... zakon, red i čast mogu ipak pobediti. –

Zaista? – osmehnuo se Dok. – Ali, kao čovek od pera, vi verovatno verujete da živa reč i pisana reč mogu mnogo više da vrede nego mač. Je li tako? – Ja sam nekada verovao da je tako – odgovorio je na to Verijer. – Verovao sam dok nisam došao u Lodeston. – Raširio je ruke kao da se pravda. – A onda su se stvari izmenile, nasilje je preovladalo. No, večeras se ipak desilo nešto, nešto što je oživelo moju veru. Ne zbog toga što ste vi ustrelili Berta Burmana. Nešto drugo je u pitanju. Setite se da je salun bio pun kauboj a da je u početku izgledalo da su njihove simpatije na njegovoj strani, pa čak i da su spremni da ga podupru. Ipak, kada su karte podeljene i protivnici stali jedan prema drugom, niko nije ni prstom mrdnuo. Zna li kako ja to tumačim, mister Holideje? Oni u stvari ne veruju u ispravnost Burmanovog stava. Istina, njima se neprestano govori i ponavlja da su naseljenici i oni koji su uz njih zlo za ovu dolinu, ali, sada više nisam ubeđen da oni to stvarno i misle. Naravno, rančeri kao što je Barmun, mrze naseljenike iz svojih sebičnih interesa, ali, običan častan radni kauboj i običan građanin nisu poneti tim opštim talasom mržnje i netrpeljivosti. Da je drugačije, vi biste sada bili mrtvi, mister Holideje. Veliki broj ljudi bio je tamo i da su svi bili protiv vas, ne bi vam ništa pomogla vaša veština u baratanju oružjem. No, vi ste još uvek živi, a to je dokaz da sam u pravu.

Dok je dosta dugo razmišljao o izdavačevim rečima, a onda ga je zapitao. – Sem Burmana i njegovog pratioca, da li je u salunu bilo još kauboj a sa ranča „Cirk B“? – Koliko sam ja mnogao da vidim, nije – rekao je izdavač. – Šta dakle ako je tačno ono što ste rekli – pitao je Dok tiho kao da govori za sebe. – To bi značilo da suprotstavljanje naseljavanju protiče uglavnom sa ranča „Cirk B“. To

bi dalje značilo da ostali rančeri nisu toliko protiv njih. – U poređenju sa rančom „Cirkl B“ ostali ili bar većina ostalih rančeva su mali – objasnio mu je izdavač. – Burman je tako veliki zato što je koristio slobodnu preriju za napašanje stoke sa njegovim žigom. Može se reći da su ostali rančeri malo koristili slobodan prostor. Prema tome, Burman ima da izgubi više nego drugi, i logično da se protivi više nego drugi. – Kako ja vidim ovu stvar, Verijere – Dok je pokretom prsta otresao pepeo sa cigare – ima dosta kauboja koji ne vole naseljenike, kao što ima dosta građana sa sličnim osećanjima, ali, oni nisu toliko uspaljeni da počiste naseljenika iz doline, kao što je to slučaj sa Burmanom i njegovom grupom. Ta masa građana i kauboja nahuškana je od strane Burmana i zato je potrebna neka snaga koja će ih okrenuti i odvući u drugom pravcu. Čini mi se da bi „Lodestonska truba“ mogla odigrati ulogu te snage. Ovi uvodni članci koje sam pročitao imaju u sebi dosta ubedljivosti i argumenata. – Takvi su bili, to je tačno – rekao je izdavač žalosno. – Mogu i sada da budu takvi – rekao je Dok neposredno. – Mister Holideje... – Moji prijatelji me jednostavno zovu Dok.

Pri treperavoj svetlosti svetiljke, Verijer se zagledao u Holideja. – Dok – rekao je najzad – pre nego što odete, želeo bih nešto da vam pokažem. – Dao je Doku znak rukom da pođe za njim i visoki pustolov je čvrstim koracima prošao pored štamparske mašine u zadnji deo štamparije. Tamo je Verijer otvorio jedna vrata koja su vodila kroz dugačak hodnik i štampar se uputio prema jednim drugim staklenim vratima kroz koja je prodirala bleđa difuzna svetlost. Verijer je otvorio ta druga vrata i Dok je začuo dečji smeh. – Pogledajte – rekao je Verijer. – Dok je prišao do praga i provirio unutra. Dve male devojkice u spavaći-

cama, jurile su se oko stola. Njegov pogled je kliznuo do divana koji se nalazio u uglu prostorije i od prizora koji je ugledao, zastao mu je dah. Zgrčena na jastucima, više je ležala nego sedela jedna mlada žena i čitala je neku knjigu. Na prvi pogled izgledala je vitka i imala je divnu dugu crnu kosu, ali, na obrazu pravilnog duguljastog lica nosila je ružnu podnadulu modru masnicu. Dok je zatvorio vrata i dva čoveka su se našla licem u lice u polutami. – Oni što su bili, naneli su joj više zla od te opekotine koju ste videli, Dok – promućao je Verijer. – Zapretili su nam da će sledeći put ako dođu tako grozno izmasakrirati njeno lice da je nikada neću prepoznati. – Da li je to pretnja? – pitao je Dok. – Možda upozorenje da ubuduće šampate samo fine, bezazlene uvodnike? – Ja sam tako shvatio. Ako ne budem pisao onako kako se njima bude sviđalo, desiće se nešto još gore – rekao je Verijer. – Mislim da sam dobro shvatio poruku. – Dok je ugasio opušak od cigare. – Ja ostajem ovde i biću u okolini. Ako vam budem potreban, potražite me kod Marše Harding. Biću na njenom ranču. Posle toga, Dok je pojačao svoga Miga i uputio se ka dolini Volf Veli. Već se spuštao sumrak, a posle pedeset ili više metara Dokovu siluetu obavila je tama. Ali, malo pre nego što je zašao u udoljicu koja ga je skrivala od domašaja pogleda, njegovu pažnju je privukao blesak na jednom udaljenom brežuljku. Svetiljke su gorele u Burmanovoj ranč kući.

Dok je zategao vođice i prohladan vetar pirnuo mu je preko lica. Do sada se još nije sreo licem u lice sa Linkolnom Burmanom i bilo mu je teško da zamisli sliku čoveka koji je tako beskrupulozno naređivao vešanja naseljenika i čiji se muški izvršiocci nisu zaustavljali ni pred čim. Sve što je znao, bilo je da je Link Burman čovek ušančen na grudobranu.

Kako se odbraniti od njega i kako rušiti njegovu tvrđavu moći? Dok se uputio niz padinu u dolinu vukova.

*

Bio je to najpompezniji pogreb koji je Lodeston ikada video. Svi sa ranča „Cirkl B“ bili su prisutni, počev od nadzornika Klausea do crnca kuvara, svi sa crnim kravatama vezanim oko vrata. U čelo rake, odmah pored sveštenika, stajali su Link Burman i Emili. Oni što su nosili posmrtnu ostatku, ljudi sa Burmanovog ranča, stajali su poredani sa jedne i druge strane rake, čekajući sveštenikov znak da u zemlju spuste sanduk od borovine. Izgledalo je kao da je ceo grad prisutan, da su svi došli da budu svedoci događaja, i Burmanove oči su šarale po prisutnima, kao da je ovaj prerijski vuk proveravao ko je tu a ko nije, to jest, ko se usudio da ga povredi time što je odsutan. Pogrebna ceremonija je počela, a Burman u tom trenutku nije osećao bol, u njegovoj duši su ključali bes i nepomirljiva mržnja prema revolverašu koji je skratio Bertov život. Njegov pogled je prešao preko okupljenih građana do mesta gde je šerif sa svojom ženom pevao posmrtnu himnu. Pri kraju je šerif podigao pogled i on se sreo sa pogledom Linka Burmana koji mu je klimnuo glavom, što je značilo da posle pogreba treba da ostane u blizini. – Pepeo pepelu... prah prahu... – reči propovednikove gubile su se nošene vetrom. Sve oči su bile uprte u kovčeg, ali čim je bačena šaka zemlje preko kovčega, Burman se udaljio jer je ugledao senke tri osobe koje su se kretale putem koji je pravio okuku oko brežuljka na kome se nalazilo Lodestonsko groblje. Burmanovo lice se razvedrilo kada ih je prepoznao, i on je digao ruku da bi privukao njihovu pažnju. Trojka

koja je primetila njegov pokret uputila se kroz vratnice prema njemu.

Kada je platio svešteniku koji je primio novac s ustručavanjem, rančer se udaljio prema mestu gde je Anton Verijer stajao usamljen bez šešira i bez pokreta, obasjan jutarnjim suncem. – Misis Verijer nije mogla da dođe? – osmehnuo se rančer, ali mu se oči nisu osmehivale. – Ona u poslednje vreme uopšte ne izlazi – rekao je Verijer tiho. – Mislim da bi trebalo da znate zbog čega, mister Burmane. – To je žalosno – rekao je Burman i slegnuo ramenima. – Oh, uzgred rečeno Verijere, želim da izveštaj o ovom pogrebu bude štampan na prvoj strani. Zaboravite na vaše uvodnike ove nedelje. Na prvoj strani, zapamtite! I želeo bih da napišete o tome kako je bio zločinački napad. Kako ga je Dok Holidej hladnokrvno, zločinački ubio... napišite baš te reči. – Zločinački ubijen? – ponovio je izdavač i namrštio se. – Ali, znam sigurno da je to bio častan obračun, mister Burmane. – Častan obračun? – ponovio je Link Burman sa ciničnim osmehom na usnama. – Moj dečak je bio pod uticajem alkohola! Jedan profesionalni revolveraš protiv pripitog dečaka! Znam da naziv pripit dečak neće baš podići ugled mom sinu, ali, još manje će dići ugled tom prijatelju seljaka, tom prokletom revolverašu! To će ga obeležiti kao ubicu. I tačno tako imate da napišete, Verijere! – Burman je bacio pogled pored izdavača gde su ga čekala trojica pridošlica. Bert Klani je stajao naslonjen na jedan nadgrobni spomenik i pušio cigaretu. Konji trojice nepoznatih su pasli sočnu travu između grobova. – Još jedna stvar, Verijere – promrmljao je Burman. – Cenim to što vaš poslednji uvodni članak nije bio tako otrovan kao ranije, ali, neki od mojih ljudi kažu da im se ni takav ne dopada. U stvari, nekoliko njih su hteli da vas još jednom posete i da vam daju dopunsku

lekciju. – Verijer je s mukom progutao vazduh. – Ali, ne brinite, ja sam ih sprečio bar zasada – rekao je Burman s ciničnim osmehom. – Računao sam da ste shvatili stvarnost i da ste počeli da se popravljate. Znam kako je to, treba vas ohrabriti. I tako, odsada pa nadalje, ja ću vas hrabriti i davati vam podstreka da istrajete. Vi ćete naravno na kraju doći na pozicije i na stranu onih ljudi koji su pomogli da ova oblast bude ucrtana na kartu Sjedinjenih Država. Staćete uz stočare. Jeste li shvatili poruku, Verijere? Ja ne volim i neću dva puta da govorim.

Rančer je prošao očesavši ramenom izdavača i uputio se kroz gomilu ljudi koji su bili na pogrebu. Nekoliko susednih rančera izjavilo mu je saučešće, ali, on je bio obuzet mnogo važnijim stvarima i jedva da ih je čuo. Hitao je prema trojici nepoznatih došljaka. – Drago mi je što si mogao da dođeš, Brete – pozdravio ga je Burman. Bret Klani je ugasio cigaretu na vrh nadgrobnog spomenika. – Loše je to što se dogodilo vašem sinu – rekao je Klani mahnuvši glavom prema grobu. – U prolazu kroz grad čuli smo od ljudi šta se desilo. Smatrao sam da možemo doći ovamo na pogreb. – Ubio ga je jedan revolveraš koji je stao na stranu onih prokletih naseljenika – objasnio mu je Burman. – Možda ste i čuli za njega. Taj čovek se zove Dok Holidej! – Klani se okrenuo svojim prijateljima. – Ljudi, jeste li čuli? Dok Holidej! – Zar onaj visoki nevaljalac koji je izvesno vreme jahao rame uz rame sa Vajatom Erpom – nasmešio se Ed Huper. Bio je to grub, suncem opaljen i vetrom šiban konjanik širokih, snažnih ramena. Na bedrima je s obe strane nosio po jedan revolver. – Do vraga, takvu sreću zaista nisam očekivao. – Bar ćemo raščistiti stare račune – dodao je Klanijev drugi saputnik. Sem Soms bio je najstariji od njih trojice, izgledom debeljuškast, u stvari, dosta

debeo, podnaduo mali čovek sa dvostrukim podvaljkom.

– Čekajte trenutak – rekao je Burman. – Holidej nije sam. S njim je još jedan matori jarac. – Kako se zove taj matorac? – Mislim Džonah – dodao je na to Burman. – A, Džonah Džons – nasmejao se glasno Soms. – Znam tog probisveta. Već sam imao prilike da ga vidim. On i Holidej nisu za potcenjivanje, mada je Holidej opasniji. – Vi znači poznajete tu dvojicu – zaključio je Burman. – Naravno. U našem poslu ljudi se poznaju – rekao je Klani muklo. – I vi kažete da njih dvojica pomažu naseljenicima? – Pomažu im, mada nikako ne mogu da znam iz kojih razloga. Naseljenici nemaju para da plate njihove usluge. – Ljudi kao Džonah i Holidej nisu baš mnogo milosrdni – rekao je Huper. Klani se na to osmehnuo. On je bio krupan, snažan čovek, građen kao predvodnik bik, sa dugom kuštravom kosom koja mu je padala po vratu. – To me mnogo ne interesuje, ali, moram reći da sam za Holideja čuo i nešto drugo. No, ostavimo sada to na stranu. – Digao je pogled sa Burmana. – Kada ste nam pisali, mister Burmane, tražili ste pomoć u čišćenju naseljenika iz vaše doline. Nije bilo nikakvog pomena o Holideju i Džonsu – prevaljao je lenjo preko usana. – Kada sam pisao, ništa nisam znao o njima – objasnio je rančer. – Suština je u tome – nastavio je Klani – da pet stotina dolara nije dosta. Pošto su u aferu umešani Holidej i Džons, naša cena je mnogo veća. – Davolski mrzim da govorim o novcu u ovakvim trenucima, mister Burmane – šmrknuo je Soms. – Ali, to je neophodno, jer posao je posao. – Već ste dobili pet stotina dolara – rekao je Burman ljutito. Zaustio je da još nešto kaže, ali se ugrizao za usnu kada je video njihova ledena lica. – U redu – rekao je – dobićete još pet stotina kada dolina bude očišće-

na i ta dva revolveraša budu obešeni. – Da kažemo još po pet stotina za svako – mister Burmane – Klani je pogledao svoje momke. – Je li tako, momci? – Holidej i Džons nisu igračke – rekao je Huper. – Dobro, neka bude – prevalio je s mukom Burman, mada mu se u guši kuvalo. – Vaše reči prijaju našem uhu, mister Burmane – rekao je Klani. – Prihvatamo! – Ali, na to je Huper nabrao obrve. – Ne rekoste li da želite da budu obešeni? – Burman je klimnuo glavom. – Da, u svakom slučaju, bar Dok Holidej. Želim da bude obešen po zakonu, i da visi na gradskim vešalima. On je ubica. – Ali, do vraga! – uzviknuo je Ed Huper. – Kako to da udesimo? Mi nismo predstavnici zakona i nemamo ta ovlašćenja. – Za još ekstra pet stotina dolara, vi ćete igrati onu ulogu koju ja odredim – objasnio im je rančer. – Posle vešanja možete uzeti sve moje ljude sa ranča i očistiti naseljenike. Ali, pre toga, hoću da se Holidej ljulja na vešalima.

Trojica najamnika su iznenađeno izmenjali poglede kada je Burman pozvao čoveka koji je na košulji nosio šerifsku zvezdu. Stojali su ukruženi kada je šerif Link Kraford pošao prema njima. – Momci, upoznajte se sa šerifom Krafordom. On je moj vrlo dobar prijatelj, je li tako, Lene? – Naravno da je tako – potvrdio je Len Kraford energično. Pri tome je izbegavao da se sretne sa Klanijevim podmuklim pogledom. – Šerife – Burman je izvadio svoju kutiju sa cigarama – šta je tvoje mišljenje o tome što se desilo u salunu? – Šerif se s osećanjem nelagodnosti premestio s noge na nogu. Zapazio je da ga njegova žena Sjuzan posmatra i da joj na usnama lebdi podsmešljiv osmeh. – Pa... ovaj... vaš sin je ubijen... – Hladnokrvno i sa predumišljajem – silio ga je Burman da se izjasni. – Tako je to kada se jedan neobuzdani dečak pod uticajem alkohola upusti u obračun sa pro-

fesionalnim ubicom. Je li tako bilo? – Šerif se zagledao u zemlju kod svojih nogu. – Da, mister Burmane. Čini mi se da je tako. – Šerif je bacio pogled u stranu prema svojoj ženi, ali Sjuzan im je već okrenula leđa. Dašak povetarca zašumeo je u krošnjama drveća oko groblja.

– Pa lepo, šerife – rekao je Burman žustro – ako su to činjenice, onda bi Dok Holidej trebalo da se nađe iza rešetaka, da bude izveden pred sud i obešen. – Šerif je samo klimnuo glavom. – Tako je. – Ali, on je živ i zdrav i slobodan – rekao je rančer optužujući. – Do vraga, mister Burmane! – izbrbljao je šerif nešto u znak protesta. – Ne mogu da uhapsim čoveka kao što je Dok Holidej. U svakom slučaju, ne mogu sam! Hoću da kažem da on... sem toga ima i onog pajtaša koji je isto tako opasan kao i on... – Tačno, tako je – klimnuo je glavom Burman. – Zbog toga sam udesio da dobiješ pomoćnike, ljude koji veruju u pravdu i poštuju red i zakon, ljude koji su spremni da se zakunu. U stvari, ovi tvoji pomoćnici će uhapsiti Doka Holideja umesto tebe, a sve što ti treba da uradiš je da za njega pripremiš ćeliju i da aranžiraš brzo suđenje i još brže vešanje. Recimo, do sutra uveče. Obesićemo Doka Holideja na gradskim vešalima, tako da to svi mogu da vide. – Kraford je zablenuto zinuo u njega. – I, nemoj da brineš za porotu – rekao je Burman da bi ga umirio. – Ja ću pripremiti dvanaest dobrih ljudi, dobrih i iskrenih prijatelja. – A ko su... ko su moji pomoćnici? – upitao je šerif. – Upravo stojiš pred njima – osmehnuo se Burman. Sumoran, jedva primetan osmeh razlio se mesnatim licem rančera i šerif nije propustio da ga zapazi. – Moje ime je Klani – predstavio se revolveraš prilično bahato. – A ovo su moji prijatelji Sem Soms i Ed Huper. – Tvoji budući pomoćnici – dodao je Burman. – Tri čoveka do dna duše odana zakonu i redu, i

spremna da za njegovo sprovođenje učine sve što je u njihovoj moći. – Drago mi je što sam vas upoznao, gospodo – rekao je Kraford nervozno. Burman je potapšao šerifa po ramenu. – Odvešćemo ove ljude do tvoje kancelarije, tamo ćeš im uzeti zakletvu, a onda ćeš ih uputiti da krenu na posao. Šta kažeš na taj plan? – Čini mi se da to nije loša ideja – promrmlijao je Kraford. – Kako stoji stvar sa Džonahom Džonsom? – procedio je Klani kroz zube. – Da li je planirano da se i njemu sudi i da bude obešen? – Burman se osmehnuo i od tog osmeha šerifu su još jednom podišli hladni žmarci.

– O, pa mislim da ćemo i za njega naći neku optužbu, zar ne, šerife? Ljudi svašta rade i uvek se može naći nešto za šta mogu da budu optuženi. Sada mi baš pade napamet da nismo otkrili ko je pre dve nedelje ubio starog Džejka Kenika. A dobrom šerifu ne liči da ubica tako dobrog čoveka ostane neotkriven, zar ne? – Sada pođimo do šerifske kancelarije, ovde više nemamo nikakvog posla – rekao je Burman. – Petorka se lagano uputila ka vratnicama, a za njima je pošao stari ukopnik Set Garlon, pošto je napravio lepo uobličenu humku.

*

Šerif je prešao pogledom preko ogrube-
lih tvrdokornih lica trojice revolveraša koji su stajali u nizu ispred njegovog pisaćeg stola. Iz ugla Klanijevih usana nehatno, visio je skoro drsko opušak upola popušene cigare, a na licima dvojice ostalih lebdeo je podsmešljiv, skoro prezriv osmeh, za koji šerif, mada se pravio da ga ne primećuje, nije nimalo sumnjao kome je bio upućen. – Dignite desnu ruku – rekao je Kraford trudeći se da svojim rečima i svom ponašanju da svečan i zvaničan ton. Klani je laktom munuo svoje prijatelje i tri šake su se

podigle uvis. Naslonjen na zid, stojao je Burman sa rukama skrštenim na prsima i s izrazom spokoja na licu. Šerif je iz fioke izvadio komad papira na kome su za slične situacije kao što je ova, bile ispisane reči zakletve. Ruke su mu drhtale i to nije promaklo Burmanovom budnom oku. – Požurite šerife – hitao je Sem Soms. – Zamoriće nam se ruke ako ih budemo dugo ovako držali, pa nećemo biti sposobni da potegnemo revolver. Sem toga, želim da nešto popijemo pre nego što odjašemo u tu dolinu. – Šerif je počeo lagano da govori reči zakletve koje su trojica revolveraša podsmešljivo ponavljali za njim, i kada je sve bilo završeno, Klani je izvadio cigaretu iz usta. Raširivši ruke, revolveraš se obratio svojim drugovima.

– Pa eto, momci, kažu da za sve postoji ono što se kaže prvi put. – Izgleda da je tako, Klani – promrmlijao je Huper. – Hajde da popijemo nešto. – Pre svega, hteo bih da postavim jedno pitanje – obratio se Klani Burmanu, potpuno zanemarujući šerifovo prisustvo. – Gde ćemo naći tu dvojicu revolveraša? – U dolini u koju treba da idete. To je dosta veliki prostor – podsetio ga je Bret Klani. – Video sam mapu. – Ako su tamo da bi pomagali naseljenicima, onda će uvek biti sa nekim od njih. U svakom slučaju, većina naseljenika ako ne baš svi, znaće gde se oni nalaze, pa prema tome, računam da ćete, ako posetite nekoliko farmi, uspeti nekoga da ubedite da vam to kaže. Vrlo brzo će se proćuti da ste vi ovde, i ta vest će nekoga od njih dvojice, a možda i obojicu, navesti da vam stanu na put. – Hajdemo onda – promrmlijao je Klani obrativši se svojim novozakletim saradnicima. – Prvo da popijemo piće, a onda ćemo da potražimo Holideja i Džonaha Džonsa i da ih privedemo ovamo. I, znate šta? – Na njegovom licu se ukazao izraz iznenađenja. – Ovaj šerifski posao počinje da mi se dopada! – Posle tih Klanijevih reči, trojica

revolveraša najamnika su, trupkajući čizama, izašli na ulicu. – Dobro jutro, mama – pozdravio je Klani neku ženu dodirnuvši prstom obod svog „stetsona“, pri čemu se nije trudio da prikrije osmeh u svome glasu i pokretu. Šerif je čuo oštar odgovor svoje žene na ulici, a posle toga Klanijev drski smeh. Prišao je prozoru i pogledom ispratio trojicu nevaljalaca koji su se preko glavne ulice uputili prema salunu „Poslednja kocka“. Ed Huper je zastao i nanišanio na limenog petla na crkvenom krovu i pritisnuo obarač. Trojica novih šerifovih pomoćnika su se nasmejali raskalašno i posle toga ušli u salun.

– Ovi ljudi ne odgovaraju tačno mojoj predstavi o vrednim, dobrim i zakonu pokornim saradnicima – primetio je šerif kriveći usne. – Možda ne odgovaraju – presekao ga je Burman – ali, ja sam ih odabrao i oni će svoj posao obaviti. – Rančer je začutao i prišavši vratima okrenuo se još jednom da pogleda šerifa na čijim prsima je blistala metalna zvezda. – Palo mi je na pamet, Lene – rekao je – sledeći put kada negde pođemo, dobro bi bilo da me podsetiš da ti povećam platu. Mislim da nećeš imati ništa protiv toga. Do viđenja... šerife! – Šerif se umorno skljkao u svoju stolicu. Malo zatim vrata su se ponovo otvorila. Šerif se nije ni potrudio da digne glavu, jer je znao ko je ušao unutra. Dobro je poznavao miris svoje žene. – Znam šta nameravaš da mi kažeš – rekao je Kraford. – Bolje ćuti i ostavi to za kasnije. – Misliš da ostavim za posle vešanje? – podsmehnula se Sjuzan, gledajući ga podrugljivo. – Zaista interesantna situacija, zar ne, Lene? Holidej namerava da uhapsi i privede bilo koga od jahača sa ranča „Cirk B“ koji bi se usudio da prekrši zakon, a ova trojica novih zamenika nameravaju da uhapse Doka Holideja. E, sada mi reci koga ti imaš nameru da zatvoriš u ćeliju? –

Znaš ti vrlo dobro koga ću morati da uhapsim! – dobacio je njen muž glasom koji je ličio na režanje psa. – Nemam nikakvog izbora. Burman me je ovde postavio, on mi plaća i dodatnu nagradu iznad moje plate, koju mi daje grad, a sem toga, što je najvažnije, ja imam želju da živim, i to da živim kao čovek, a ne kao pas. – Ti ovo nazivaš životom? – zapitala je Sjuzan. – Ostavljam te da čistiš i da ove tvoje ćelije dovedeš u red. – Šerif je ustao i stavio joj je ruku na rame. Na to je ona hladno rekla. – Molim te, ne dotiči me, Lene. – Stresla je njegovu ruku sa sebe i izašla napolje. On je ostao nepomičan, osluškujući odjek njenih koraka na trotoaru. Na njegovom licu videlo se šta oseća. Odjednom, iz pravca saluna dopro je odjek revolverskog pucnja, a odmah zatim ženski vrisak. Kao da se dvoumi, šerif je lagano izašao na blistavu svetlost ranog popodneva. Odsjaj sunca je svetlucaao na njegovoj šerifskoj znački, dok je išao preko prašnjave ulice i peo se na trotoar preko puta. Iz saluna „Poslednja kocka“ u tom trenutku se začuo još jedan vrisak praćen razbijanjem stakla i praskom slomljenog nameštaja. Leptirasta vrata širom su se otvorila i bradati traper Bertran isteturaao je napolje. Primetivši šerifa u blizini, povikao je glasom koji je ličio na lajanje promuklog psa.

– Šerife, potrebni ste ovamo! – Ko to pravi gužvu? – upitao je šerif kriveći usta. – Neka tri nevaljalca – izbrbljao je Bertran brzo. Pravo čudo od haosa! Jedan od njih je pištoljem opalio barmena samo zato što mu se nije dopalo piće. Ostali su pomahnitali i jure devojke po salunu kao da su zečevi. Ovakvo čudo u životu još nisam video! – Šerifova ruka je mirno počivala na dršci revolvera. Po tome kako se držao, nije izgledalo da šerif ima nameru da se umeša. – Najčudnije u svemu jeste – traper je rukom prešao preko če-

la – što se hvale da su šerifovi pomoćnici. Kažu da su položili zakletvu i da imaju pravo da u gradu zavode red. To sigurno ne može biti istina, zar ne, šerife? – U tom trenutku, šerif je čuo prasak još jednog revolverskog hica, ali, njegova ruka je ostala da mirno počiva na dršci revolvera. – Pođi kući, Bertrane – posavetovao je traperu. – Ali, šta sa nasilnicima... – Samo puštaju paru – rekao je šerif usiljeno.

*

Džonah Džons je žmireći pogledao prema podnevnom suncu, a onda je usredredio pogled na trojicu konjanika koji su tog trenutka izronili iza brdskog prevoja. Stari revolveraš je čvrsto dograbio svoju pušku i oprezno razdvojio grančice žbunja iza kojeg je stojao u zasedi. S ovog rastojanja nije mogao da razazna lica konjanika, i da utvrdi da li ih poznaje ili ne. Nije hteo ništa da rizikuje. Poguren je hitrim koracima prošao kroz žbunje i pazeći kuda staje, žurnim koracima se uputio niz padinu. Ispod njega, nalazila se jedna mala koliba iz čijeg dimnjaka se dizao vijugav dim. Starac je tiho kliznuo do podnožja padine i pljuskajući nogama po vodi, prešao potok, obišao oko velike gomile drva i granja, i potrčao prema otvorenim vratima Maršine skromne farmerske kućice. Kada je utrčao unutra, Dok je digao pogled sa „vinčesterke“ koju je čistio. – Dok – izustio je skoro bez daha – imamo posetioce. Trojica ih je! – Dok je ustao. – Marša, sakrijte se! – Iz spavaće sobe pojavila se Marša i počela da protestuje, negodujući što joj Dok naređuje da se skloni, ali, Dok je nije čuo, jer je već krupnim koracima izlazio napolje. Visoki pustolov se čvrstim koracima uputio preko padine praćen Džonahom koji se upinjao da održi korak s njim. Celu jednu noć, skoro pola

dana, dvojica prijatelja stražarili su na isturenom mestu, očekujući da se pojavi banda Burmanovih plaćenika. Ko-načno, oni su došli i očekivani čas obračuna mogao je da nastupi svakog trenutka. Dok je stigao do žbunja u kome je maločas ču čao Džonah, i kleknuvši razgrnuo je grančice. Začuo je odmah zatim prigušeni šum čizama na mekoj zemlji, i trenutak kasnije, pored njega se našao i Džonah. Držeći desnu ruku čvrsto na dršci revolvera, Dok se zagledao u pravcu Džonahovog ispruženog prsta. Dokove prodorne sivoplave oči ustremile su se duž dugačkog vijugavog puta. Trojica konjanika bili su sada već dosta ispod brdskog prevoja i spuštali su se niz padinu u indijskom poretku, jedan za drugim, a na čelu trojke jahao je jedan krupan zdepasti konjanik na čijim usnama je lebdeo osmeh, ozbiljan i svirep. – Vidiš li nekoga koga prepoznaješ? – prošaputao je Džonah. – Vidim nekoga koga obojica dobro znamo. Istina, nismo se zvanično upoznali, ali, svejedno, dosta dobro ga poznajem bez obzira na neispunjene formalnosti. – rekao je Dok. – Do vruga – promrmljao je Džonah nestrpljivo. – Ko je taj?

– Bert Klani. – Šta zar onaj nevaljali podlac i zmija od revolveraša! – Graknuo je Džonah poluglasno. – Šta bi do vruga on mogao da traži u ovoj dolini? – Koliko ja znam, sada je daleko od terena na kome se obično kreće – rekao je Dok zatežući palcem obarač svog „linkolna“ – Prema tome, sigurno da ovamo nije došao iz zdravstvenih razloga. Sem toga, kako mi se čini, Burman je od one vrste ljudi za koje nitkovi kao što je Klani vole da rade. – Šta, zar ti misliš... – Mislim da protiv nas nećemo imati momčad sa ranča „Cirkl B“, već da ćemo morati da se borimo i sa Klanijem i njegovim pajtašima.

– Misliš li da je i Soms s njim? – pitao je Džonah radoznalo. U tom trenutku konjanici su izronili iz šumarka koji ih je do tada zaklanjao. – Naravno da je i Soms s njim – potvrdio je Dok prepoznavši drugog konjanika. – A onaj treći mora da je Ed Huper. Čini mi se da liči na njega, mada sam ga video samo jednom. Taj Huper je jahao sa Džemsovom bandom pre nekoliko godina. Jesi li čuo za njega? – Čuo sam – rekao je Džonah. – Hoćemo li ih poskidati jednog po jednog? – zapitao je, obrativši se Doku pun nade. – Nećemo – odmahnuo je Dok glavom. – Imam bolju ideju. – Dok nije imao vremena da svome prijatelju objašnjava plan. Klani je već bio stigao do jedne velike oble stene negde nadohvat puškometa, i Dok je uperio pištolj u pravcu nezvanih gostiju. Bio je spreman da opali, ali je čekao. Trojka je prilazila sve bliže i posle kratkog vremena, našli su se skoro pred cevima njihovih revolvera. U tom trenutku, Dok je razgrnuo granje i iskočio iza žbunja. – Dižite ruke uvis! – odjeknula je britka komanda visokog pustolova i njegov odsečni glas prolomio je tišinu kao pucanj biča. Da bi podupro reči svojga prijatelja, Džonah je takođe uspravio i zapetu pušku uperio pravo u prsa krupnog revolveraša koga su obojica znali kao Berta Klanija.

Nekoliko trenutaka trojica razbojnika su jednostavno zurili u njih ne verujući svojim očima ono što vide. Zbunjivali su ih crni otvori naperenih cevi. Bert Klani je zbunjeno zinuo, kao da je zaustio da nešto kaže, ali ni glas nije sišao s njegovih usana. Ne čekajući da se ovi razbojnici priberu, Dok je ponovo prasnuo na njih. – Rekao sam vam, ruke uvis! – Tri para ruku digla su se u pravcu neba. – Holideje! – uspeo je Klani da izgovori gledajući očima punim neverice visokog pustolova. – Kako si do vraga... – Očekivali smo da će se neko pojaviti, Klani

– rekao je Dok. – Džonah, čini mi se da nećeš imati ništa protiv ako ti kažem da ove momke oslobodiš njihovih revolvera. I suviše su im teški. – Huper je suludo kolutao očima. U jednom momentu je pogledao starog revolveraša koji se uputio prema njima, i odjednom se njegova desna ruka spustila naniže, kao jastreba ustreljen na plen. Dok je međutim bio pribran i Huperov potez ga nije iznenadio. „Linkoln“ sa drškom od slonovače grmnuo je i Huper je zajaukao kao išiban pas, jer ga je tane iz Dikovog revolvera pogodilo u podlakticu. Od siline udara i bola, Huper se zaneo u sedlu. Izraz Dikovog lica nije se ništa promenio, i on je netremice nastavio da posmatra plaćenike. – Da li je još neko od vas spreman da dirne dršku svog revolvera? – pitao je izazovno. Huper je grčio lice i stezao ranjenu ruku, a krv mu se slivala između prstiju. Bert Klani je procedio kroz zube psovku, a odmah zatim je Džonah svima izvukao revolvere iz futrola. – Gle, pet zareza Klani – osmehnuo se Džonah stavljajući Klanijev revolver sebi za pojas. Stari revolveraš je prišao Somsu i za tren oka i njegov revolver se našao zajedno sa Klanijevim, zataknut za Džonahov pojas. Najzad je pružio ruku i digao Huperov revolver koji je ležao na zemlji, a zatim je odstupio nekoliko koraka unazad i stao pored Doka. – Pa lepo, šta ćemo sada? – Dok je s izrazom negodovanja posmatrao trojicu revolveraša. – Burman mora da je rešen na sve kada je takvu trojicu nitkova doveo ovamo. Sigurno mu je dogorelo do nokata. – Mi ne radimo za Linka Burmana – dobacio mu je Klani. – Nekim slučajem desilo se da smo imenovani za šerifove pomoćnike. Mi smo položili zakletvu kao predstavnici zakona!

– Sem toga, Holideje – graknuo je Soms, lica crvenog od ljutine – mi smo u ovom trenutku kao predstavnici zakona i reda na vršenju dužnosti!

Na te reči Džonah je prasnuo u glasan smeh, a Dok je jedva uspeo da mu se ne pridruži. Ipak, jedva primetan osmeh iskrivio mu je kraj usana. – Vi, pomoćnici šerifa? Preispoljni nevaljalci i obujice, pa predstavnici reda i zakona? – izustio je Džonah kroz smeh. – Tačno, stari bradati jarče – zarežao je Klani. – Položili smo zakletvu pred Lenom Krafordom, šerifom Lodenstona! – Dok je i dalje držao uperen revolver. – Pa lepo, recite mi onda šta vas trojica šerifovih pomoćnika radite ovde u ovoj dolini? – zapitao je ugladeno. – Pošli ste u razgledanje pejzaža? – Došli smo ovamo da vas hapsimo – razdrao se Huper. – Imamo nalog da vas uhapsimo i privedemo. – Pod kojom optužbom? – pitao je Dok. – Ubistvo! – objasnio mu je Klani. – I ne zaboravite da iza nas stoji zakon! – Ubistvo! – izustio je Džonah kao bez daha, i na licu mu se ukazao izraz podrugljivog negodovanja. – A koga smo mi to ubili? – Čekaj, čekaj, pusti me da nagađam – rekao je Dok podrugljivo. – To bi mogao da bude Bert Burman. – Tačno, pogodio si – rekao je Klani. – A sada, u ovom momentu činite i drugi prekršaj, suprotstavljate se predstavnicima zakona u vršenju njihove dužnosti. Za vas bi bilo najbolje da odbacite revolvere i da se predate! – Dok se okrenuo prema svom prijatelju i njegove usne izvile su se u slab osmeh. – Čuj, Džonah, imaš li ti osećaj da ćeš se predati? – Osećaj da ću se predati? Ne bogami, u ovom momentu ne osećam ništa nalik na to – zacerekao se prigušeno stari revolveraš. – Istog trenutka Dokovo raspoloženje se naglo promenilo. Sa njegovog lica je nestalo osmeha. Glasom oštrim kao da seče nožem, prasnuo je. – Znam zašto si ovde, Klani. Tebe je najmio Link Burman da radiš za njega, a to može da znači samo jedno, došao si ovamo da mučiš i ubijaš nedužne naseljenike. Došao si da poslužiš Burmanu

u ostvarivanju njegove želje da ih protera sa njihove zemlje i iz ove doline.

– Ma šta kažeš? – Klanijev glas još uvek je zvučao nadmeno. – Holideje, jesi li bio u Karson Siti? – Kakve veze ima Karson Siti s ovim? – Reći ću ti šta se tamo dogodilo šezdesetih godina. Taj grad su preplavili pacovi. Bili su svuda, Holideje, u stajama, štalama, domovima, trgovima, salunima, svuda i na svakom mestu. Od njih se jednostavno nije moglo živeti. Gradski odbor je odlučio da najmi čoveka koji će ih hvatiti i ubijati. Našli su takvog čoveka i bogato su ga platili, ali, pokazalo se da im se taj izdatak isplatio. On je očistio i poslednjg pacova iz Karson Sitija i od tog grada napravio je mesto u kome je bilo lepo živeti. Sada vidiš, Holideje, nas možeš da shvatiš kao istrebljivače pacova koji su najmljeni da od ove doline naprave mesto dostojno pravog življenja. – I vi ćete to postići paljenjem domova i ubijanjem farmera? – rekao je Dok klimajući glavom. – Klani je raširio ruke. – Pa šta? – To što znam kako Burman razmišlja i gleda na stvar – rekao je Dok – samim tim što vas je najmio i upisao na svoj platni spisak, on će preplašiti naseljenike koji će se razbežati na sve strane. Oni koji uprkos tome budu imali hrabrosti da ostanu, biće ubijeni kada vas trojica i ostali ljudi pređu na posao. – Sasvim dobro si shvatio stvar – rekao je Klani podsmešljivo. – E pa, u tome i jeste stvar. – Može biti – na Dokovom licu se ukazao svirep osmeh i otkrio bele pravilno poredane zube – možda je vreme da naseljenicima, a i Burmanu pokažemo da vas trojica niste ništa drugo nego obična slamna strašila. – Kada se njegov pogled sreo sa Dokovim sivoplavim očima, srce Berta Klanija stegao je grč straha. Odjednom je nestalo njegove podrugljive hrabrosti i on je nervozno liznuo osušene usne. – Nisam

verovao da je ubijanje nenaoružanih ljudi tvoj stil, Holideje.

– Sjašite s konja – naredio je Dok kratko. Trojica revolveraša zbunjeno su izmenjali poglede, a onda su bez reči poslušali. Dok ih je odmerio jednog po jednog. – Skinite košulje. – Šta? – zinuo je Soms. – Skinite košulje! – ponovio je Dok razdraženo. Videvši da nemaju kud, revolveraši su skinuli košulje i trenutak kasnije, njihove nage grudi, dvoje mišićavih, a jedne mršave i mlohave, grejalo je previše toplo nepoželjno sunce. – Šta ovo treba da znači? – zacvileo je Huper. – Sada su na redu čizme i čarape – naredio je Dok. Crveni u licu, mucajući, govoreći jedan drugom i gledajući se sa zbunjenom nevericom, trojica revolveraša su se sagnuli i skinuli čizme. Pocepane prljave čarape svučene su sa njihovih oznojenih nogu i stari Džonah je prstima stisnuo nos, praveći tužno i namršteno lice. – Zar se vi nikada ne kupate? – provalio je s mukom preko usana nosnim glasom. – Zaveži! – dobacio je Klani besno, jer je pod nogama osetio usijanu vrelinu zemlje. – Sada vaše opasače, momci, otkopčajte ih i pustite da padnu na zemlju. – Još uvek ne verujući da im se tako nešto događa, trojica revolveraša su pokorno poslušala. Opasači sa mecima i futrolama za revolvere, pali su na zemlju u prašinu. – Sada pantalone – naredio je Dok. – Skidajte i njih! – Za ime božje, Holideje! – Klanijev jauk odjeknuo je i odbio se čak s udaljenog brdskog prevoja. – Požurite, požurite! – rekao je Dok nestrpljivo. – Otkopčajte kaiševe na pantalonama – naredio je glasom koji nije trpeo pogovora. – Učinićete to sami, ukoliko ne želite da ih vam ja mecima otkopčam. – Očigledno preko volje i lijući psovke sebi u bradu, šerifovi pomoćnici su otkopčali opasače na pantalonama. Najpre su Huperu pantalone kliznule do stopala, a onda se to isto

desilo i Somsu, a na kraju je i Klani pustio svoje da padnu na zemlju. Dok je s naporom uspeo da zadrži smeh, budući da je prizor pred njim bio toliko komičan. No, znajući da su revolveraši, Dok prema njima nije osećao nikakvo sažaljenje.

– Pa, šta misliš Džonah, smatraš li da smo otišli dovoljno daleko u svlačenju naših novih posetilaca? – pitao je Dok svoga druga. Stari revolveraš je rukom pročešljao bradu. – Još uvek imaju triko na sebi. – Da, imaju – rekao je Dok klimajući glavom. Pogled mu je počivao na prljavom i zgužvanom donjem vešu koji su revolveraši pridržavali rukama, kao da se boje da će ih neko silom svući. – Holideje – opomenuo ga je Klani, gledajući ga mračnim pogledom. – Zbog ovoga ću te jednog dana ubiti. Ubiću te tako da ćeš s mukom umreti. Dok je slegnuo ramenima. – Možda, ali, sada hoću da vidim te trikoe na zemlji. – Revolveraši su stajali u nedoumici, i Dok je morao da ih opomene zapinjanjem revolvera. Palac je zategao obarač i metalno „klik“ jezičvo je odjeknulo tišinom. Soms je zastenjao kao čovek koji će istog trenutka izdahnuti. Huper je nešto smušeno brbljao kao suludi čovek, a Klani je ledenog pogleda svukao sa sebe i poslednji deo odeće, i ostao da stoji na putu, potpuno nag. Ostala dvojica su posle razmišljanja od nekoliko sekundi, pošli njegovim primerom. – Dobro, Holideje – Klani je jedva disao od suzdržavanog besa – igra je završena, šta sada? – Skupi njihovu odeću na gomilu – rekao je Dok Džonahu. Očiju sjajnih od zadovoljstva, Džonah je nabacao prljavu odeću na jednu gomilu. – Šta ti kažeš sada na sve ovo, Džonah? – Dok je posmatrao trojicu revolveraša. Sivoplave Dokove oči nisu otkrivale ni delić njegovih misli. – To je i suviše prljavo da bi se moglo oprati! – Zaudara kao koža tvora – rekao je Džonah okrećući glavu. – Pa dobro – rekao je Dok –

pretpostavljam da u tom slučaju ima samo jedno što možemo učiniti za kicoše kao što su oni. Imaš li palidrvce? – Ne, za ime božje, nemojte! – povikao je skoro plaćući Soms. – Dok je Holidej držao na nišanu trojicu hulja, stari revolveraš je čučnuo pored gomile odeće i kresnuvši palidrvce bacio ga na gomilu krpa. Najpre je iz gomile počeo da se diže dim, a onda je odjednom cela hrpa buknuła u plamen. Takozvani šerifovi pomoćnici su užasnuto zaurali, skaćući gore-dole kao Indijanci u ratničkom plesu. Ali, ništa nisu mogli da učine, i pred njihovim očima sve njihovo odelo je za kratko vreme otišlo u dim.

– E tako – rekao je Dok – sada je na redu sledeći potez. Penjite se na konje. – Golišavi trio je poslušao i njihova gola tela su se slepila s ugrejanim sedlima. – Lično mislim da je najbolje mesto gde možete otići i dobiti na zajam nešto odeće, ranč vašeg poslodavca „Cirkl B“. – prevalio je Dok ležerno preko usana. – Hoću samo da vas podsetim, da biste tamo stigli, morate da prođete kroz celu dolinu, što je nažalost, vrlo neprijatno. Uzgred budi rečeno ne pomišljajte na to da se zaustavite na nekoj farmi ili blizu kuće nekog naseljenika, i da tamo drpate nešto odeće. Pretpostavljam da će vas svuda dočekati kiša olova, jer pojava takvih golišavih spodoba nije prijatna oku ovdašnjih časniha građana i takvo ponašanje se ceni kao krajnje nedostojno, čak i kao uvreda. Ne bi me čudilo ako bi vam neki farmer sa zadovoljstvom izbušio kožu. – Kučkini sinovi! – besno je procedio Bret Klani. – Za ovo što ste učinili, obojicu ću vas poslati u pakao! – Odlazite! – naredio im je Dok. Poniženi, ljuti i cedeći sebi u bradu kroz zube najgnusnije kletve, trojica šerifovih pomoćnika podboli su svoje konje petama i udaljili se od nasmejanih pustolova. Nastavili su jašući putem, a onda, na jed-

nom mestu su skrenuli preko otvorene ravnice, obrasle žalfijom i uputili se u pravcu ranča „Cirkl B“. – Čini mi se – konstatovao je Džonah pribrano – da smo danas sebi stvorili još trojicu nepomirljivih neprijatelja. – Malo zatim, trojica konjanika nestala su vijugavim putem iza brdskog prevoja, i Dok i Džonah malo posle čuli su da se iz daljine čuju povici za koje se moglo zaključiti da dolaze iz grla jednog para naseljenika čija se farma nalazila odmah na drugoj strani prevoja. Dok je vratio svoj revolver u futrolu od finog crnog boksa, razmišljajući o tome da ako se ova nečuvena šala proširi uzduž i popreko doline Volf Veli, jahači sa ranča „Cirkl B“ neće više uživati neprikosnovan autoritet kao do tada, a opasnost koja će za njih proizići iz mržnje Klanija i njegovih ljudi, ionako je već postojala, tako da će se poniženje koje su Džonah i on nametnuli trojici revolveraša, u svakom slučaju isplatiti. Osnovna stvar bila je pokrenuti farmere na otpor. Sve do sada, uglavnom iz straha, naseljenici se nisu držali čvrsto jedan do drugoga, ali se Dok nadao da će sada, kada se proširi glas o poniženju Burmanovih najamnika kojih su se svi bojali, naseljenici skupiti hrabrost i pružiti otpor. – Vratimo se dole – rekao je Dok. – Hteo bih da popijem dobru toplu kafu.

*

Bilo je negde kasno popodne. Met Klaus je ležao u senci jednog granatog pamukovog drveta i pušio je cigaretu zavijenu od dobrog duvana, što je za kauboje u tim krajevima bila retkost, a što je on zahvaljujući svom posebnom položaju sebi mogao da dozvoli. Neposredno iznad njega, na jednoj blagoj padini, paslo je mnogo goveda sa ranča „Cirkl B“ čupajući bokore trave oko zamućenog izvora. Bilo je to vreme koje je Klaus obično

koristio za popodnevni odmor. Povukao je jedan dim i ispuštajući okruglaste kolutove, počeo je da razmišlja o trojici revolveraša koje je Burman pozvao da dođu u dolinu. Na neki način, nadzornik ranča „Cirkl B“ nije voleo što su došli i nije mu se dopadalo što su se umešali. Sve do sada, računao je on, držao je situaciju u svojim rukama, i dolazak Klanijeve bande budio je u njemu nezadovoljstvo. Ponovo je povukao dubok dim i pokušao da od sebe odagna misli koje su izazivale nezadovoljstvo. Za kratko vreme će Klanijeva banda u svakom slučaju otići iz pokrajine, razmišljao je. U međuvremenu, sarađivaće s njima u isterivanju farmera i drugih naseljenika iz doline. Na kraju, nije mu mnogo smetalo što će glavina mržnje za nasilja i maltretiranja pasti na Klanija u dvojicu njegovih revolveraša.

Nekoliko goveda se izdvojilo iz malog krda pored lokve i uputilo se prema glavini krda koje je paslo milju dalje odatle i Klaus je zaključio da će biti bolje da ih vrati dok su još u blizini. Lenjo je ustao sa svoga mesta u hladovini i tek što je uzjahao i udobnije se smestio u sedlu, primetio je trojicu konjanika koji su dolazili u njegovom pravcu. Zatreperio je očima kao da ne veruje u ono što vidi, zatim se bolje zagledao u njih i ponovo je zatreptao. Izgledalo je da su konjanici obučeni u potpuno bela odela, a Met Klaus nije bio od onih ljudi koji veruju u anđele. Nadzornik ranča je i treći put s nevericom trepnuo kada su konjanici prišli bliže, i osmeh pun neverice se oformio na njegovim usnama. Mirno i tiho kao ovčice, Klani i njegovi ljudi su zategli vođice i zaustavili se nedaleko od Klause koga su tek tada primetili. Upinjući se da nađe prave reči, Klaus ih je pozdravio i odmah zatim nastavio. – Šta je to, jeste li se vi kupali? – Ne postavljaj glupa pitanja nego nam daj

neka odela! – dreknuo je Klani besno. – Ja sam Klani! – Da, da pretpostavljao sam da bi to mogao biti ti... vi ste ovaj, jeste li... tako jahali kroz celu dolinu? – Daj nam nešto odela kada ti kažem! – Pođite za mnom – rekao je Klaus smeškajući se. Kolona golišavih je krenula za njim, jer drugoga izbora nije bilo. Okrenuli su konje i čutke i pognutih glava pošli su za nadzornikom. Klaus ih je poveo prema ranču i kauboji koji su se zatekli u blizini izvirujući su uperili poglede prema trojici golih jahača koji su išli za nadzornikom. Kada je kolona konjanika prišla bliže, prizor koji su predstavljali izazivao je kod radnika zaposlenih na ranču sasvim različite utiske. Na prednjoj verandi ranča pojavio se crnac kuvar otvorenih usta od iznenađenja i zablenu to se zagledao u one koji su dolazili. Nekoliko kaubojica zaposlenih u koralima prigušeno su se nasmejali, ali ih je Klani ućutkao neprijateljskim pogledima. U jednom momentu žena, koja je pomagala kuvaru, pridružila se ovom na terasi, ali se odmah brzo vratila unutra. Neko je ipak bio dovoljno priseban da iz spavaonice uzme tri čebeta i odnese ih revolverašima koji su ih žudno prigrabili. Posle toga, odeveni u čebad kao Indijanci, plaćeni revolveraši su sjahali.

Glavna ulazna vrata ranč kuće su se širom otvorila i na njima se pojavio Link Burman. Sa rukama oslonjenim na kukove, posmatrao je trojicu revolveraša kako prilaze verandi. – Šta je to, dođavola? – grmnuo je Burman. Ne čekajući da mu ma šta odgovore, nastavio je. – Ulazite unutra! – Tri ukrućene ljudske figure nečujno su prošle pored njega i šmugnule u bezbednost ranč kuće. Iza njih, počeli su da se okupljaju kauboji, žagoreći i smejuljeći se bez milosti trojici njihovih saradnika koje u stvari nisu voleli. Čak je i Klaus sa velikom mukom uspeo da zadrži ozbiljno lice kada ga je

Burman pozvao da uđe unutra. Burman i njegov nadzornik ušli su čvrstim koracima preko terase u unutrašnjost kuće u Burmanovu sobu za rad. Klaus je nogom zatvorio vrata za sobom, a Burman je besnim pogledom ošinio smušene šerifove zamenike. Bert Klani mu je na brzu ruku ispričao smušenu verziju onog što se dogodilo, i sve vreme Burman ga nijednom nije prekinuo. Kada je završio svoju verziju, Klani je pogledao poslodavca očekujući da će na njega da sruči bujicu pogrđnih reči. Ali, Link Burman je ostao začuđujuće miran. Bio je ljut, to se na njemu jasno zapažalo, ali, kada je progovorio, ton njegovog glasa bio je umeren i pribran. – Koliko ljudi vas je videlo dok ste tako jahali? – Verovatno pola doline! – priznao je Klani. – Onda se glas o tome proširio celom dolinom, jer se vesti ovde šire kao prerijski požar – objasnio im je rančer. – Do sada je bruka verovatno stigla i do grada. Naravno, Holidej je mudar i mudro je odigrao svoju partiju. Napravio vas je budalama, to je gore nego da vas je pobio. – Šta treba da radimo? Šta će biti naš sledeći potez? – pitao je Soms hrapavim glasom. – Ja bih predložio da skupimo veliku grupu i da napadnemo kolibu u kojoj su se utaborili njih dvojica – predložio je Klaus.

– Ne – Burman je odlučno odmahnuo glavom. – Kada je već tako zakuvano, onda taj predlog ne bi bio dobar. Holidej je postupio lukavo pa mu moramo uzvratiti istom merom. Napašćemo i njega i ostale u dolini onda kada to budu najmanje očekivali. – Na primer noćas? – rekao je Klaus gledajući s iščekivanjem. – Noćas će nas sigurno očekivati – odgovorio je na to Burman. – A može se desiti da se u takvoj situaciji neki od njih udruže protiv nas. Prema tome, sačekaćemo da prođe dan ili dva, da se duhovi smire i njihova pažnja popusti, a onda ćemo napasti te bednike. – A šta ćemo

dotle da radimo sa Holidejem? – zapitao je Klaus. – Šta je bilo s onim javnim vešanjem koje ste mu namenili? – To javno vešanje je još uvek moj cilj, nisam to zaboravio – odgovorio je rančer. – Kada proletimo kroz dolinu, očistićemo naseljenike na ovaj ili onaj način, zapravo, sve one koji nam se budu suprotstavili, ali, što se tiče tog prijatelja seljaka, Doka Holideja... to je nešto drugo. Njega hoću živog. Hoću da ga vidim kako se ljulja na konopcu! – Posle tih reči, Burman je s izrazom lica koji je ličio na gađenje, pogledao Klanija i njegove ljude koji su uvijeni u čebad stajali skrušeno. – Za ime božje, gubite se odavde i nađite neka odeća da se obučete! – prasnuo je stočarski kralj.

*

Posle zalaska sunca, noć je u dolini Volf Veli došla vrlo brzo. Okolni vrhovi bregova kao da su prizivali tamu i rumenkasta svetlost brzo se pretvarala u sivilo sumraka da bi krakto vreme posle toga dolinu zakrilio plašt noći. Tu i tamo, počele su da se pale lampe, ali, neke od farmerskih kuća ostale su u mraku. Nekoliko takvih u kojima se nije video veseli plamićak svetiljki, bile su u stvari samo kostur i zidine kuće spaljenih od strane bezdušnih konjanika sa ranča „Cirkl B“. Te puste domove sada su posećivali samo gavranovi i duhovi naseljenika čiji su životi bili ugašeni na drveću za vešanje. U kolibi Slima Hardinga međutim, gorela je vatra na ognjištu, i kada je večera bila završena i posuđe oprano, Marša je sela za sto na stolicu i počela da razgovara sa Dokom. U tom trenutku sa mesta gde je čuvao stražu došao je Džonah. – Napolju je sve mirno – objavio je. – Šta misliš da bismo mogli da preduzmemo?

– Popićemo malo Maršine odlične kafe – osmehnuo se Dok. – U ovom trenutku to je najbolje što možemo da učinimo. – Marša se osmehnula i odsjaj drhtavih plamenova sa vatrišta obasjao je njeno prijatno lice. – Pripremiću kafu – rekla je ustajući. Dok ju je posmatrao dok je nalivala vodu u lonče i poslovala oko šporeta. Ovi trenuci koje je provodio u Hardingovoj skromnoj kući i pogled na mladu ženu koja je obavljala domaće poslove, podsećali su ga na dobra stara vremena, ona vremena kada je zajedno sa Hardingom uživao u obilnim i ukusnim večerama koje je Marša oduvek znala majstorski da pripremi. I kao da se i ona u tom trenutku setila tih vremena, jer se okrenula i pogledala Doka. Pogledi su im se sreli i ona se osmehnula. – Pa dobro – nastavio je da insistira Džonah ne pretpostavljajući kakvim mislima je zaokupljen njegov prijatelj – mislim da bi naš sledeći stvarni potez trebalo da bude obračun s onim bednim psom Burmanom. Pretpostavljam da posle ovoga neće birati sredstva da se dočepa naših glava. Može se desiti i najverovatnije da će se desiti, da noćas krene na nas. – Dok je odbacio opušak od cigare u vatru. Nekoliko varnica prasnulo je levo i desno i za trenutak, plamen se razjario. – Moja pretpostavka je da noćas neće doći. Mislim da će sačekati bolji trenutak i da će nas napasti onda kada pretpostave da smo izgubili nerve. – Baš u tom trenutku napolju se čuo udaljen ali jasan topot konjskih kopita.

Džonah je poskočio sa svog mesta i žurno dograbio „vinčesterku“ naslonjenu pored ulaznih vrata. Dok je izvukao svoj „linkoln“ iz futrole. – Marša, pritulite svetiljku – obratio se ženi. Marša je hitro sasvim smanjila plamičak svetiljke i u sobi je zavládala skoro potpuna tama. Mrak je poremetila samo vatra na ognjištu, koja je pucketala u tišini. Dok je

prišao prozoru i oslušnuo topot kopita koji je sada odjekivao sasvim blizu. Razgrnuo je zavesu i osećajući na vratu Džonahovo ubrzano disanje, Dok je provirio napolje u noćnu tamu. Krnji mesec je bledunjavom svetlošću obasjavao nejasne siluete na brdskom prevoju, a malo dole, niže, Dok je video svetlucanje vode u plitkom potoku. Kao stopljeni u jednu siluetu, konjanik i konji su pregazili potok ne trudeći se da prikriju svoje prisustvo. Dok je lagano izvadio revolver iz futrole i glavom dao znak Džonahu da pazi na vrata. Stari revolveraš se na prstima odšunja do ulaza i počeo da čeka. Dok se priljubio uza zid pored prozora. Odjednom je topot kopita zamro i dāvši znak glavom Marši da se ne miče, Dok je još jednom neprimetno odškrinuo zavesu na prozoru. Revolverašev pogled zadržao se na konjaniku koji je zategao vođice i stao neposredno ispod verande na prednjoj strani ranč kuće. – Hoćeš li da otvorim i da ga skinem sa sedla? – prošaputao je Džonah. Dok je odgovorio. – Čekaj malo. – Trenutak kasnije, pridšlica je povikao. – Holideje! – Poznajem taj glas. To je Verijer, moj prijatelj, izdavač novina – klimnuo je Dok, dajući svom drugu znak da nema opasnosti. – Otvori vrata i pusti ga unutra. – Marša je pustila jače plamen u svetiljci, i bleđa svetlost je obasjala četvrtasti krug verande kada je Džonah hitrim pokretom otvorio vrata. U četvrtastom otvoru, poguren u sedlu, sedeo je izdavač Lodenstonskih novina, čekajući da Dok izađe napolje. – Trebalo mi je dosta vremena dok sam pronašao ovo mesto – rekao je Verijer naginjući se napred u sedlu. – Verovatno da ga ne bih našao da nije bilo onog para naseljenika na drugoj strani brda. Oni su mi mnogo pomogli.

– Uđite unutra – pozvao ga je Dok. Izdavač novina sišao je iz sedla i ispravio noge. – Od grada dovde ima dosta dugo

da se jaše – primetio je Dok kada se izdavač popeo na verandu ispred kuće. – Ima bogami, i ja sam to vrlo brzo osetio na sopstvenoj koži! – rekao je Verijer praveći ružnu grimasu na licu. – A sem toga, ovih poslednjih dana nisam baš u nekoj velikoj formi za jahanje. – Dok je predstavio izdavača svome drugu i Marši i kada je Verijer skinuo sa glave šešir, zastao je pored štednjaka i pružio ruke iznad njega da se zagreje. – Pa dobro, Verijere – rekao je Dok bez okolišenja. – Pretpostavljam da niste prešli toliki put samo da biste se poslužili Maršinom kafom, mada je kafa dobra, a vi dobrodošli. – Anton se zahvalno osmehnuo kada je Marša uzela lonče sa kafom i pružila ruku da uzme jednu šoljicu sa police... – U pravu ste – rekao je izdavač. – U stvari, došao sam ovamo da vam pokažem šta sam napisao. – On je zavukao ruku u džep ispod svog ogrtača i otuda izvukao savijen komad papira. Pružio ga je Doku koji ga je uzeo i prišao bliže svetiljci. Dok je bacio kratak pogled na naslov rukopisa i okrenuo se Marši. – Čini mi se, Marša – rekao je ležerno – da ova poseta zaslužuje da bude nagrađena porcijom vaših biskvita! – Verijer je seo i tri para očiju usredsredila su se na Doka koji je glasno pročitao naslov članka.

„Burmanove plaćene ubice moraju biti zaustavljene“ – Dok je bacio kratak pogled na Verijera... – ovo ovde... nameravate li tako da šampate? – To će biti moj uvodni članak – objavio je izdavač novina svečano. – Došlo je vreme da se sa stranica novina počne otvoreno govoriti i list „Truba“ neće skrenuti sa puta njegove dužnosti – rekao je Dok kao da citira nečije reči. – Taj uvodni članak je dosta tvrd, Verijere. – Čitajte dalje – pozvao ga je urednik.

„Već duže vreme naš list zastupao je mišljenje da u konfliktu između stočara i farmera treba da vlada opreznost i

mudrost. Ali, jedna strana. ili tačnije jedan deo jedne od strana učesnica, izgleda da je odlučila da ne obraća pažnju na to mišljenje i savet. Linkoln Burman i njegov ranč „Cirk B“ zaveli su protiv farmera i svih naseljenika, čiji je jedini zločin što su hteli da se nasele i uzmu komad zemlje u skladu sa zakonom, vladavinu terora i straha, koja se ne pamti u ovim krajevima. Sada je taj teror došao do svoje kulminacije. Burman je najmio usluge trojice dobro poznatih revolveraša...“ – Dok je ponovo podigao pogled sa teksta. – Ovaj članak će dovesti do belog usijanja, Verijere. – Znate šta? – rekao je Verijer tiho. – Ja sam novinar i ponosan sam na svoj poziv, i što je još važnije, čvrsto verujem u znak koji je nacrtan na tabli iznad moje redakcije. – Ono što piše „Ovaj list vodi borbu za pravdu i istinu“ – rekao je Dok kao da se priseća. – Kada ste došli u moju redakciju, Holideje, ja sam u taj znak čvrsto verovao, ali, bio sam uplašen, i vi znate zbog čega. – Zbog vaše žene? – rekao je Dok uzimajući kašičicom šećer iz posude. – Da – priznao je Verijer. – I kako se desilo da ste sada zaboravili na taj strah i napisali takav uvodni članak? – pitao je Dok otvoreno. – Činjenica je – rekao je Verijer – da sam veoma uplašen i da sam pre nego što sam dojahao ovamo odveo ženu i decu kod prijatelja. Pošto sam ogorčen na Burmana i njegove metode, odlučio sam da napišem ovaj članak bez obzira na posledice koje iz toga mogu da proizađu. – Šta se to desilo? – pitao je radoznalo Džonah. – Od mene je traženo, ne, nije traženo nego mi je naređeno da u sledećem broju mojih novina odštampan nekoliko gnusnih laži – rekao je izdavač rezignirano. – Ja sam možda spustio malo ton u pisanju članka da bih izbegao neprilike, ali, nikada nisam štampano jasne i nedvosmislene laži, a baš je to Link Burman od mene tražio.

On je zahtevao da prodam nizašta moju savest i moj novinarski talenat! – Dok je u sebi pročitao članak do kraja. Bila je to istorija svih Burmanovih grehova i grešaka, i apel poštenim ljudima da stanu uz farmere u odbranu njihovih prava, da žive u dolini onako kako oni sami izaberu. – I vi ste prešli toliki put samo zato da biste mi ovo pokazali – rekao je Dok vraćajući mu papir sa napisanim člankom.

– Pretpostavljao sam da ćete voleti da ga pročitate – rekao je izdavač. – Konačno, vi ste došli ovamo i odlučili da pomognete naseljenicima. To je bila prava varnica iz koje se rodio taj članak. – Da li biste mogli da ga štampate sutra? – Pa – Verijer se počeošao po potiljku – već imam taj uvodni članak i nekoliko napisa iz društvenog života, i, naravno, biće tu dodata i priča o golim konjanicima. – Zar je glas u tome već stigao do grada? – zapitao je Dok i smešak mu je zaigrao na uglu usana. – Nego šta – potvrdio je Verijer zadovoljno. – Ta priča se širila celom okolinom kao letnji požar! Kažem vam da nijedan događaj kod ljudi nije izazvao toliko smeha kao taj. Hoću samo da vas podsetim da je šokirao dame i gospođe iz crkvenog odbora, i jedna od njih je uputila otvoreno pismo novinama, žaleći se na vas dvojicu jer ste, kako je ona u pismu rekla, uzrok nedostojnog ponašanja trojice stranaca. – Dok je zamišljeno digao obrve. – Pa, čini mi se da nas dvojica zaslužujemo njene prekore. – Da, izgleda da je tako – sumirao je Verijer njihov razgovor – no, u svakom slučaju, čini mi se da za sutrašnje izdanje imam dovoljno materijala i da mogu da izdam novine. – Na to se Dok namrštio. – Ali, Dok, do đavola! Onog momenta kada novine stignu do Burmana, on će se sa svojim ljudima obrušiti na Verijera, srušiće mu redakciju i sve mašine, tako da više nikada neće moći da odštampa ni slovo.

– Tačno sam na to i računao – priznao je Dok. – I, baš to će nam pružiti vrlo zgodnu priliku da pohvatamo celu Burmanovu bandu na jednom mestu i u istom trenutku. Džonah, čini mi se da je sada moj red da čuvam stražu, a ti ćeš za to vreme da obaviš jedan vrlo važan posao. – Zar u ovo doba noći? – prostenjao je Džonah. – Da. Nema drugoga. Vreme leti, a moramo što pre da budemo spremni za obračun. Iz ovih stopa otići ćeš do svakog pojedinog naseljenika, tamo gde budeš video da u kući ima svetlosti – rekao je Dok. – Pošto su verovatno čuli za jahanje golih, znače da ljudi Linka Burmana nisu nepobedivi, pa očekujem da će više nego pre biti raspoloženi da saslušaju naše predloge. Reci im da mogu staviti tačku na Burmanovu strahovladu ako sutra dođu kod redakcije i štamparije „Trube“. – U koje vreme? – pitao je Džonah. Dok se okrenuo Verijeru. – Kada mislite da će se novine pojaviti? – Verujem da će sve biti gotovo oko podneva. – Ali, trebaće izvesno vreme da izdanje stigne do ranča „Cirk B“. – Pretpostavljam da će ga Burman već pročitati u roku od nekoliko sati, ima on svoje ljude koji će se pobrinuti da novine odmah dobije – rekao je Dok. – Prema tome, Džonah, reci naseljenicima da budu u gradu negde oko podne, a ako je moguće i ranije. – Verijer je jednim gutljajem ispio kafu. – Ako list treba do sutra da bude odštampan, ja moram da idem iz ovih stopa. – Samo još jedno – rekao je Dok. – O ovome nemojte nikome reći ni reči. Ako nešto prokljuvi, Burman i njegova banda mogu dojuriti ranije i spaliti štampariju do temelja pre nego što okupimo naše ljude. – Džonah se počeošao po licu. – Pade mi na pamet šta će biti ako ne uspem da ubedim naseljenike da sutra u podne dođu u grad? – U tom slučaju, protiv momčadi sa ranča „Cirk B“ naći ćemo se samo ja i ti – rekao je

Dok i slegnuo ramenima, pokazujući da ga za to nije mnogo briga. – Do vraga! – rekao je Džonah i napravio kiselo lice. Mašio se rukom za svoj kišni ogrtač, ostatak iz dana kada je služio u konjici, i nabacio ga sebi na ramena. Uzeo je zatim svoj šljampavi „stetson“ i natukao ga preko guste, čupave sede kose. Na kraju je uzeo u ruku svoju dugačku „vinčesterku“. – Kada samo pomislim da za sav ovaj rizik neću dobiti ni jedan cent! – rekao je žaleći se.

Dok ga je potapšao po leđima i Džonah je mumlajući izašao na verandu u mrklu noć. – Nemojte se ništa brinuti za vašu štampariju, Antone – rekao je Dok. – Kuća će biti okružena revolverima i puškama.

– Nadam se da će biti tako – rekao je Verijer bez previše oduševljenja – nadam se svim srcem. – Rekavši to, izdavač je izašao napolje do svoga konja i popeo se u sedlo. Dok ga je ispratio pogledom dok se udaljavao, a malo kasnije iz štale se pojavio Džonah terajući svoju staru kobilu koja se izgleda nije slagala s tim da u to doba noći krene na put. Dok je ušao unutra i zatvorio vrata za sobom. Pogledom mu se susreo sa Maršinim. – Dok – počela je Marša, ali reči su joj tegobno prelazile preko usana i pre nego što je nastavila, prišla je do vatre u peći i stala na ćilimčić u obliku srca – ovo je prvi put da smo sami. Mislim, samo nas dvoje. – Dok je prišao peći i stao blizu nje. Pogled njegovih iskrenih očiju klinuo je do njene kose i nogu, i Dok nije mogao da se otme utisku da pred njim stoji vrlo lepa žena. – Da li vam to smeta? – Ne – odmahnula je glavom i zagledala se u vatru. Crveni plamićci radosno su poigravali. – Mislila sam nešto drugo, ali, ne znam ima li smisla da pitam? – Recite, sa bliskim osobama nema besmislenih pitanja. – Poslednjih godina mnogo ste lutali. Slim se skrasio, ali, vi ste ostali

isti. Verovatno da ne znate ni imena svih gradova u kojima ste boravili. Zar vam to nije dosadilo? – Ne, zasada još nije. Ne kažem da se jednog dana neću umoriti, ali, zasada moj život može da se odvija samo tim putem. – A šta će se desiti kada se zasitite lutanja novih gradova i novih lica? – zapitala je bojažljivo.

– Sada ne mogu da zamislim da će to ikada biti, ali, ako se pak desi... pa, verovatno ću se negde skrasiti i početi nov život. – Slegnuo je ramenima i pogledao u vatru. – Ipak, to nije mnogo verovatno. Kada čovek postane lutalica kao što sam ja postao, onda se takav čovek teško opredeljuje za život u jednom mestu. – Sem ukoliko ne nađe neku osobu koja će ga privući – naglasila je Marša. – Da, to bi moglo da se desi, ali teško, jer sam ja skitnica. – Posle toga otišao je u svoju sobu, svukao se i legao. Zatim je začuo bat bosih nogu koje su se zaustavile pred njegovim vratima. U sobu je ušla Marša u pamučnoj spavaćici. Sela je na Dokov krevet i prošaputala: – Dok, i vi i ja smo veoma usamljeni. Zašto da to bude tako? – Marša, ja sam rekao kako je sa mnom. – Ali, sada si tu, Dok.

Dok ju je privukao. – Marša, da li si zaista sigurna da me želiš? – Dok, da se ovo desilo sa nekim drugim, a ne s tobom, osećala bih krivicu. – Potisnuo je iz svoje svesti pomisao na bilo šta i bilo koga sem Marše, jer mu je trenutno samo ona bila važna. A ona, činilo se, osećala je isto jer, dok je otkopčavala svoju dugmad na spavaćici, oči su joj zaneto sijale.

*

Sav umrljan štamparskom bojom i nasmejan, Anton Verijer je Doku predao prvi primerak „Lodenstonske trube“ na kome boja još nije bila osušena. Dok je preleteo pogledom preko prve stranice čiji su

krupni naslovi prosto boli oči. Boja se još nije bila osušila i pri dodiru sa papirom skidala se i ostajala na vrhovima prstiju. Taj broj, predskazivao je njegov izdavač, biće bestseler. U njemu se nalazilo sve što je moglo privući interesovanje, počev od otvorenog napada na Burmana, štampanog na prvoj strani, do podmešljivo opisanog jahanja trojice nagih revolveraša kroz dolinu. Taj poslednji članak bio je štampan na upadljivom mestu između napisa kojim se oglašava skup vernika i društvenih vesti koje su se ticale gradonačelnikove žene.

– Koliko je sati? – pitao je izdavač. – Blizu je podne. – A još uvek nema traga vašem prijatelju ni njegovim naseljenicima – primetio je Verijer sumorno. – Nadam se da će ipak doći. U ovom momentu mi nimalo ne bi odgovaralo da nekim slučajem iznevere. – Dok se namrštio. – Očekivao sam da će Džonah do sada sigurno doći. Ne znam zašto ga još uvek nema. Kada će biti gotov drugi deo izdanja?

– Za manje od jednog sata. – Pomoći ću vam da brže završite. – Za Doka rad u štampariji bio je jedno novo iskustvo. U njegovoj prirodi nije bilo elemenata pokoravanja i u dotadašnjem životu bio je potpuno nenaviknut da prima naređenja od bilo koga, ali, kada je došlo do hitnosti štampanja novina, pokazao je da ume da bude poslušan i da može da radi sve što mu se kaže, kao pravi šegrt. – Još bolje. – povikao je Verijer. Dok je ispunio njegov zahtev i dodao vrednom štamparu jednu kutiju punu boje. Radili su vredno. Minuti su leteli, a Džonaha sa naseljenicima još uvek nije bilo. U stvari, Dok svoga druga u borbi nije video još od prošle večeri. Nešto posle nekih dvanaest minuta, štampanje „Trube“ bilo je završeno. – Šta sada? – zapitao je Dok. – Sledeći korak je rasturanje. – Kako to radite? – Neko obično izađe pred zgradu i

prodaje novine onima koji prolaze – rekao je izdavač. – Jedan deo se proda u trgovinama. Kako nema nikoga, to ću sada učiniti ja, a ostaviću i jednu gomilu pred vratima. – Ja ću za to vreme ostati ovde da čekam Džonaha – rekao je Dok zabrinuto. Verijer ga je ostavio i kada je ušao u trgovinu mešovitom robom trgovački pomoćnik je povikao. – Šta je sada, Antone, da se nisi zabunio u datumu, Antone? – Vanredno, specijalno izdanje, Mozele – rekao je izdavač. Pročitaj šta piše i prodaj onoliko koliko možeš. Mozel je pogledao prvu stranicu i razrogačio oči. – Tako mi svih svetaca, jesi li ti poludeo, Antone? – progovorio je starac promuklim glasom. Zatim je pevuseći Verijer otišao do saluna „Poslednja kocka“. Prstima je odgurnuo leptirasta vrata i prišao šanku. – Evo, narode – mahnio je novinama kroz vazduh. – Novine „Truba“ na prodaju. Vanredno izdanje, dvadeset centi primerak!

Jedan kauboj mu je dobacio novčić od dvadeset centi. Pregledao je samo naslove i ruke su počele da se pružaju prema novinama, čak su i sa ulice ljudi dotrčali da kupe novine. Nekoliko stalnih kafanskih gostiju čestitali su Verijeru na hrabrosti. Ali opšta mišljenja i osećanja najbolje je rezimirao stari Stouvi Smit. – Cini mi se, Antone – rekao je šmrknuvši – da si ovim novinama potpisao svoju smrtnu presudu. Jedno je reći da naseljenici i stočari moraju naći mogućnost zajedničkog življenja, a sasvim je druga dići vile na Linka Burmana i nazvati ga ubicom i krvopijom. To je jednostavno glupo. – Još Smit nije završio poslednju reč kada su se otvorila leptirasta vrata i šerif je ušao unutra. – Šta se događa ovde? – pitao je, obuhvatajući pogledom gomilu okupljenu oko Verijera. – Ah, šerife! – doviknuo je izdavač. – Drago mi je što vas vidim. Naišli ste u pravi čas da ponesete kući specijalno izdanje „Trube“.

– Šta, opet neki šašavi članak o meni?
 – Ne – odmahnuo je Verijer. – U ovom broju nema ništa o nesposobnom lode-
 stonskom šerifu. – Pazi šta govoriš! –
 zarežao je šerif. – Ne dozvoljavam da me
 vređaš. – Lene – dobacio mu je Smit –
 bolje pogledaj sadržaj toga što Anton
 prodaje. – Dvadeset centi, šerife – pod-
 setio ga je Anton, pružajući ruku. Šerif
 je pružio novac i uzeo novine. Preleteo je
 pogledom po sadržaju i prebledeo, a prsti
 su počeli da mu drhte. – Zbog... zašto
 si, do vraga štampao ovo? – izustio je
 šerif bez daha. Izdavač je slegnuo rame-
 nima. – Odlučio sam da odsada samo
 štampam istinu, šerife. – Kraford je zas-
 tenjao. – Posle ovoga računaj da je s to-
 bom zauvek svršeno, Verijere. – Ulica je
 bila prepuna ljudi koji su pažljivo čitali
 novine i smejali se čitajući članak o po-
 nižavajućem jahanju trojice Burmanovih
 revolveraša.

Šerif se stušio pored Verijera i izašao
 napolje, ostavljajući izdavača zado-
 voljnog da preostale primerke novina
 proda radoznalim čitaocima. Čak se i
 pogrebnik, koji je stojao pred svojom rad-
 njom, zadovoljno smeškao. – Čini mi se
 da ću uskoro imati puno posla, šerife –
 rekao je ukopnik skoro radosno. Ne
 obraćaj pažnju na njega, šerif se uputio
 ka svojoj kancelariji u zgradi zatvora. –
 Pretpostavljao sam da ću te ovde zateći
 – pozdravio je svoju ženu koja je sedela
 na njegovom pisaćem stolu sa primer-
 kom novina u krilu. – Hoću da ti kažem
 samo jedno, i to se odnosi na Antona –
 rekla je. – On ima ono što vi muškarci
 kažete „srce“. Sme da zagriže. To je pravi
 čovek. – Šerif je seo na svoju stolicu. –
 On je jedna budala, ludak, eto šta je. –
 Zar zbog toga što se bori za istinu? –
 Kakva je korist od toga što se neko bori
 za istinu, ako će zbog toga izgubiti glavu?
 – pitao je Kraford. – Kada bude mrtav,
 biće mu sasvim svejedno da li je pobe-

dila istina za koju se borio. – I, šta će biti
 tvoj sledeći korak? – U tonu Sjuzan Kra-
 ford osetio se prizvuk podsmeha. – Jedno
 ekspresno jahanje do ranča „Cirk B“ da
 bi obavestio mister Burmana da se neko
 usudio da mu se suprotstavi? Pa lepo,
 Lene, šta čekaš? Neko se usudio da o mi-
 ster Burmanu ispriča istinitu priču mada
 dosta nedoličnu i red je da on to što pre
 sazna. – Posle tih reči Sjuzan je izletela
 kao oluja iz kancelarije. Šerif je ostao
 sam. Nije obratio pažnju na topot mnogih
 kopita već je gledao u površinu svoga
 stola. Podigao je ruku do zvezda koja je
 bila na njegovoj košulji i otkopčao ju je.
 Zvezda je pala na pod. Bio je to samo bez-
 načajni komad metala.

*

– Bilo je krajnje vreme – rekao je dobro
 raspoloženi Dok svom bradatim pri-
 jatelju. – Bio si odsutan cele noći. – Džonah
 je kliznuo iz sedla i prošao pored li-
 nije poređanih konjanika. Svi su oni bili
 naseljenici, sitni farmeri i njihovi konji
 su bili izrabljeni i nedovoljno negovani.
 Ali, svi su se ipak odazvali pozivu. Svi su
 dojahali i sada su stajali spremni za akci-
 ju. – Možda će još neki doći. Znam da
 su pošli mnogi da nam se pridruže – re-
 kao je O'Rejli Doku. – Samo, neki nase-
 ljenici su želeli da pre toga smeste svoje
 žene i decu na bezbedno mesto. – To je
 u redu – rekao je Dok. – Znači, Džonah
 vam je izložio plan. – Digao je uvis pri-
 merak novina iznad glave. – Ovo će Bur-
 mana i njegove lešinare domamiti u grad
 i to pravo ovamo. Sigurno je da će doći
 da se obračuna sa Verijerom, ali, umesto
 na njega, naići će na nas. – Dok im je ob-
 jasnio da će se svi dobro rasporediti u
 zaklone. – Odsada dakle nema više dogo-
 varanja, prema tome, morate zapamtiti
 jedno, neka niko ne opali metak pre nego
 što dam znak. Drugo, ako ipak dođe do

pucanja i glave budu stavljene na kocku, onda pucajte u meso. Ima li nekih pitanja? – Niko nije pitao ništa. – Džonah – rekao je Dok – uzmi četiri čoveka i zauzmi busiju u sporednoj ulici. O'Rejli, uzmite dvojicu i popnite se na krov sale za igranke na drugoj strani ulice. – Posle toga, Dok je izabravo dvojicu naseljenika i postavio ih iza korita za pojenje stoke, na mestu gde se ulica račvala, a preostalu trojicu je poveo u prostorije štamparije. Oni su sa zadovoljstvom prihvatili mogućnost da se rame uz rame bore sa Holidejem. U tom trenutku u sobu je banuo Verijer. – Dakle – rekao je izdavač osmehnuvši se – jedno je sigurno, Holideje. Ako preživim ovo i ako nastavim da štampan „Trubu“ verujem da ubuduće neću imati nikakvih problema oko prodaje novina. Građani će postati redovni čitaoci, jer će ih interesovati da vide šta ću napisati u sledećem broju. – Dok se osmehnuo. – Imate li revolver? – Verijer je odmahnuo glavom. – Ja sam čovek od pera a ne revolveraš. Nikada nisam nosio revolver. – Dok je bespomoćno zavrteo glavom. – Znaš šta, Antone, kada se sve ovo završi, mislim da ćete shvatiti da su za čišćenje ove doline bili potrebni i pero i revolver. – Sojer, jedan od naseljenika, za koga je Dok posumnjao da je uvek bio samo naseljenik, izvadio je jedan od svoja dva revolvera i tutnuo ga u ruku Verijeru, koji je i nesvesno stisnuo dršku revolvera. – Evo, mister izdavaču – promrmljao je Sojer. – Uzmite jedan od mojih. Meni će jedan biti sasvim dovoljan. – Verijer je nekoliko trenutaka zurio u oružje, a onda se bespomoćno obratio Doku. – Onda mi bar pokažite kako se njime rukuje.

*

Šibajući svog šarenog pastuva, konjanik je punom brzinom hitao niz travnu

padinu probijajući se kroz gomilu goveda koja se komešala uznemirena njegovom pojavom. Znoj se potocima slivao niz penom zabelele bokove njegovog konja, a kada je stigao do kraja nameravanog puta, konj je počeo da se spotiče i gubi tempo. Konačno je zategao vođice i uputio se prema ranč kući. Kauboji su se okupili oko njega. – Od „Poslednje kocke“ dovde je vrlo dalek put, Mahoni – primetio je Met Klaus poteravši dolinom svoga konja. – Hoću da govorim sa mister Burmanom – rekao je Mahoni rapavim glasom. Klaus mu je rekao da je gazda kod korala i poveo ga njemu. Vlasnik saluna je teško disao. Spazivši Burmana, Mahoni je poterao svoga konja u trk. Burman nije pokazao ni najmanje interesovanje za Mahonija, a kada ga je ovaj oslovio, neljubazno mu je kazao da mu zasada nije potrebno piće i da će kada mu se zalihe iscrpe poslati nekog od svojih ljudi da uzme nove količine. Još uvek zadihan Mahoni je izvadio iz džepa novine i predao ih Burmanu. Burman je kazao Klausu da novine odnese u njegovu radnu sobu, na šta se Mahoni pobunio i zamolio Burmana da ih pročita. Ovaj ga je začuđeno pogledao, ali, uzeo je novine u ruke i njegov pogled zakrvavljenih očiju nije se odvajao od naslova na prvoj strani. Bio je zanet čitanjem uvodnika, i što je dalje odmicao sa čitanjem, u njemu se skupljao sve veći bes.

Okrenuo se Mahoniju i na njegovom licu je lebdeo preteći mračan izraz. – Ako je ovo neka neslana šala... – Nije šala, mister Burmane – uveravao ga je krčmar. – Ove novine su u prodaji i mislim da ih je do sada čitav grad pročitao. Ima u novinama na unutrašnjim stranicama još mnogo čega. Verijer je napravio klovneve od vaših prijatelja koje su Holidej i Džonah presreli. Jednostavno ih je izvr-gao ruglu. – Kako su građani primili ovu... ovu budalaštinu od pisanja? – zapi-

tao je Burman žustro. Mahoni je trepnuo i gutao vazduh. – Neki se smeju na događaj opisan o golim jahačima, ali, većina se slaže u jednoj stvari. Svi kažu da je Anton Verijer potpisao svoju smrtnu presudu. – E pa – prosiktao je Burman šapatom – Verijer je baš to i učinio. – Zatim se obratio Klausu i naredio mu da pokupi sve ljude sa ranča kao i Klanijevu grupu, da se svi dobro naoružaju i spreme da odmah krenu u grad. – Hoću da smaknemo Verijera i da spetljamo onog kockara i onog revolveraša koji su se usudili da stanu na stranu seljaka. Kada već budemo u gradu, spalimo redakciju „Trube“. Sravnimo je sa zemljom što će građanima pružiti priliku za smeh, a završićemo još i neke druge poslove koje smo dosada odlagali. – Seljake? – pitao je Met Klaus. – Ovo će biti velika čistka i to poslednja – graknuo je promuklim glasom Burman. – Kada se ovaj dan završi, u dolini neće biti nijednog jedinog naseljenika, i neće više postojati čitava nijedna njihova kuća! – Klaus je otišao da sakupi ljude, a rančer je besno pogledao krčmara i pitao ga da li ima revolver. Kada je ovaj potvrdio, rekao mu je da mora da jaše s njima. Krčmar je pokušao da se izvuče, ali, Burman se nije dao previriti. Rekao mu je da uzme jednog od njegovih konja i da mora da pođe u grad s njima. Burman je dojahao do grupe svojih plaćenika i običnih kauboja. Oni su ga čekali, svih dvadeset konjanika na Burmanov znak za polazak na krvavi pir. Burman im se besno obratio. – Znate li šta hoću da vam kažem? Ima nekih ljudi koji su i suviše dugo živeli. Čini mi se da je krajnje vreme da se pobrinemo za njih, i da ih pošaljemo tamo gde im je mesto. – Potezom vođice, okrenuo je svoga konja i gomila je pošla za njim. Žustrim galopom kolona se uputila u pravcu grada.

*

– Sada je tri sata – rekao je Sojer pogledavši na zlatan časovnik koji je nosio u džepu od prsnika. – A od njih nema nikakvog znaka. – Ne brinite – rekao je Dok izvivši usne u samopouzdan osmeh. – Uskoro će se pojaviti. – Kuća za zabavu je mirovala u tišini zatvorenih vrata kao šćućurena zatvorena životinja, ali, na krovu su senke otkrivale gde se nalaze skriveni ljudi spremni kao orlovi. Odjednom se jedna od tih senki uspravila. Dok je stisnuo dršku revolvera kada je O'Rejli stavio šake na usta i doviknuo. – Velika grupa! – odjeknuo je naseljenikov glas. – Dolaze jašuci iz doline! Gomila kakvu još nisam video! Dokovi pomoćnici su se uzбудili i verovatno uplašili. Topot kopita čuo se sve jače. Džonah je povukao svoju grupu dublje u ulicu. Topot se pretvarao u tutanj. Jedan mali, mršavi građanin se uplašio i odskakutao kao uplašeni zec. Dok je sasvim malo odškrinuo vrata. Konjanici su usporili konje u hod i tutanj kopita je zamro. Dok je prepoznao žablju figuru kralja stočara Burmana, Klanijevu bandu i neke od prisutnih revolveraša. – Verijere! – Burmanov glas razlegao se utihnulim gradom. – Verijere, ovde je Burman. Vidim da si imao hrabrosti da napišeš onaj suludi uvodnik... hajde sada da vidimo da li imaš hrabrosti da izađeš napolje i da mi pogledaš u oči. – Da ti pogleda u oči? Tebi i još dvadesetorici drugih! – odgovorio je Dok cinično i Sojer se osmehnuo. – Holideje! – začuo se Verijerov glas. – Hoću da govorim s njim. – Lezite tu gde ste, luckasta navičino! – presekao ga je Dok. – Molim vas, nemojte me sprečavati – zamolio je Verijer. – U redu – popustio je Dok. – Razgovarajte s njim... ali, odavde iz ove prostorije. – Verijer se iskobeljao iz zaklona iza štamparske mašine. Stavio je ruke oko usta i povikao. – Čujem vas, Bur-

mane! – Burman se osmehnuo. Spustio je ruku ka revolveru i zadržao ju je na obloj dršci. – Mislio sam da si shvatio lekciju posle onoga što se desilo sa tvojom ženom, Verijere – doviknuo je Burman. – Šta te je navelo da učiniš glupost kao što je pisanje onog idiotskog uvodnika? – Želiš da znaš zašto sam ga napisao? – odgovorio je izdavač glasno da bi ga svi mogli čuti. – Razlog ti je tačno ispred nosa, Burmane. Vidiš, ja zaista verujem u moto „Trube“. – Burman je žmirnuo i pogledao natpis na tabli: „List koji se bori za pravdu i istinu“. – Zvuči zaista lepo, zar ne? – Znate li šta treba učiniti s tim znakom, momci? – Klani i Klaus su priterali konje na trotoar ispred štamparije i redakcije. Dohvatili su rukama drveni natpis koji je bio zakucan iznad vrata i zapeli da ga otkinu. Začulo se krckanje i lomljenje drveta i tabla s natpisom je pala. Dok je zapeo obarač svoga revolvera. – A sada, Verijere – rančerov glas je dobio preteći ton – hoćeš li izaći pre nego što tu prokletu štampariju spalimo do temelja, ili ćeš ostati unutra i ispeći se pored tvoje štamparske mašine? – Nekoliko konjanika se nasmejalo prigušeno. Dok je u tom momentu udarcem nogu širom otvorio vrata i uperio revolver Burmanu u prsa. Dvadeset usta je zinulo od iznenađenja. – Neće biti nikakve paljevine i nikakvog pečenja – objavio je glasno, da bi ga svi mogli čuti. – Dignite svi ruke uvis i slušajte šta ću vam reći. – To je onaj kućkin sin! – graknuo je Klani promuklim glasom iz koga je izbijala mržnja. – Dok Holidej!

Burman se nagnuo napred u sedlu i leden, bezdušan osmeh zaigrao je na njegovim mesnatim usnama. Odmerio je pogledom Doka koji je stojao sam na vratima. – Ti si, dakle, Holidej – promrm-ljao je. – Ubica mog sina. – Mister Holidej za vas, Burmane. – Mister Holidej, u redu – prihvatio je Burman podsmešljivi-

vo – ali, ubica u svakom slučaju. Pa lepo, Holideje, čini mi se da ste ovoga puta zagrizli više nego što možete progutati. Možda je sa vama u kući onaj budalasti štampar novina, ali, to je još dvojica protiv svih nas.

– Izrešetajte ga! – povikao je Sem Soms setivši se kako je Dok skresao njihovo samopoštovanje i kako ih je ponizio pred svetom. – Hoću da ga lično svojom rukom oduvam u pakao. – Ne – preduhitrio ga je Klaus. – Mister Burman hoće da ga vidi obešenog. – Uzgred, kada smo već kod toga – rekao je Dok bagatelišući njihovu ljutnju – dok odlučujete šta bi trebalo da bude moja sudbina, dobro bi bilo da pogledate oko sebe. – Dodavola! – Ridž Martin je pokazao rukom prema krovu i prst mu je zadrhtao. – Pogledajte tamo! – Naseljenici su se malo pridigli iz zaklona i njihove puške su se preteći uperile nadole. – Dovraga, vidi tamo u aleji! – upozorio je Reb Fokland kada su se iz zaklona s oružjem na gotovs pojavili Džonah i grupa farmera. Iza drvene ivice korita za napajanje stoke, izvirile su dve puščane cevi, a da kompletira sliku o klopki, pored Doka na vratima su se pojavili Sojer, Kejn Gledis i Bromli, a ostali su u senci, ali, i oni su držali revolvare na gotovs, spremni da svakog trenutka stupe u akciju. – Tako dakle – procedio je Burman kroz zube. – Ovo je klopka. Fina, lukava, mala klopka! – Rančer se hitro okrenuo u sedlu i optužujućim pogledom ošinio vlasnika saluna koji se tresao od straha. – Ne, mister Burmane – procimzdrio je Mahoni plačnim glasom. – Kunem vam se... ja to nisam planirao... – Čujte svi! – presekao je Dok svaki dalji razgovor zakoračivši korak napred na trotoar. – Imam vas na nišanu, dakle, ruke uvis kao što sam rekao i bez šaljivih pokreta. – Nekoliko kauboja sa ranča „Cirkli B“ digli su ruke uvis prema blistavom popodnevnom sun-

cu. Ostali su kolebljivo pogledali, spremni da pođu njihovim primerom, naročito kada su ljudi iz Džonahove grupe izbili na glavnu ulicu sa revolverima spremnim na paljbu.

– Čekajte! – Burman je digao ruku koju je držao na dršci revolvera. – Zaboravljate jedno, Holideje! Tri moja čoveka su zamenici šerifa. – Pa? – Dok je slegnuo ramenima. – Sećate li se šta smo im prošli put učinili moj prijatelj i ja? – Klani je pocrveneo, a lice mu se iskrivilo u grč mržnje. – Pa, ti šerifovi zamenici su ovde, na vršenju dužnosti – Burman je šmrknuo i lukav osmeh mu je zaigrao na licu. – Verijer treba da bude uhapšen zbog huškanja i klevete, a ti, Holideje pod optužbom za ubistvo. Ta optužba i dalje stoji.

– Pevate staru i dosadnu pesmu, Burmane – rekao je Dok jasnim glasom. – Ne dajem ja ni cent za vaša tri šerifova zamenika. – A šta ćeš reći na dvadeset šerifovih zamenika? – upitao je Burman. – Zakletih po zakonu. – Naseljenici koji su do tada držali ruke spremne da na Dokov znak bljunu vatru, zbunjeno su se zgledali. Burmanove reči ostavile su utsak na njih. Osetivši da mu se pruža šansa Burman je nastavio da sipa. – Neće biti nimalo teško optužiti vas naseljenike da ste protivzakonito digli oružje protiv čuvara reda i zakona. U stvari, učiniću to sada odmah. – Rančer se digao visoko u sedlu. – Šerife! – pozvao je. Burmanov povik odjeknuo je celim gradom, prenoseći se uz i niz glavnu ulicu i odbijajući se o sporedne ulice Lodenstona. – Šerife, Lene Kraforde! – ponovo je povikao. – Izadi ovamo iz svoje kancelarije! – I dalje je vladala mrtva tišina. Samo je povetarac dizao prašinu. A onda se iz jedne sporedne ulice pojavila silueta jednog čoveka. Len Kraford je zastao na uglu. Burman se nasmejao pobedonosno. – Dobro je što si došao. Lene! Imam mali

posao koji bih hteo da obaviš za mene. – Šerif nije rekao ništa. Stojao je zamišljen i ćutljiv i zagonetan kao sfinga. – Hoću da sve moje ljude zakuneš kao zakonske zamenike, Lene – obratio mu se Bruman. – Tačno tako, sve nas ovde. Hoću da nas proglasiš za svoje zamenike. – Šerif je ćutao i dalje. Izraz lica mu nije odavao šta misli, ali, oči su mu se sijale. – Posle toga, možeš poći da pripremiš ćelije za one zatvorenike koje ćemo obesiti.

– Žalim, mister Burmane – rekao je šerif glasno. – Šta? – Stvarno mi je žao – nastavio je šerif izvinjavajući se – ali, ne mogu da primim zakletvu vaših ljudi. – Burmanu su zadrhtale usne. – Šta time hoćeš da kažeš, Kraforde? – To što ste čuli, mister Burmane. Nisam više vaš potčrko! – Burman je s nevericom zurio u čoveka koji mu je prkosio. Tek tada je primetio da šerif više na košulji ne nosi zvezdu. – Ludače! Budalo! – ciknuo je Burman besno. – Ja sam ti dao značku... Ja sam te postavio na to mesto! Ja sam od tebe napravio šerifa, mog šerifa! Vrš svoju dužnost! – Šerif je mirno saslušao Burmanov izliv besa, a onda je nehajno okrenuo leđa konjanicima sa ranča „Cirk B“. Burmanove ruke su podrhtavale, desnica mu je poletela ka revolveru, otkrivajući njegovu ubilačku želju, usmerenu na bivšeg šerifa koji je zamicao za ugao ulice. – Burmane – progovorio je Dok bez žurbe – u Lodenstonu su se stvari izmenile. Kao što vidiš, grad ti nije pritekao u pomoć. „Truba“ se nije ustezala da pobroji tvoje grehove i da te žigoše kao nasilnika, a sada ti i predstavnik zakona okreće leđa. Drugim rečima, ti više nisi dirigent u ovome gradu. – Burman se lagano osvrnuo niz i uz glavnu ulicu. Obuhvatio je pogledom kuće zatvorenih kapaka i neme zidove. Zatim se zagledao u Doka. Za to vreme, još dvojica kaubojja su digli ruke uvis. – Ne, Holideje –

Burman je odmahnuo glavom – ništa se ovde nije stvarno promenilo. Ovaj grad i ova dolina biće moji... uskoro – dodao je glasom koji je prolamao tišinu kao pucaj biča. Ovoga časa biće moji. – Klani je pustio iz grla glas koji je ličio na rezanje pume i munjevito se mašio revolvera. „Kolt“ šestometak već mu se crnio u ruci, kada je Dok potegao revolver i opalio. Sve se slilo u jedan pokret i tane iz Dokovog „linkolna“ ponelo je Klanija iz sedla i bacilo ga u prašinu glavne ulice.

Konjanici sa ranča „Cirkl B“ su se istog trena mašili oružja a istovremeno su i naseljenici pripucali iz zasede. To je bila pesma smrti koja se osula na grupu jahča. Sem Soms je obo svoga konja i pucajući iz revolvera pokušao je da pobegne, ali ga je O'Rejli hladnokrvno uzeo na nišan. Dugačka „vinčesterka“ je planula i tane je napravilo brazdu na begunčevoj glavi. Soms je mahinalno digao ruku da dohvati bolno mesto i pao s konja. Kopita uplašениh konja koji su njišteći trupkali spljeskale su ga u prašini. Bar pola tuceta običnih kauboj sa ranča „Cirkl B“ i dalje su držali ruke podignute uvis i Džonahova grupa ih je opkolila i povelala dalje od centra glavne ulice, gde su u uskomješanoj gomili sevale puške i revolveri.

Oružje naseljenika sada je neprekidno grmelo sa pustošnim dejstvom. Pod salvama, tri konjanika sa ranča „Cirkl B“ nasrnuli su na one koji su ih opkoljavali. Iskakali su iz oblaka prašine koja se dizala od kopita konja i pucali iz revolvera. Jedno tane je razbilo ostatak prozora na redakciji novina i staklo se uz zveket sručilo u unutrašnjost. Klaus je naterao svoga konja na prostor do same zgrade i kada je Sojer nanišanio revolverom, nadzornik je ispalio u njega. Naseljenik je kratko i prigušeno kriknuo kao da gubi dah, a Klaus je ispalio i drugi hitac. Sojer se trgao kao da ga je nešto bacilo unazad i srušio se na gomilu razbi-

jenog stakla. Sada se i Martin pridružio Klausu na trotoaru i obojica revolveraša su poterali svoje konje ka ulaznim vratima. Iz zaklona, Dok je ispalio na nadzornika koji je urlao kao mahnit i tane ga je pogodilo između očiju. Mat Klaus je bio mrtav istoga trenutka i tako mrtav se ljuljao na leđima svoga konja kao da je pijan, pre nego što je glavom konačno pao u redakciju. Ridž Martin je okrenuo svoga konja u nameri da pobegne, ali ga je iz zaklona mašine za štampanje na nišan uzeo Anton Verijer. Izdavačev šestometak je planuo, i Martin je ponet udarom pao prsima na jabuku sedla. U očajanju, Martin je zgrčenim prstima ruke pritisnuo krvave grudi i nasumce pripucao iz revolvera, Dokov metak ga je pogodio u srce i revolveraš je izbačen iz sedla pao u prašinu. Burmanovi revolveraši su bivali pogađani i padali mrtvi kao kruške.

Pobeda se sve više priklanjala na Dokovu stranu. Jedan kauboj sa ranča „Cirkl B“ digao je visoko ruke u znak predaje. Pogođen u stomak, Mahoni je jahao u krug po ulici, poludeo od bola. Zagaravljeni barutnim dimom, ali u pobedničkom raspoloženju, farmeri su nagnuli na ulicu da svoje nekadašnje ugnetake i ubice liše oružja. Neki od naseljenika bili su ranjeni, a trojica su ležali mrtvi, pored izginulih najamnika sa ranča „Cirkl B“ ali, nije bilo nikakve sumnje ko je toga dana dobio bitku. Dok se okrenuo tražeći pogledom Burmana. U metežu obavijenom oblacima prašine i barutnog dima, nije zapazio šta se do kraja desilo sa rančerom i sada je pošao da razgleda tela koja su ležala na ulici. – A Burman? – zapitao je rapavim glasom. Džonah se počeo po glavi. – Video sam ga dva-tri puta u toku okršaja, ali sam ga na kraju izgubio iz vida. Nema ga! – Dok je ćutke odmahnuo glavom. – Dođavola! – umešao se O'Rejli kome se iz

rane na levom obrazu slivao mlaz krvi. – Video sam ga kada je usred okršaja pobegao niz glavnu ulicu. – Kuda se uputio? – Bio sam tog trenutka na krovu – prisetio se O'Rejli. – Da, tako će biti, čini mi se da je skrenuo u sporednu ulicu iz koje je izašao šerif.

*

Vrata su se odškrinula nekoliko santimetara. Najpre se kroz prorez pojavila cev revolvera, a zatim je dežmekasto rančerovo telo odgurnulo vrata koja su se širom otvorila. Link Burman je stupio jedan korak unutra, a zatim je petom zalupio vrata za sobom. Kraford je sedeo za pisaćim stolom, zanet kao u transu i staklastim pogledom pogledao Burmana kada je ovaj, prolazeći, zapeo obarač revolvera. No, izraz njegovog lica se nije promenio. Krafordovu košulju nije više krasila šerifska zvezda. Ona je ležala na sredini njegovog stola kao smešno mali, beznačajni komad metala. – Ustani! – Burmanove ruke su se tresle od uzdržavanog besa. – Zašto da ustanem, mister Burmane? – zapitao je Kraford nedužno. – Zato što ne želim da ubijem čoveka koji sedi – prasnuo je rančer. – Čak, ni kada je taj čovek jedan kukavni šerif. – Nekadašnji predstavnik zakona je i dalje sedeo ne pokazujući nameru da poslušava naređenje. Burman je preteći mahnulo revolverom prema njemu. – Kraforde, ja sam ti dao sve što imaš. Sada ću ti to uzeti. – Krafordova ruka je zalutala do srednje fioke pisaćeg stola. Fioka je bila otvorena i u njoj se video „kolt“ 45. – Sjuzan mi je rekla da imam sve sem samopoštovanja – rekao je šerif. Prsti njegove desne ruke privukli su se otvorenoj fioci. – Samopoštovanje! – rekao je rančer podrugljivo. – Šta žena kao što je ona, može da zna o samopoštovanju? Ceo grad zna da je tvoja žena drolja! – U prvom trenut-

ku posle Burmanovog dolaska Krafordovu ruku vodio je osećaj straha, ali, sada se u njegove prste slio bes, i on je čvrsto stisnuo dršku svog teškog „kolta“. – Ustani – zarežao je Burman. – Dobro – rekao je Kraford pomirljivo. Ustao je i istovremeno potegao revolver iz fioke. Ali, nije mogao biti brži od Burmanovog prsta i još dok je očajnički pokušavao da nanišani, rančeroval revolver je grmnuo. Tane teškog kalibra zarilo se šerifu u grudi i uz glasan, prigušen krik, Len Kraford se okrenuo oko sebe i sručio se preko pisaćeg stola. Njegov „kolt“ je zvečeći pao na pod. U samrtnom ropcu, Kraford je digao pogled do čoveka koji je sa zadimljenim revolverom u ruci stojao iznad njega. Burman je zlikovački primeo revolver šerifovom čelu. – Srećan put, glupače – rekao je glasom gavrana. – Stoj! – Vrata iza Burmana su se naglo otvorila i na njima se ukazao Dok Holidej sa revolverom uperenim u rančeroval leđa. – Ovo je kraj tvojih zlodela, Burmane. Baci revolver!

Znoj je orosio Burmanovo čelo. – Da odbacim revolver? – prošaputao je. – Zbog čega? Da bih dobio zatvor... pa suđenje... pa konopac? – Ne mora da bude baš tako – prosekao je Dok. – Šta misliš time da kažeš? – upitao je rančer. – Ako odlučiš, možemo igrati moju igru. – A kakva je ta tvoja igra, Holideje? – Stavi revolver u futrolu – rekao je Dok zapovednički. – Burman je znao šta će se desiti, ali, tako je bar imao neku šansu. Sumoran osmeh mu je lebdeo na usnama dok mu je revolver kao zmija klizio u kožnu futrolu. Dokove oči su sijale kao dva užarena ugarka, dok je netremice posmatrao stočara. I on je spustio svoj „lincoln“ na njegovo mesto. – Šta sada? – Burmanov glas je zvučao promuklo. – Pustiću te da potegneš kada hoćeš – rekao je Dok sa prizvukom nečeg sudbonosnog u glasu. Burman se dvoumio. U

očima koje su streljale pogledom, mešao se izraz straha i nade. Lebdeća senka smrti kao da je zaustavila tok vremena u maloj kancelariji lodenstonskog šerifa. Len Kraford je tiho stenjao, ali, Dok ga nije čuo. Sve što je zapažao pred sobom bila je volovska figura Linka Burmana. Čuo je samo teško, neujednačeno disanje svoga protivnika. Odjednom, Burman je naglo zaigrao na poslednju kartu. Prsti stočarskog kralja stegli su se oko drške njegovog revolvera i za trenutak je izgledalo kao da će Dok ostati nepomičan i tako zaraditi metak. Burman je čak stigao da izvuče revolver iz futrole i na njegovom mesnatom licu razlio se izraz likovanja kada je počeo da ga diže prema svojoj žrtvi. Ali, tog trenutka, Dok je munjevito pružio ruku i pre nego što je Burman uspeo da zategne obarač, Dokov „linkoln“ je već bljuvao vatru. Pucnji su prolomili tišinu šerifske kancelarije i Link Burman je bio bačen u otvorene čeljusti večnog zaborava, a da nije izustio ni glasa. Telo mu se zgrčilo i tresnulo na pod, a kada ga je Dok nogom okrenuo na leđa ugledao je između njegovih otvorenih očiju malu okruglu rupu, a drugu, istu takvu na mestu gde otkucava srce.

Zatim je u zatvorsku zgradu pokuljala bujica građana. Dok se izmakao nazad dok su Sjuzan i gradski lekar pomagali šerifu da dođe do ležaja. Dok je raskopčao šerifovu košulju i krv je liptala iz rane, ali, kada je Sjuzan glasno zaplakala doktor je objavio da šerifov život nije ugrožen i da je tane prošlo daleko od srca. Sjuzan je zagnjurila glavu u muževljevu kosu. – Holideje... – progovorio je Kraford isprekidano. Dok se okrenuo. Napolju ga je čekao Džonah sa spremnim konjima. – Da? – Ja... mislim da vam zahvalim za ono što ste učinili za ovaj grad, za ovu dolinu... i za mene.

– Lakše, Lene – promrmlijao je doktor brišući krv sa rane. – Moram nešto da kažem, doktore – mučio se Kraford. – Hoću da zahvalim i još nešto da dodam. – Već ste zahvalili – rekao je Dok tiho. – Holideje – istrajao je Len u svojoj želji – možda me zbog mojih postupaka u prošlosti ovaj grad više neće hteti za šerifa, ali, bar ću se povući s osećanjem samopoštovanja. – Lakše, lakše – savetovao mu je lekar. Dok se obazreo oko sebe i pogledao gomilu građana i farmera. – Grad ne želi da date ostavku, Lene – rekao je Dok. – Grad želi da se oporavite i da ponovo vratite tu značku na njeno pravo mesto. – Šerif se osmehnuo s naporom. – Vidite, Lene – zaustavio se Dok na vratima – kada ste skinuli značku, vi ste se suprotstavili Burmanu. Mislim da je to bio početak... početak na kome se lako moglo nastaviti. – Holideje – začuo se Sjuzanin glas. – Dok je zastao. – Zbogom, madam. – Njihove oči su se za trenutak srele, i Doku se učinilo da u njima vidi senku žaljenja. – Hvala vam – rekla je Sjuzan nežno. – Hvala vam za sve! – Čvrstim koracima Dok je izašao ali, to Sjuzan nije videla, jer je bila nagnuta nad svojim mužem. Pomagala je doktoru da mu očisti ranu.

*

Marša Harding je završila pakovanje hrane u Džonahove putne torbe i stari revolveraš se zadovoljno osmehivao pri pomisli na hranu koju će večerati te večeri, kad on i Dok podignu logor. – Čini mi se da je ovo zbogom – rekla je Marša zamagljenih očiju. – Dok je pogledao udovicu Slima Hardinga, ženu zrele lepote, pa ipak mladalački dražesnu, njene čulne usne koje ga nisu pozivale da skine opasač sa revolverom i ostane tu, ali su to nemo izražavale. – Ja nikada ne kažem zbogom – rekao je Dok. – Ova dolina du-

guje vama sve što ima. – Marša je pro-
gutala vazduh koji ju je gušio. – Već jut-
ros su se doselile još dve porodice far-
mera i još ih je na putu ovamo. Ovo je
sada dolina mira. – Svet je samo naizgled
veliki, Marša. U suštini je samo malo
zrnice u vasioni. Ne verujem da se više
nećemo videti, jer, vetrovi menjaju pra-
vac i jednoga dana sigurno će me naneti
ovamo. – Ona mu je bez reči obavila ruke
oko vrata i njene usne su potražile nje-
gove. Dok je osetio njenu zamamljivu
slatku toplinu i dok ju je ljubio, usne su

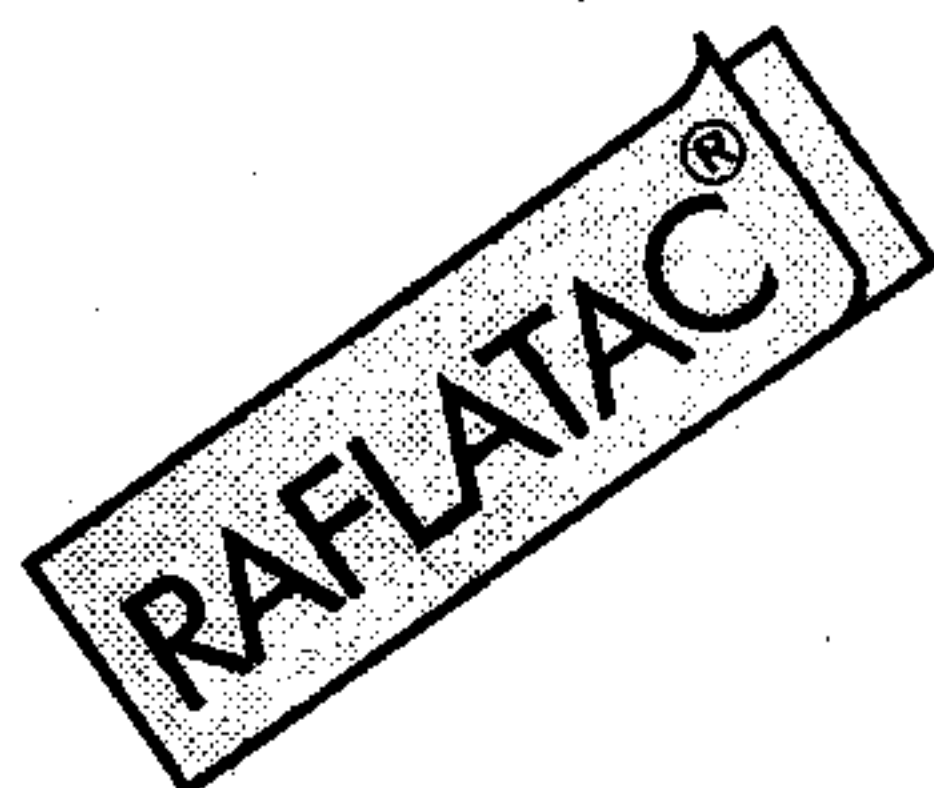
mu rekle da njenoj žudnji i njenom pre-
davanju, vreme neće postaviti nikakve
granice.

Dok se odvojio iz njenog zagrljaja i
vinuo se na svog Miga. Nije se okrenuo
kada su on i Džonah izjahali iz dvoriš-
ta, pa, čak ni kada su dojahali do brd-
skog prevoja, nastavio je da gleda prema
širokom prolazu koji je vodio iz doline
Volf Veli. Trebalo im je da jašu do zalas-
ka sunca da bi stigli do prolaza i kada su
zaustavili konje, okrenuli su se i pogle-
dali Dolinu mira koja je ostala iza njih.

KRAJ

samolepljivi materijali

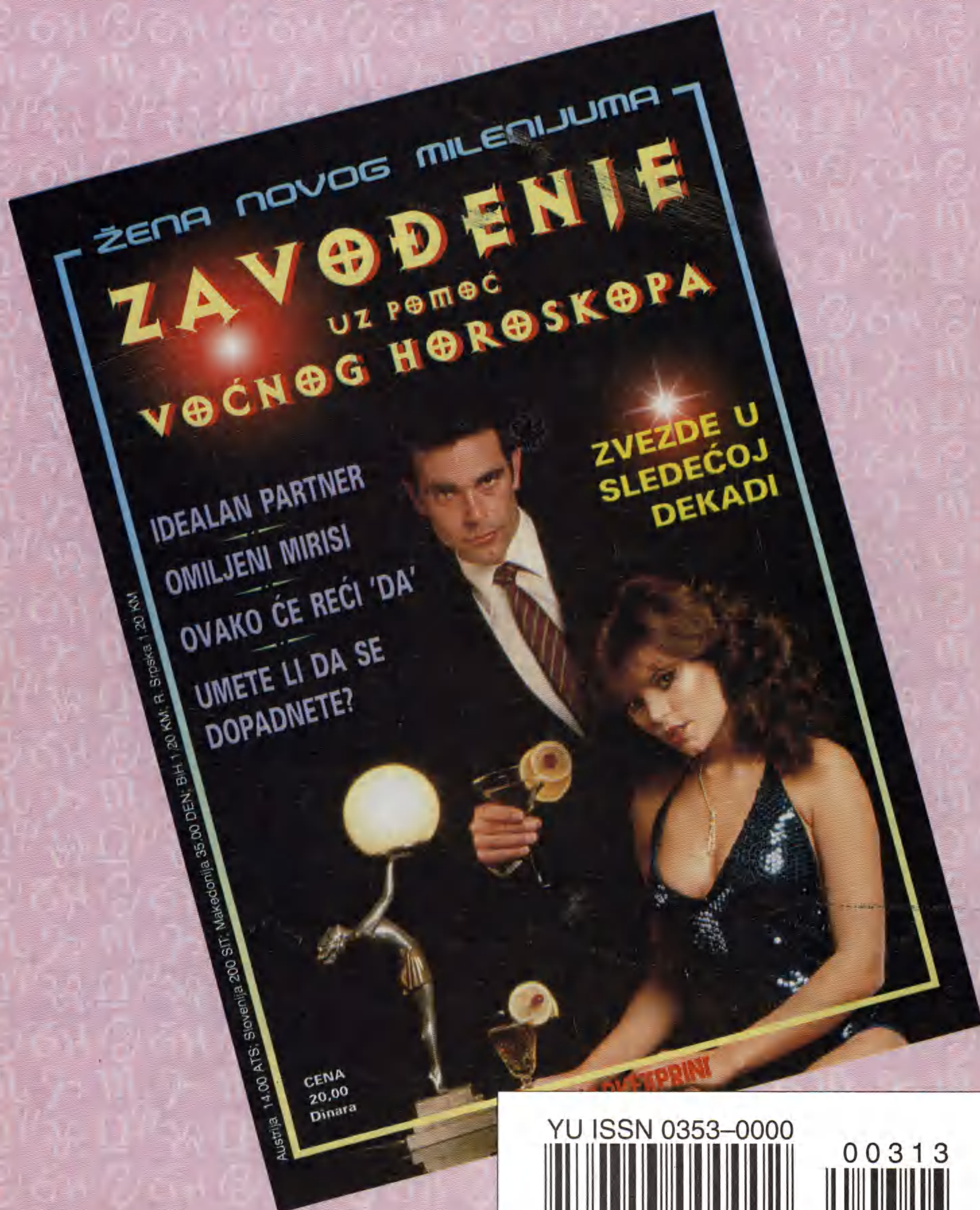
dekor-art

21000 Novi Sad
Narodnog fronta 73
Tel/Fax: 021/368-772
Tel.: 021/367-344
E-mail: mor@eunet.yu

PRVI BROJ NAŠEG NOVOG SPECIJALNOG IZDANJA

NALAZI SE U PRODAJI NA SVIM KIOSCIMA

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00313

